

1. การบริหารจัดการทรัพยากรประมงโดยใช้ แนวทางเชิงระบบนิเวศ Essential EAFM

Version 1

**CORAL TRIANGLE
INITIATIVE**
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- เข้าใจหลักการ และเหตุผลความจำเป็นของการนำแนวทางเชิงระบบนิเวศ มาใช้ในการจัดการทรัพยากรประมง
- ได้รับทักษะ และความรู้ เรื่อง **การบริหารจัดการทรัพยากรประมงโดยใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศ (EAFM)** เพื่อสามารถนำไปพัฒนา
นำไปปฏิบัติใช้จริง และเข้าใจการติดตามการดำเนินการตามแผน EAFM เพื่อ
นำไปสู่การจัดการประมงอย่างยั่งยืน

หลักสูตรนี้จะทำให้ผู้เรียน:

- จัดการประมงได้อย่างเป็นระบบและครอบคลุมมากขึ้น
- แก้ปัญหาประมงและขจัดอุปสรรคได้ดีขึ้น
- เพิ่มพูนทักษะในการลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆได้
- ทำงานร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆได้
- ช่วยแก้ปัญหาด้านทรัพยากรเงินทุน

	วันที่ 1 อะไร และ ทำไม	วันที่ 2 อย่างไร	วันที่ 3 แผน และ การตรวจสอบ	วันที่ 4 ปฏิบัติ และ ตรวจสอบ	DAY 5 Present
ภาคเช้า 08.30 – 10.10	ลงทะเบียน การนำเข้าสู่บทเรียน 1. ประเด็นปัญหาการจัดการประมง	5. การมุ่งสู่ EAFM Moving towards EAFM บทเรียนจากประเทศสหรัฐอเมริกา US case study	10. ขั้นตอนที่ 1 : กำหนดหน่วยประมงและขอบเขตของหน่วยจัดการประมง Define & scope the Fishery Management Unit (FMU) 1.1 กำหนดหน่วยประมง Define the FMU 1.2 เห็นชอบในวิสัยทัศน์ Agree on the vision 1.3 กำหนดขอบเขตของหน่วยจัดการประมง Scope the FMU	13. ขั้นตอนที่ 3: พัฒนาแผน EAFM Develop the EAFM plan 3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการ Develop management objectives 3.2 กำหนดตัวชี้วัด และขอบเขต Develop indicators and benchmarks	การทดสอบเพื่อทบทวนการเรียนรู้ Quiz review งานมอบหมายสำหรับผู้เรียน: อธิบายแผนงาน EAFM และเตรียมการนำเสนอ refining EAFM plans & preparing presentations
พัก					
10.30 – 12.30	2. การจัดการประมงอย่างยั่งยืน 3. EAFM คืออะไร และทำไมต้อง EAFM?	6. แผน EAFM plans: ความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและการปฏิบัติ the link between policy and action 7. กระบวนการของ EAFM ในภาพรวม EAFM process overview 8. เริ่มต้นเตรียมการขั้นพื้นฐาน Startup A Preparing the ground	11. ขั้นตอนที่ 2: ระบุปัญหา เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและเป้าหมาย Identify & prioritize issues & goals 2.1 ระบุหน่วยจัดการประมง Identify FMU- ปัญหาเฉพาะ specific issues 2.2 เรียงลำดับความสำคัญของปัญหา Prioritize issues 2.3 กำหนดเป้าหมาย Define goals 12. การตรวจสอบข้อเท็จจริง 1 Reality check I อุปสรรค และโอกาส Constraints and opportunities	14. ขั้นตอนที่ 3: พัฒนาแผน EAFMต่อ Develop the EAFM plan ...cont'd 3.3 เห็นชอบกับการปฏิบัติการจัดการ Agree management actions 3.4 ผนวกกลไกด้านการเงิน Include financing mechanisms 3.5 สรุปแผนขั้นสุดท้าย Finalize EAFM plan 15. ขั้นตอนที่ 4: การปฏิบัติตามแผน Implement the plan 4.1 ทดสอบ, ถ่ายทอด และ หาแนวร่วม Formalize, communicate and engage	ผู้เรียนนำเสนอเรื่องกฎเกณฑ์สำคัญของ EAFM ที่สนับสนุนการเรียนรู้ Participant presentations on EAFM key elements to illustrate learning ความคิดเห็นต่อการนำเสนอ Feedback on presentations
พักรับประทานอาหารกลางวัน					
ภาคบ่าย 13.30 – 14.45	4. หลักการของ EAFM	8. เริ่มต้นเตรียมการขั้นพื้นฐาน Startup A Preparing the ground cont.	12. การตรวจสอบข้อเท็จจริง Reality check I ทักษะที่ใช้เพื่อสนับสนุน Facilitation skills	16. การตรวจสอบข้อเท็จจริง Reality check II Align to EAFM principles Supporting environment	การทบทวนความรู้ Course review Individual action planning
พัก					
15.05 – 16.30. 17.00 wrap up	(4a) How much EAFM are you already doing? INTRODUCTION	9. Startup B Engaging stakeholders	12. การตรวจสอบข้อเท็จจริง Reality check I การจัดการความขัดแย้ง Conflict management	17. ขั้นตอนที่ Step 5: การติดตาม การประเมินและการปรับ Monitor, evaluate and adapt 5.1 การติดตาม และการประเมิน ประสิทธิภาพ Monitor and evaluate performance	การประเมินหลักสูตร Course evaluation ปิดคอร์สและมอบประกาศนียบัตร Course closure and certification

สื่อการฝึกอบรม

- คู่มือหลักสูตร (Hand book, toolkit)
- ชุดไฟล์การนำเสนอ PowerPoint presentation และสื่อต่างๆที่สามารถนำกลับบ้านได้
- ประเมินผลการฝึกอบรม และการทบทวนรายวัน
- การประเมินหลักสูตร
- การมอบประกาศนียบัตร

วิธีการเรียนรู้

- เรียนรู้ วิเคราะห์ และแบ่งปันข้อมูลด้วยกัน
- ฝึกฝนเพิ่มทักษะผ่านกิจกรรมต่างๆ (เชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่)
- การแบ่งปันเคล็ดลับและประสบการณ์
- ไม่เครียด!

<http://www.fao.org/fishery/eaf-net/topic/166272/en>

เปลี่ยนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ

- การวางแผนงานรายวัน
- การทำงานเป็นกลุ่ม
- การนำเสนอผลงานในวันที่ **11** กรกฎาคม **2558**

สำหรับหลักสูตรนี้...

Coastal marine ecosystems in Asia

ข้อสังเกต: สามารถนำหลักการ บริหารจัดการ
ทรัพยากรประมงโดยใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศ
Ecosystem approach ไปประยุกต์ใช้กับการ
จัดการระบบอื่นๆได้ เช่น ระบบนิเวศน้บนบกและ
น้ำจืด หรือระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

กิจกรรมกลุ่ม

1. อภิปรายประเด็นและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการประมงในประเทศไทย
2. เขียนแต่ละประเด็นและปัญหา ลงบนการ์ดแต่ละใบ ให้มากที่สุด
3. นำการ์ดไปแปะบนแผ่นกระดาน
4. เดินไปรอบๆเพื่อดูประเด็นและปัญหาของกลุ่มอื่นๆ

หมายเหตุ: หลังจากนี้จะมีการใช้การ์ดนี้อีกครั้ง

สรุปสาระสำคัญ

- มีประเด็นและปัญหามากมาย ต่อการนำไปสู่การประมงอย่างยั่งยืน
- เราอาจจะรู้สึกคุ้นเคยกับประเด็นและปัญหาเหล่านี้อยู่แล้ว
- บางปัญหาอาจจะเป็นปัญหาเดียวกันทุกพื้นที่ในประเทศ และบางปัญหาอาจเป็นปัญหาระหว่างพื้นที่
 - ความร่วมมือภายในทุกภาคส่วนสามารถช่วยนำไปสู่การแก้ปัญหาได้
 - แต่ละพื้นที่สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

2. การจัดการประมงและ การศึกษาโดยใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศ

Essential EAFM

Date • Place

เวอร์ชัน 1

CORAL TRIANGLE INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากการเรียนรู้บทนี้ คุณจะสามารรถ:

- ตระหนักถึงความจำเป็นในการนำหลักการจัดการแนวใหม่มาใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ
- ตระหนักว่าระบบนิเวศมีคุณประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์อย่างไรบ้าง
- เข้าใจหลักการของการจัดการประมงโดยใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศ
- ทราบถึงประโยชน์ในการนำแนวทางเชิงระบบนิเวศไปใช้

การจัดการประมง

การจัดการประมง: กระบวนการแบบบูรณาการที่มุ่งสู่การเพิ่ม
ผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการทำประมง

จาก *FAO*

ประเด็นและปัญหาหลายอย่างที่กล่าวถึงในบทเรียนแรกนั้น ต้องมีการจัดการ
เพื่อที่จะ:

- ลดผลกระทบของปัญหาเหล่านั้น
- เพิ่มผลประโยชน์สู่สังคม

การจัดการประมงที่มีอยู่ในปัจจุบัน

มีลักษณะ:

- ส่วนใหญ่เน้นสัตว์น้ำเป้าหมายและการประเมินประชากรสัตว์น้ำ
- จำเพาะเจาะจงเฉพาะภาคส่วน (ประมง)
- ส่วนใหญ่เป็นการควบคุมการทำประมง (เช่น การห้ามเครื่องมือประมงบางประเภท และการห้ามทำการประมงในบางพื้นที่)
- อยู่บนพื้นฐานของชีววิทยาเป็นหลัก เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต

กิจกรรม

แยกแยะประเด็นและปัญหา ที่ท่านได้ทำก่อนหน้านี้ ออกเป็น 2 ประเภท

1. ประเภทของประเด็นและปัญหาต่างๆที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการจัดการประมงที่มีอยู่แล้ว
2. ประเภทอื่นๆ

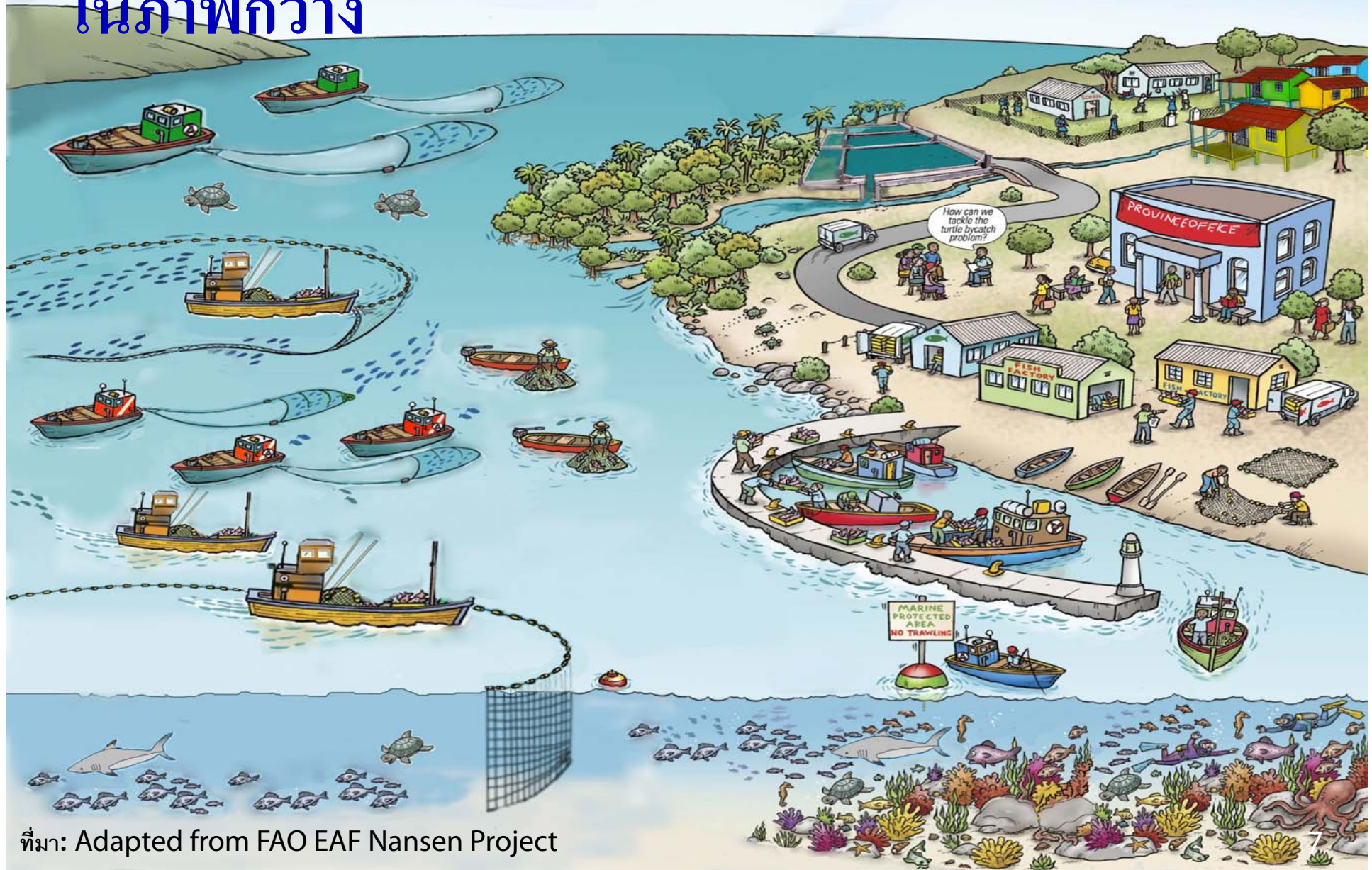

สรุป: การจัดการประมงที่มีอยู่ในปัจจุบัน

- ด้วยปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย ส่งผลให้ทรัพยากรประมงในประเทศเสื่อมโทรมลงอย่างมาก
- การจัดการประมงในปัจจุบันไม่สามารถจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้ทั้งหมด และบ่อยครั้งที่การจัดการล้มเหลว
- เราต้องการการจัดการที่ครอบคลุมและมีความเฉพาะทางมากขึ้นกว่าการจัดการที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การประมง ➡ ระบบนิเวศ...

ในภาพกว้าง

ที่มา: Adapted from FAO EAF Nansen Project

ระบบนิเวศคืออะไร?

“ระบบที่มีความสัมพันธ์กันภายใน โครงสร้างของตัวเอง
ซึ่งประกอบด้วย พืช สัตว์ (รวมทั้งมนุษย์), จุลินทรีย์
และสิ่งไม่มีชีวิตของสิ่งแวดล้อม รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กัน
ระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้ด้วย”

ที่มา: *SPC (2010)*

ความเชื่อมโยงในระบบนิเวศ

ที่มา: UNEP (2011)

2. FISHERIES MANAGEMENT AND THE ECOSYSTEM APPROACH

ประโยชน์ของระบบนิเวศ

- สายใยอาหารของพืชและสัตว์
- แหล่งเพาะพันธุ์ อนุบาล และแหล่งอาหารของสัตว์และมนุษย์
- ป้องกันแนวชายฝั่งและการต้านทานการเปลี่ยนแปลงต่อสิ่งที่มากระทบ รวมทั้งมหันตภัยต่างๆ
- การสันตนาการ, คุณค่าในเชิงมรดกทางวัฒนธรรมและประเพณี

การประมงและระบบนิเวศ

- สัตว์น้ำจำเป็นต้องอาศัยอยู่ในระบบนิเวศที่ดีเพื่อการดำรงชีวิต
- การจัดการประมงแบบเชิงเดี่ยว โดยไม่ได้ครอบคลุมมิติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้การจัดการนั้นไม่ประสบความสำเร็จ

แนวทางเชิงระบบนิเวศ (EA)

- คือ กลยุทธ์ที่ในการจัดการแบบบูรณาการสำหรับทรัพยากรดิน น้ำ และสิ่งมีชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดการอนุรักษ์และการใช้อย่างยั่งยืนในวิถีที่เท่าเทียมกัน (ทุกคนได้รับผลประโยชน์) (CBD 2000)
- ความสมดุลของการอนุรักษ์ด้วยการใช้อย่างยั่งยืนในวิถีที่เท่าเทียมกัน คือ หลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หมายเหตุ: แนวทางเชิงระบบนิเวศ หรือเรียกอีกอย่างว่า การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ

การพัฒนาอย่างยั่งยืน

เพื่อลูกหลานในอนาคต

การพัฒนาอย่างยั่งยืน

“การพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบัน โดย
ไม่กระทบต่อทรัพยากรของคนรุ่นหลัง”

แนวทางเชิงระบบนิเวศเป็นวิถีทางที่นำไปใช้ปฏิบัติ
เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กิจกรรม: อภิปรายกลุ่ม

อะไรคือประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำแนวคิดการจัดการระบบนิเวศไปใช้

ข้อแนะนำ: ฟังระลอกไว้เสมอว่า เรากำลังพยายามส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทำไมต้องเป็นแนวทางเชิงระบบนิเวศ (EA)

มีประโยชน์อะไร?

- เป็นหลักการจัดการแบบบูรณาการที่เอื้อต่อการประนีประนอม ยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความอยู่ดีมีสุขของมนุษย์ กับความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ
- เอื้อให้มีการจัดการที่สามารถปรับปรุง, เปลี่ยนแปลงได้ ทำให้ได้ แผนงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทำไมต้องเป็นแนวทางเชิงระบบนิเวศ (EA)

มีประโยชน์อะไร? (ต่อ)

- ก่อให้เกิดแนวทางเพื่อแก้ปัญหาใหญ่ๆ หรือปัญหาระยะยาวได้ (เช่น ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ)
- เพิ่มการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมจากภาคการเมือง
- ช่วยให้ผู้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน

สรุปสาระสำคัญ

- ประเด็นและปัญหาของการทำประมงอย่างยั่งยืนนั้นกว้างมาก
 - ปัญหาส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้วิธีที่มีอยู่ในปัจจุบันแก้ไขได้
 - ต้องการวิธีการที่ครอบคลุมมากขึ้น
- EA คือ การจัดการแบบบูรณาการที่รวมถึงทรัพยากร ดิน น้ำ และสิ่งมีชีวิต
- EA คือ แนวทางการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งส่งเสริม:
 - ความสมดุลระหว่างความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและความอยู่ดีมีสุขของมนุษย์ผ่านหลักธรรมาภิบาล

3. EAFM คืออะไร และทำไมต้อง EAFM?

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- เข้าใจว่า EAFM คืออะไร
- อธิบายคุณประโยชน์ของการใช้ EAFM ได้
- อธิบายได้ว่า EAFM จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมแนวทางอื่นๆ ได้อย่างไร
- ความเข้าใจถึงความยากในการแก้ปัญหากับความซับซ้อนและความหลากหลายของวัตถุประสงค์ของคนในสังคม

EAFM คืออะไร

EAFM คือ การประยุกต์ใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศ (**EA**)
คู่กับ การจัดการประมง (**FM**)

$$\mathbf{EAFM = EA + FM}$$

เช่น แนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ
ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

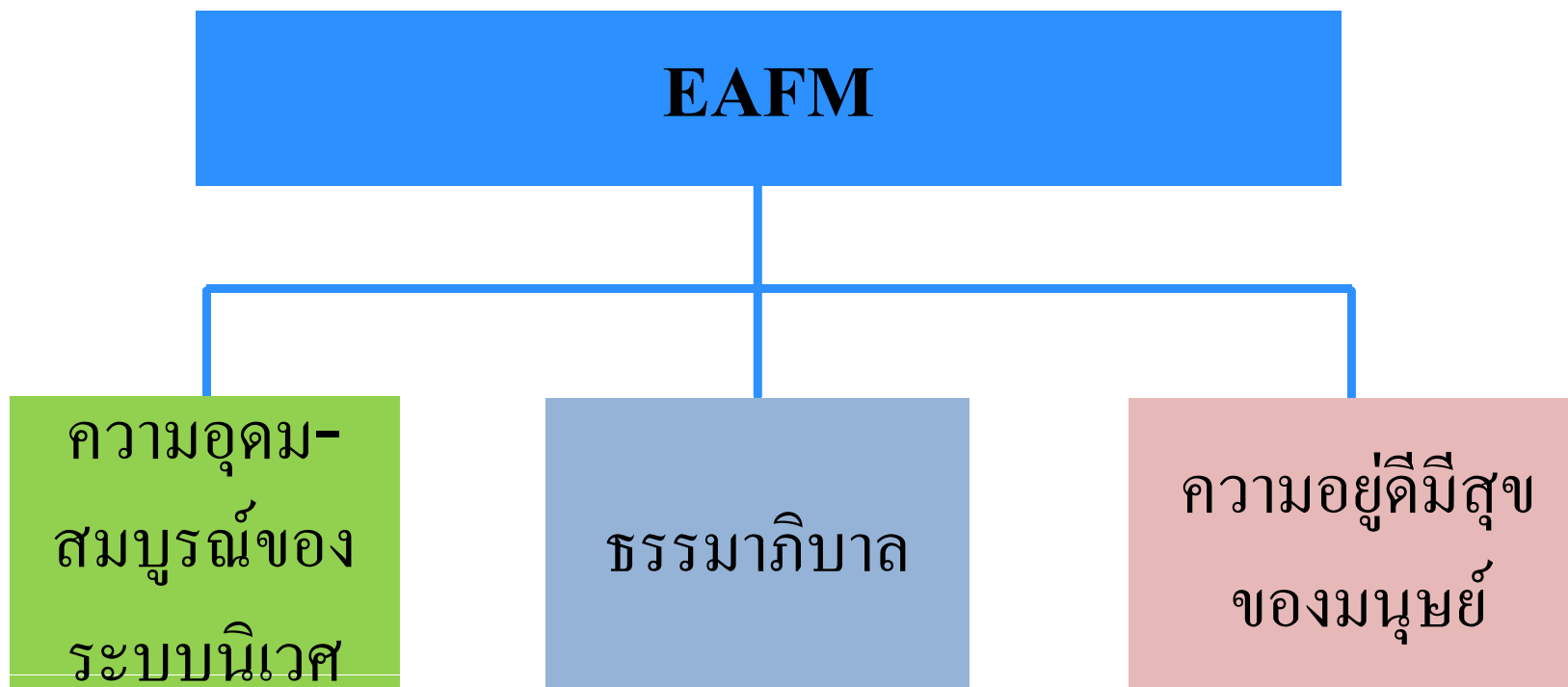
การพัฒนาอย่างยั่งยืน

เพื่อลูกหลานในอนาคต

3 องค์ประกอบหลักใน EAFM

EAFM ถูกสร้างขึ้น ภายใต้การจัดการประมงที่มีอยู่แล้ว: “ก้าวไปสู่ EAFM”

การจัดการที่มีอยู่แล้ว

- สัตว์น้ำเป้าหมาย
- เน้นเฉพาะสัตว์น้ำ
- ผลผลิตเป็นตัวตั้ง
- จัดการ โดยการควบคุมการทำประมง
- หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ขับเคลื่อน

EAFM

- สัตว์น้ำเป้าหมายและผลจับสัตว์น้ำพลอยได้
- คำนี้ถึงแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ
- การประมงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ
- ปัจจัยภายนอกที่เป็นภัยคุกคามต่อการประมง
- หลักธรรมาภิบาล/การมีส่วนร่วม
- ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

EA

- การจัดการแบบบูรณาการของหลายภาคส่วน
- การจัดการเพื่อการใช้ประโยชน์ที่หลากหลาย

ทำไมต้องเป็น EAFM?

- เชื่อมโยงการจัดการประมงที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจทางกฎหมาย และเขตแดน
- ช่วยนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคนโยบาย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการประมง
- ได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีการกำกับดูแลดีขึ้น
 - นำไปสู่การปฏิบัติตาม และการบังคับใช้ที่ดีขึ้น

ทำไมต้องเป็น EAFM?

- ลดความขัดแย้ง โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มต่างๆ ในภาคประมง
- ช่วยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประมง
 - มีการวางแผนที่ดีทำให้รัฐบาล แหล่งทุน และ NGOs หันมาสนับสนุน
- ส่งเสริมให้มีการสื่อสารที่ดีและการไว้วางใจ

การจัดการในรูปแบบอื่นๆ

การจัดการร่วม (co-management):

- การจัดการ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ
- เป็นส่วนหนึ่งของ EAFM

การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ (ICM):

- ด้านนิเวศในการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง
- เชื่อมโยงกับ EAFM ในเขตพื้นที่ชายฝั่ง

การจัดการในรูปแบบอื่นๆ (ต่อ)

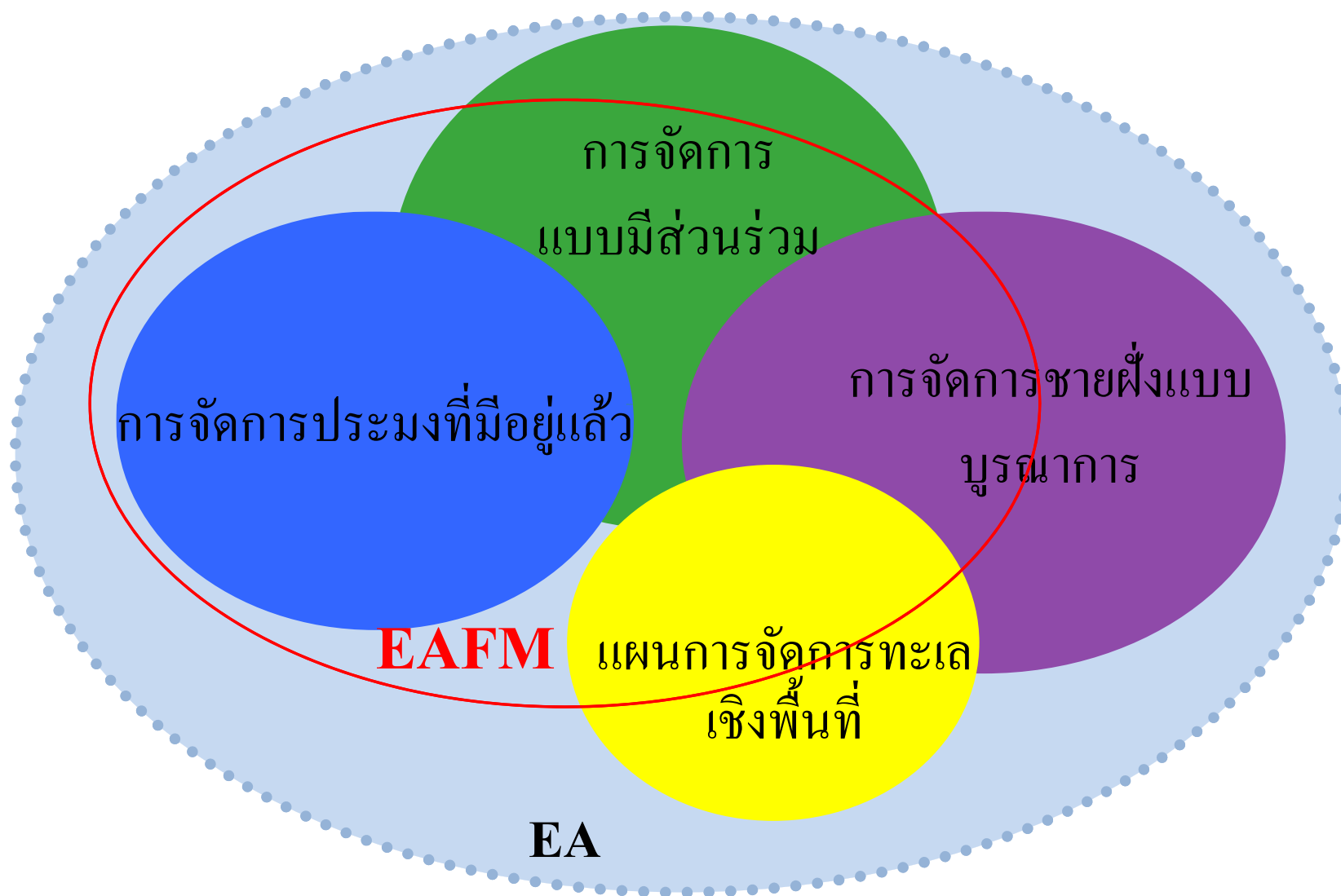
การจัดการเชิงพื้นที่ทางทะเล (MSP):

- การวางแผนซึ่งวิเคราะห์การเข้าถึงทรัพยากรของผู้ใช้ทรัพยากรบนพื้นฐานการกำหนดเชิงพื้นที่และช่วงเวลาที่มีการดำเนินกิจกรรม
- เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับ EAFM (การแบ่งเขต)

พื้นที่คุ้มครองทางทะเล (MPAs):

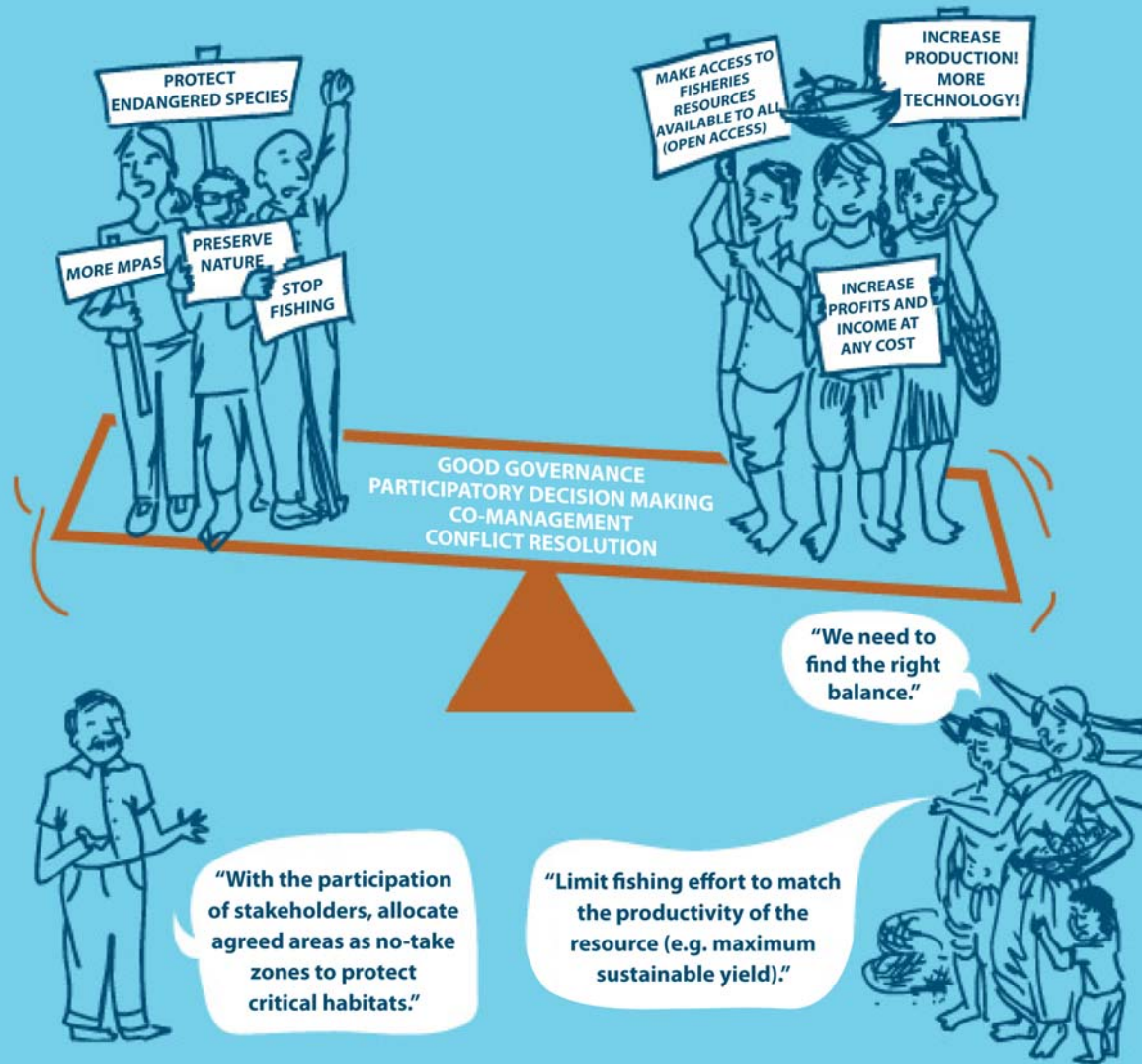
- การกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจน เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและคุณค่าทางวัฒนธรรม
- เป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับ EAFM

EAFM สนับสนุนแนวทางการจัดการแบบอื่นๆ

EAFM เป็นการหาจุดสมดุลย์

BALANCING HUMAN WELL-BEING AND ECOLOGICAL WELL-BEING

ที่มา: ICSF (2013)

สรุปสาระสำคัญ

- **EAFM** คือ การประยุกต์แนวทางเชิงระบบนิเวศ (**EA**) กับการจัดการประมง (**FM**)

โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ

- ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ
- ความอยู่ดีมีสุขของมนุษย์
- หลักธรรมาภิบาล

- EAFM คือ แนวทางเพื่อหาสมดุลย์
- มีคุณประโยชน์มากมายจากการใช้แนวทาง EAFM
- เป็นแนวทางที่สร้างขึ้นจากวิธีการจัดการที่มีอยู่แล้ว (เราก้าวไปสู่ EAFM แล้ว)
- EAFM จะอยู่คาบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรแบบบูรณาการรูปแบบอื่นๆ (เช่น การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ ICM)

การสร้างสมดุลงของความต้องการที่ หลากหลายในสังคม

1. อ่านคำถามในบัตรคำถาม
2. ดูคลิปวิดีโอ แล้วอภิปรายคำถามดังกล่าวภายในกลุ่ม

<http://www.youtube.com/watch?v=Pb2EYUwOk1s>

4. หลักการบริหารจัดการทรัพยากร ประมงโดยใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศ (EAFM)

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE
INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

Coral Triangle Support Partnership

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- เข้าใจหลักการของ EAFM และความเชื่อมโยงของ EAFM กับจรรยาบรรณการประมงอย่างมีความรับผิดชอบ (FAO Code of Conduct for Responsible Fisheries, CCRF)

กิจกรรมกลุ่ม เส้นเวลา (Timelines)

เส้นในแนวนอน ใช้แทน ‘เวลา’

1. -ย้อนอดีตกลับไปประมาณ 20 - 30 ปี
คิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคการประมง และหรือ
เหตุการณ์ที่เกิดในภาคการประมงและส่งผลกระทบต่อภาคส่วนอื่นๆ เช่น
สิ่งแวดล้อม นโยบาย เศรษฐกิจ สังคม (ประเด็นเหล่านั้นอาจเกิดใน
ระดับประเทศ หรือระดับโลก)
-ระบุแต่ละช่วงเวลา หรือปีลงบนเส้นเวลา
2. วาดหรือเขียนหัวข้อประเด็นต่างๆเหล่านั้นลงบนกระดาษการ์ดสี
(ประเด็นละ 1 แผ่น)
3. แปะติด แผ่นกระดาษการ์ดสีลงบนเส้นเวลา

หลักการสำคัญของ EAFM

P1: มี
ธรรมาภิบาล

P3: เพิ่มการมี
ส่วนร่วม

P4: มีหลาย
วัตถุประสงค์

P2: มีขอบเขต
ที่เหมาะสม

P7: เป็น
แนวทางแบบ
ป้องกันไว้ก่อน

P5:
มีการประสานงาน
และการร่วมมือ

P6: เป็นการ
จัดการที่สามารถ
ปรับเปลี่ยนได้

หลักการเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องใหม่

หลักการของ EAFM ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่มีอยู่แล้วในจรรยาบรรณของการทำประมงอย่างรับผิดชอบ (the FAO Code of Conduct for Responsible Fisheries; CCRF)

- CCRF ถูกจัดทำขึ้นโดย FAO ซึ่งเป็นองค์กรภายใต้สหประชาชาติ
- ทุกประเทศสมาชิก FAO เห็นชอบ CCRF ในปี 1995
- ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของ FAO

P1

การมีธรรมาภิบาล

ฉันทามติ

รับผิดชอบ

การมีส่วนร่วม

มีความโปร่งใส

เป็นไปตาม
หลักนิติธรรม

ธรรมาภิบาล

การตอบสนอง

ประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล

เท่าเทียมและทั่วถึง

Source: <http://www.unescap.org/pdd/prs/ProjectActivities/Ongoing/gg/governance.asp>

P2

มีขอบเขตที่เหมาะสม

4 มิติ:

1. มิติเชิงระบบนิเวศ
2. มิติเชิงสังคม และเศรษฐกิจ
3. มิติเชิงการจัดการ
4. มิติเชิงระยะเวลา

Note: These align with the three components of EAFM

ขอบเขต – สามารถขยายออกได้

1. เชิงนิเวศวิทยา

สิ่งมีชีวิตชนิดเดียว → สิ่งมีชีวิตหลายชนิด

พื้นที่ขนาดเล็ก → พื้นที่ขนาดใหญ่

2. เชิงสังคมและเศรษฐกิจ

หมู่บ้าน → ชายฝั่ง (ชนบท และ เมือง)

3. เชิงการบริหารจัดการ

ภายใต้เขตอำนาจเดียว → ภายใต้หลายเขตอำนาจ

4. เชิงเวลา

ระยะสั้น → ระยะยาว

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขอบเขต

- บางทีอาจจะไม่ใช่ขอบเขตที่ถูกต้อง
- เลือกแนวทางที่ปฏิบัติได้- โดยการเริ่มต้นทำงานกับส่วนที่มีอยู่ก่อน เช่น ขอบเขตอำนาจที่มีอยู่

สิ่งท้าทาย:

การได้ขอบเขตที่ถูกต้องหมดทั้ง 4 มิติ

ซึ่งย่อมต้องการประสานงานและความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่มีอำนาจต่างๆ หน่วยงานต่างๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากขึ้น

อภิปราย

ในหลายๆ พื้นที่ ขอบเขตการจัดการประมงเป็นหน้าที่ของประมง
อำเภอ

อภิปรายภายในกลุ่มเพื่อตอบคำถามว่า:

“ประมงอำเภอเป็นระดับที่ถูกต้องหรือไม่ในการจัดการประมง
ทั้งหมด?”

P3

เพิ่มการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมคือหัวใจของกระบวนการ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม

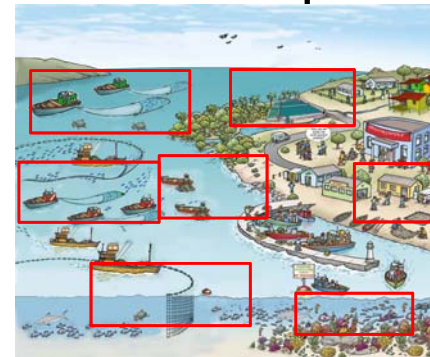
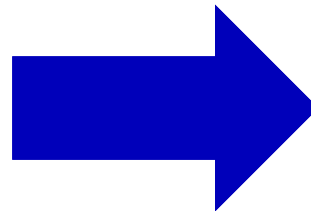
1. ชาวประมง และสมาคมประมง
2. ภาครัฐ (ระดับอำเภอ – ระดับประเทศ)
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาคประมง (เช่น เจ้าของเรือ, นายทุน)
4. ผู้ต้องปฏิบัติตาม และผู้บังคับใช้มาตรการหรือกฎหมาย
5. ผู้ใช้ทรัพยากรอื่นๆ (เช่น การท่องเที่ยว ทำเรือ)
6. หน่วยงานภายนอก (เช่น NGOs นักวิจัย)

P4

มีหลายวัตถุประสงค์

EAFM เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ภายในภาคประมงด้วยตนเอง และปฏิสัมพันธ์ของภาคประมงกับผู้ใช้ประโยชน์อื่นๆ

ซึ่งแต่ละภาคส่วน และแต่ละกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์อาจจะมีวัตถุประสงค์ของตนเองอยู่

- ต้องสร้างสมดุลของวัตถุประสงค์ของคนเหล่านี้
- จึงต้องมีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการเจรจาต่อรอง

P5

การประสานงานและการร่วมมือ

EAFM คือแนวทางที่ต้องมีการประสานงานและมีการร่วมมือกัน
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น

ชาวประมง
สมาคมประมง

ภาครัฐ
ระดับประเทศ/ระดับภูมิภาค/
ระดับจังหวัด/อำเภอ/
เทศบาล/
หมู่บ้าน

หน่วยงานภายนอก
NGOs,
หน่วยงานการศึกษา,
นักวิจัย

- ภายในหน่วยงาน/สถาบัน
- ระหว่างหน่วยงานหรือสถาบัน, ทั้งหน่วยงานภาครัฐกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกับภาคส่วนอื่นที่ไม่ใช่ภาคประมง
- จากระดับสากล สู่ระดับชาติ และสู่ระดับอำเภอ

สถาบันต่างๆ

มีการประสานงานและความร่วมมือระหว่างสถาบันต่างๆ จะบรรลุเป้าหมายนี้ได้อย่างไร?

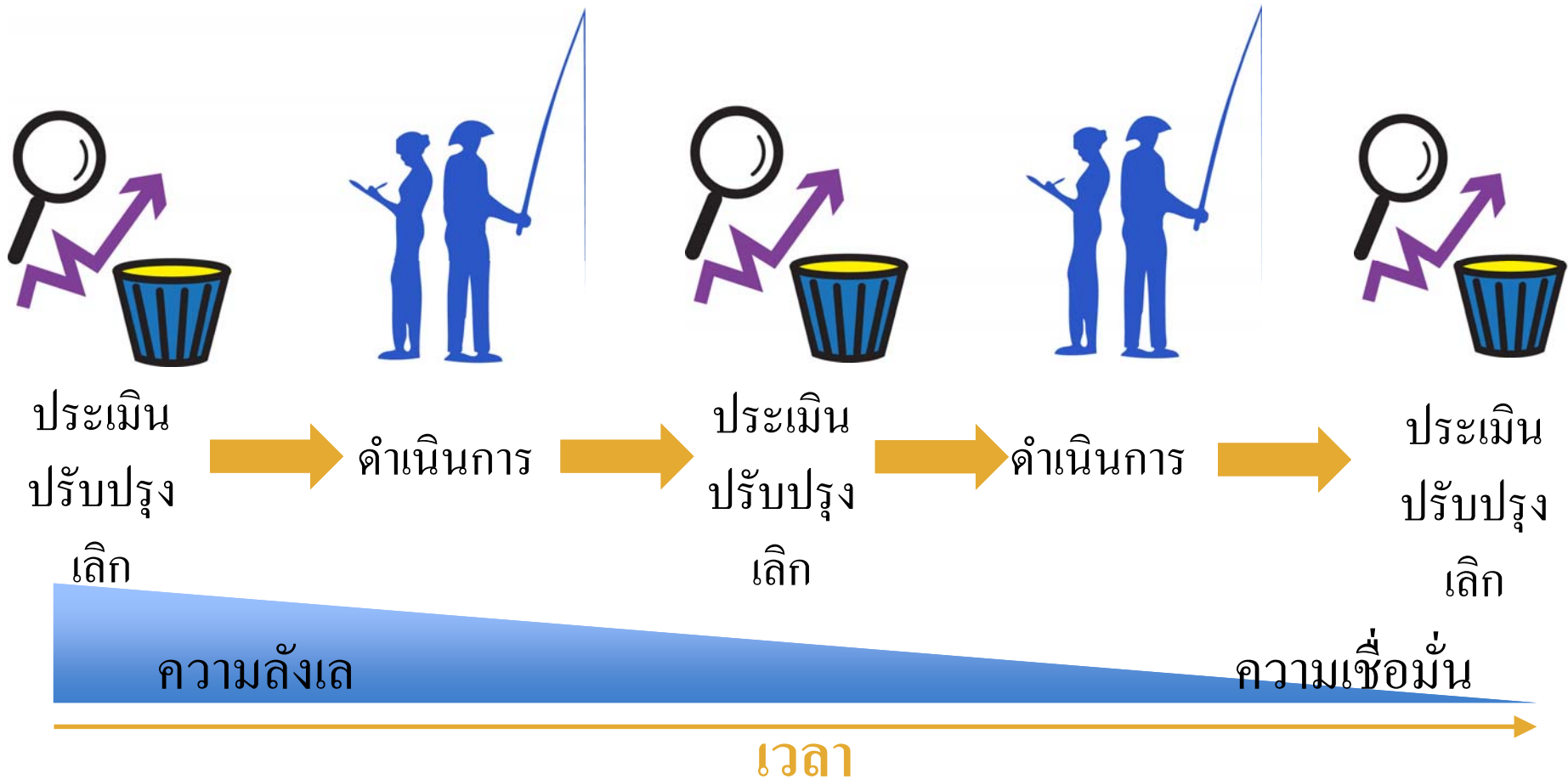
1. การพูดคุยระหว่างกัน
2. ผ่านกลไกที่มีอยู่แล้ว (เช่น การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ ICM, กิจกรรมระหว่างหน่วยงาน)
3. การแบ่งปันข้อมูล
4. วางแผนงานและงบประมาณที่สอดคล้องกัน
5. ทำบันทึกข้อตกลงและความเข้าใจร่วมกัน

..... มีข้อเสนอแนะอื่นๆหรือไม่?

P6

การจัดการที่สามารถปรับเปลี่ยนได้

การเรียนรู้ขณะลงมือปฏิบัติ

P7

แนวทางแบบป้องกันไว้ก่อน

“... ที่ใดซึ่งมีภัยคุกคามที่รุนแรง หรือสร้างความเสียหายที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ การขาดความเชื่อมั่นทางข้อมูลวิทยาศาสตร์ ต้องไม่ถูกใช้เป็นเหตุผลในการเลื่อนการ ใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย” (UNCED, 1992)

การขาดข้อมูลต้องไม่
ถูกใช้เป็นเหตุผลใน
การไม่ดำเนินการ

ที่ใดซึ่งมีความไม่แน่นอน
การจัดการต้องไม่มีความ
เสี่ยงมากเกินไป
*management actions should
be less risky*

แนวทางจัดการแบบป้องกันไว้ก่อน

IF THERE IS POSSIBILITY OF HARM, BE CAREFUL
(PRECAUTIONARY APPROACH)

- LACK OF DATA AND INFORMATION SHOULD NOT
BE USED AS AN EXCUSE FOR NOT TAKING ACTION
- WHERE THERE IS UNCERTAINTY, MANAGEMENT
ACTIONS SHOULD BE LESS RISKY

"We have observed that the fish catch reduces in areas where you fish. You also catch a lot of small fish."

"But there is no evidence or study to say that the gear we use is destructive."

"We have seen all the small fish you are catching – you should stop using this gear or at least use a net with a much bigger mesh until you can prove that it is not harmful. Better to be safe than sorry."

"And that is the precautionary approach."

ที่มา : Adapted from ICSF (2013)

สรุปสาระสำคัญ

- หลักการ EAFM ไม่ใช่ของใหม่ — เป็นหลักการของจรรยาบรรณการประมงอย่างรับผิดชอบ **FAO code of conduct for Fisheries** (ซึ่งประเทศของเราเป็นสมาชิกด้วย)
- EAFM มี 7 หลักการ
 - ซึ่งหลักการเหล่านี้สามารถใช้ในการติดตามการลงมือดำเนินการ EAFM

4 (กิจกรรม). มีการจัดการตามแนว **EAFM** อะไรบ้างที่คุณทำอยู่แล้ว?

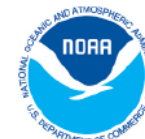
Essential **EAFM**

Date • Place

Version 1

**CORAL TRIANGLE
INITIATIVE**
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

กิจกรรมที่ 1

1. ทบทวนประเด็นและปัญหาต่างๆจากภาคเช้า
มีประเด็นและปัญหาเพิ่มเติมจากนี้หรือไม่?
2. ปฏิบัติการแบบกลุ่ม - จัดกลุ่มประเด็นและปัญหา เป็น 3 กลุ่ม
ตามองค์ประกอบของ **EAFM**:

ความอุดมสมบูรณ์ของ
ระบบนิเวศ

ธรรมาภิบาล

ความอยู่ดีมีสุขของ
มนุษย์

กิจกรรมที่ 2

1. วิเคราะห์แนวการจัดการประมง และการปฏิบัติจริงที่มีอยู่ในปัจจุบัน
2. วิเคราะห์เพื่อระบุว่า มีหลักการใดบ้างของ EAFM ที่คุณได้นำมาใช้ปฏิบัติแล้ว
3. วิเคราะห์เพื่อระบุว่า มีจุดบกพร่องอะไรในการดำเนินการตามหลัก EAFM และจะมีวิธีการแก้ไขจุดบกพร่องดังกล่าวได้อย่างไร
4. แลกเปลี่ยนข้อมูลในข้อ 1-3 ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม จดบันทึก (เพื่อใช้ในระหว่างการประชุมต่อไป)

กิจกรรม

1. คู่มือสมุดงาน/sheet

มีระดับคะแนนระหว่าง 0 ถึง 5

0 = ไม่มี

5 = ดีเยี่ยม

2. พิจารณาการจัดการประมงที่รู้จัก (อาจจะเป็นกรณีตัวอย่างที่ยกขึ้นมาพิจารณา) แล้วให้คะแนนในแต่ละ 7 หลักการของ EAFM ว่ามีระดับการนำไปใช้ในการจัดการประมงมากน้อยเพียงใด

3. พรุ่งนี้เราจะมาพูดคุยและร่วมพิจารณาด้วยกัน

5. การขับเคลื่อนไปสู่แนวทาง EAFM

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

**CORAL TRIANGLE
INITIATIVE**
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนผู้เรียนสามารถ:

- เรียนรู้กรณีศึกษาจากประเทศที่มีประสบการณ์การขับเคลื่อนแนวทาง EAFM มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ว่าเป็นอย่างไร
- เล็งเห็นว่ากระบวนการขับเคลื่อนสู่ EAFM นั้น สามารถจะประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ แบบง่ายๆ ที่ค่อยๆ มีความก้าวหน้าโดยอาศัยระยะเวลาหลายๆ ปี
- เข้าใจว่า ไม่มีชุดรูปแบบ หรือชุดโครงสร้าง ที่ตายตัวสำหรับ EAFM ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ บริบทแวดล้อม และวัฒนธรรม
- กำหนดได้ว่าประเทศของผู้เรียน อยู่ในระดับใด เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อน ไปสู่แนวทาง EAFM
- ระบุปัญหาที่ประเทศคุณเผชิญในการขับเคลื่อนแนวทาง EAFM

การเปลี่ยนไปสู่แนวทาง EAFM ในประเทศสหรัฐอเมริกา 1976-2013

1950s-1970s การประมงเกินกำลังผลิตของธรรมชาติ → การล่มสลายของการประมง (เช่นในนิวอิงแลนด์)

1976 พระราชบัญญัติการจัดการและการอนุรักษ์การประมง (Magnuson-Stevens Fishery Conservation & Management Act)

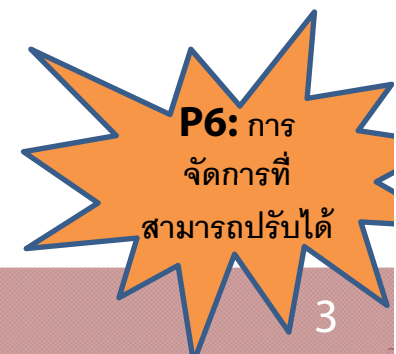
1980's แผนการจัดการประมงเชิงเดี่ยว Single fisheries Fishery Management Plans (FMPs)

1996 พระราชบัญญัติการประมงยั่งยืน → แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำที่สำคัญ

2004 ระบบนิเวศแนวปะการัง ในแผนการจัดการประมง FMP

2006 แก้ไขพระราชบัญญัติการประมง → จำกัดปริมาณจับรายปี

5. MOVING TOWARD EAFM

พระราชบัญญัติการจัดการและการอนุรักษ์การประมงปี 1976

(กฎหมายรัฐบาลกลาง)

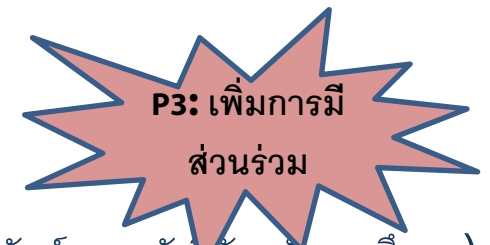
ก่อตั้งสภาการจัดการประมงส่วนภูมิภาค 8 สภาภูมิภาค เพื่อที่ :

- ให้คำแนะนำรัฐบาล (NOAA) ในประเด็นด้านการจัดการประมง
- พัฒนา/ปรับปรุงแผนการจัดการประมง (FMPs) เพื่อรักษาโอกาสทางการประมงให้อยู่ในระดับที่ยั่งยืน และในขณะเดียวกันก็มีการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและแหล่งอาศัย

สมาชิกสภา ประกอบด้วย:

- หน่วยงานรัฐบาลกลาง (NOAA, หน่วยงานการประมงและสัตว์ป่า, หน่วยป้องกันชายฝั่ง, กระทรวงการต่างประเทศ)
- องค์กรจัดการประมงของรัฐ (รัฐบาลท้องถิ่น)
- ชาวประมง* (ประมงพาณิชย์, ประมงกีฬาและสันทนาการ)
- กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย* (เจ้าของธุรกิจอาหารทะเล, นักอนุรักษ์, นักวิจัย, นักการศึกษา)

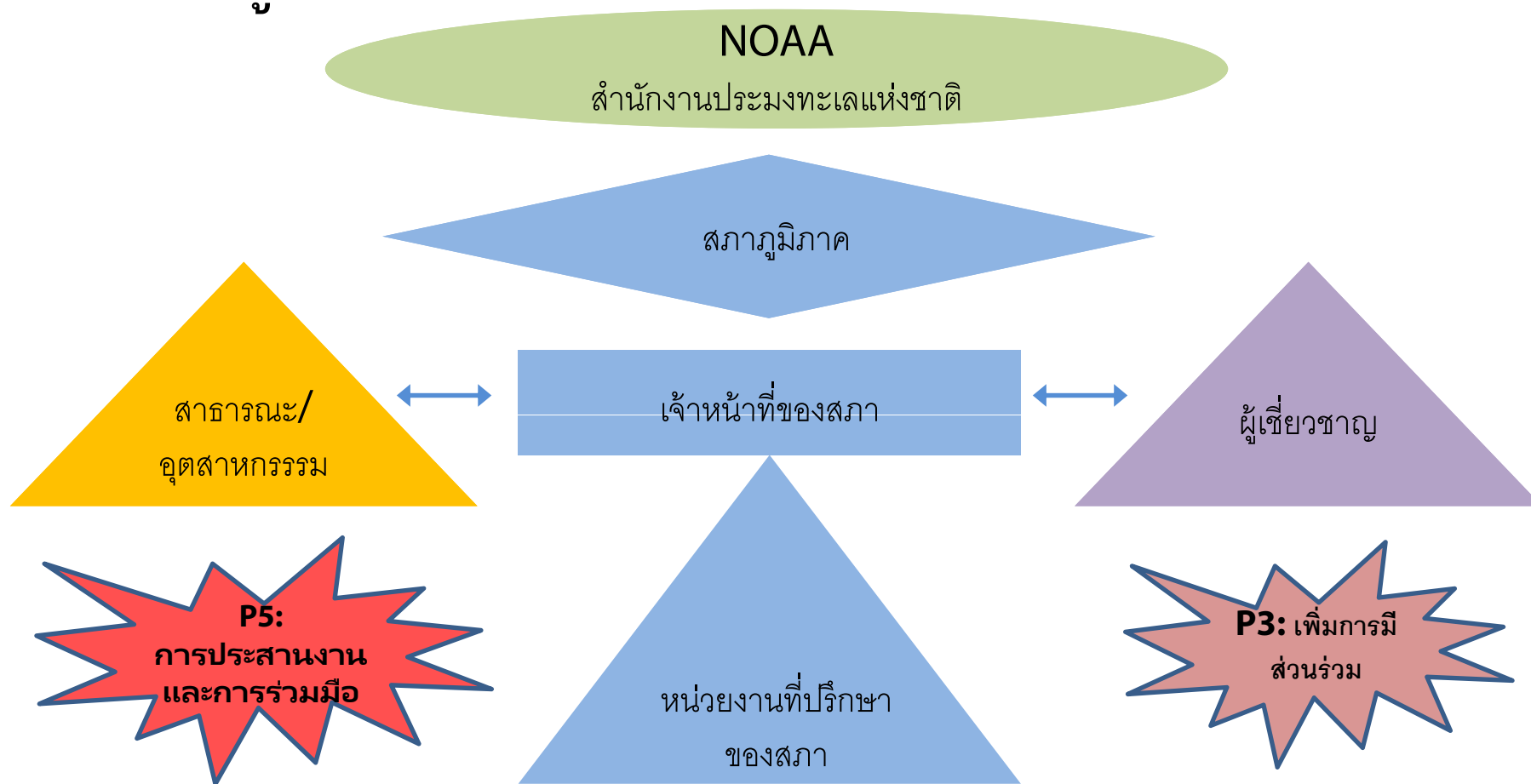

*ได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐ

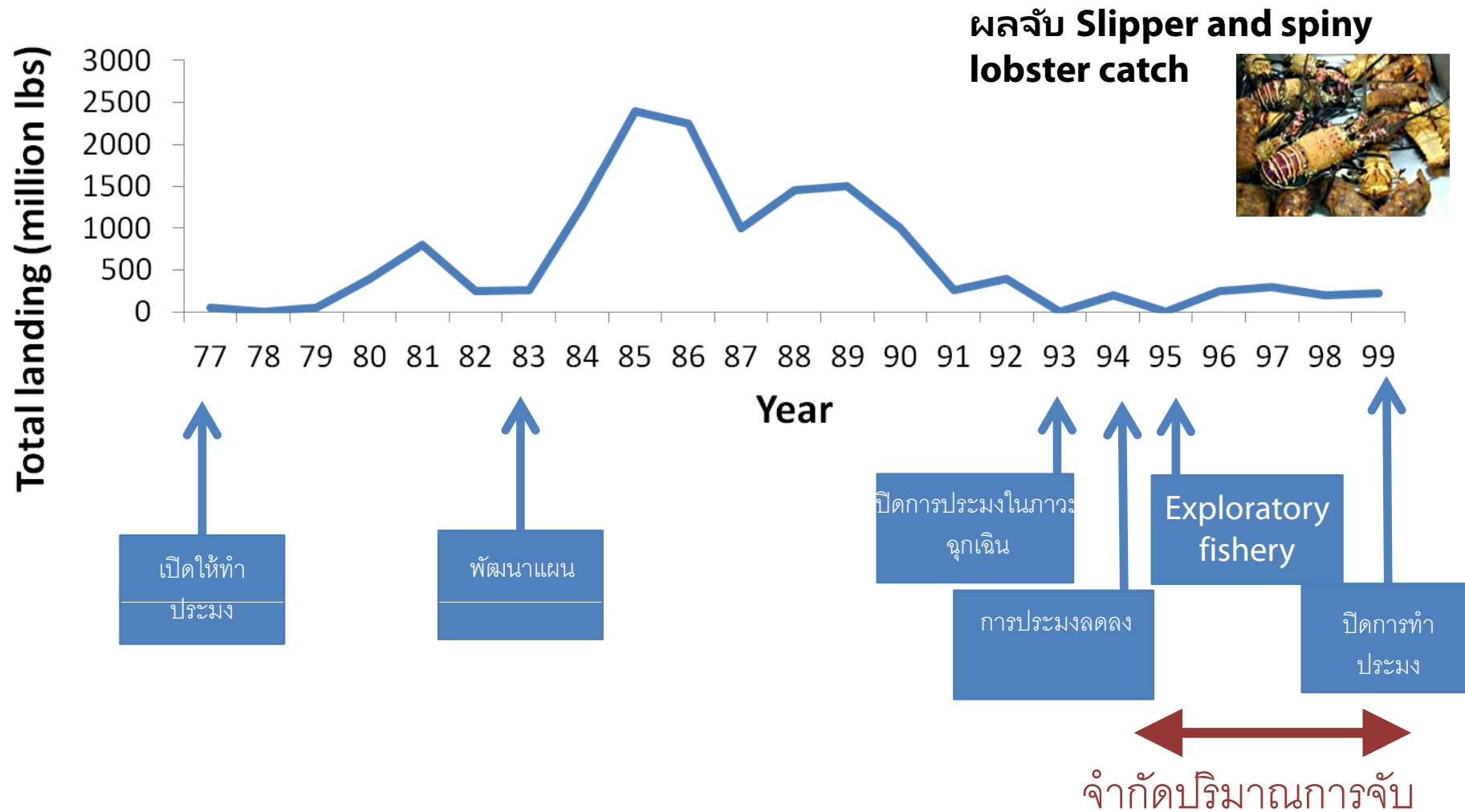
กรณีศึกษา: USA ก้าวไปสู่ EAFM

สถานะ EAFM ลงไปปฏิบัติใช้ ระดับภูมิภาค โดยใช้หลักการ จากล่างสู่บน

กรณีศึกษา: การประมงล็อบสเตอร์ทางตะวันตกเฉียงเหนือของฮาวาย

กรณีศึกษา: การประมงลอบสเตอร์ทางตะวันตกเฉียงเหนือของฮาวาย (ต่อ...)

การประเมินประชากรอยู่บนฐานของการกำหนดสมมติฐานที่ไม่ถูกต้อง:

- กำหนดสมมติฐานของประชากรเดียว **A single archipelagic wide population was assumed**
- การประมาณปริมาณผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนอยู่บนฐานคิดที่ว่าแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์สูง
- **Consistent recruitment despite changes in productivity**

ผลลัพธ์:

ไม่สามารถฟื้นฟูประชากรลอบสเตอร์ได้เนื่องจากการสูญเสียโครงสร้างเชิงหน้าที่ของระบบนิเวศ

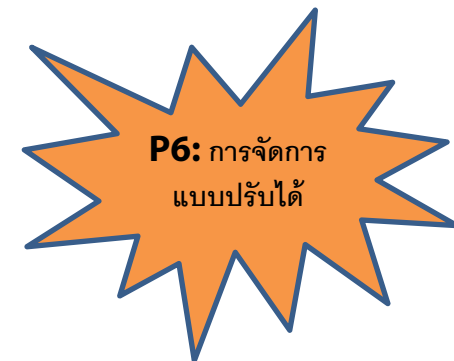
- ผู้ล่าที่อยู่บนสุดของปิระมิดมีปริมาณลดน้อยลง และทำให้โครงสร้างปิระมิดต่ำลง
- เครื่องมือการจัดการประมง **Conventional management tools** (การปิดการทำประมง) ไม่สามารถนำไปสู่การฟื้นฟูของประชากรได้!

กรณีศึกษา: USA กับการก้าวสู่ EAFM

1996: พระราชบัญญัติการประมงอย่างยั่งยืนแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

- เป็นความก้าวหน้าทางด้านกฎหมายที่สำคัญและนำไปสู่ แนวทาง EAFM เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการปกป้องแหล่งอาศัยที่สำคัญของสัตว์น้ำในทุกแหล่งน้ำทั้งหมดของประเทศสหรัฐอเมริกา
- แสดงให้เห็นถึงการจัดการแบบปรับได้

**P2: มีขนาด
เหมาะสม**

แผนการจัดการประมงในระบบนิเวศแนวปะการังCoral Reef Ecosystem FMP (2004)

ได้เปลี่ยนการประมงแบบมีสัตว์นำเป้าหมาย เป็นแบบ
หลากหลายชนิดพันธุ์ หลากหลายเครื่องมือ

- การประมงที่จับหลากหลายชนิดพันธุ์ (มากกว่า2,000 species)
- การประมงด้วยหลายชนิดเครื่องมือประมง (มากกว่า 25วิธีการทำประมง)
- เกิดขึ้นทั่วทั้งในน่านน้ำของประเทศ ของรัฐ และ น่านน้ำอาณาเขต

แผนการจัดการประมงในระบบนิเวศ แนวปะการัง

เป้าหมาย:

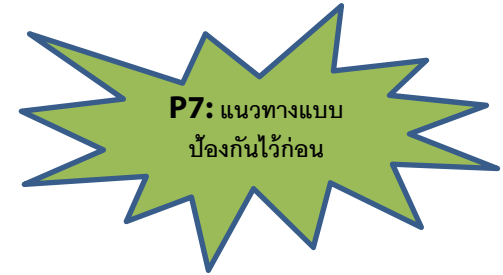
เพื่อคงความยั่งยืนของการประมงแนวปะการังในหมู่เกาะแปซิฟิกของสหรัฐโดยไม่ส่งผลกระทบต่อประชากรสัตว์น้ำชนิดต่างๆ ต่อแหล่งอาศัย ต่อชนิดพันธุ์ที่เป็นชนิดคุ้มครองหรือต่อระบบนิเวศ

P1: มีการ
กำกับดูแล

แผนการจัดการประมงในระบบนิเวศแนวปะการัง วัตถุประสงค์

- การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงระบบนิเวศวิทยา และความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม
- นำการจัดการแบบปรับได้มาใช้
- ให้มีการศึกษาวิจัย การติดตาม การเก็บข้อมูล และให้สามารถปรับปรุงการตัดสินใจในการจัดการได้

แผนการจัดการประมงในระบบนิเวศแนวปะการัง วัตถุประสงค์ (ต่อ)

P4: กำหนด
หลาย
วัตถุประสงค์

- **วัตถุประสงค์ด้านการมีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์:**
 - ฟื้นฟู การประมงแนวปะการัง, ทรัพยากร และแหล่งอาศัย
 - มีผลจับสูงสุดที่ยั่งยืน
- **วัตถุประสงค์ด้านความอยู่ดีมีสุขของมนุษย์:**
 - สร้างรายได้ และการทำมาหากิน
 - เพิ่มความตระหนักรู้ในระบบนิเวศแนวปะการัง และความเปราะบางต่อการถูกทำลายของระบบนิเวศนี้
- **วัตถุประสงค์ด้านการกำกับดูแล:**
 - ส่งเสริมการติดตามตรวจสอบและการบังคับใช้ที่ดีขึ้น
 - ร่วมมือกับหน่วยอื่นเพื่อแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการ

P1: มีการ
กำกับดูแล

FMP management actions

- มีโครงสร้างเครือข่ายของพื้นที่ที่มีการกำหนดปิดตามฤดูกาล
- กำหนดให้มีใบอนุญาต และการรายงาน
- อนุญาตเฉพาะเครื่องมือประมงประเภทเลือกจับที่ไม่ใช่เครื่องมือประเภททำลายเท่านั้น
- ห้ามมิให้มีการจับชนิดพันธุ์ประเภทคุ้มครอง
ข้อยกเว้น: ให้มีการจับได้ในปริมาณจำกัด ภายใต้ใบอนุญาตเพื่อการวิจัย
- Regulated potential bio-prospecting threat

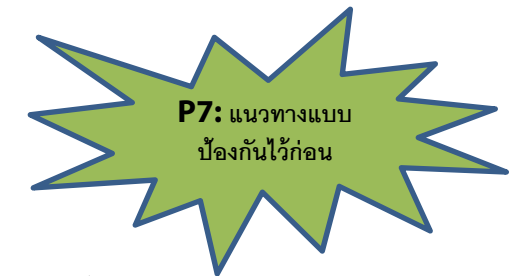

การถอดบทเรียน วัตถุประสงค์:

- การมีผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ;
จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม แหล่งอาศัย และความเชื่อมโยงของระบบนิเวศ
- จำเป็นต้องใช้แนวทางการป้องกันไว้ก่อน

ขอบเขตของการจัดการ:

- มีข้อจำกัดมากเกินไปที่จะปกป้องผลผลิตประมง
- ไม่สนใจการประมงขนาดเล็กและผลกระทบของการประมงขนาดเล็ก
- อนุมานว่าผลผลิตของสต็อกปลาเป็นเพียงการทำงานตามลักษณะของประชากรปลาเท่านั้น

การถอดบทเรียน (ต่อ)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย:

- การมีส่วนร่วมถูกจำกัด → เพิ่มความขัดแย้ง, ทรัพยากรลดลง, การจัดการล้มเหลว
- ไม่มีความเป็นองค์กรรวมเพียงพอที่จะพิจารณาถึงเงื่อนไขเชิงนิเวศวิทยา และเงื่อนไขทางสังคม → การประมงลดลง

การมีส่วนร่วมของประชาชน:

- จำเป็นต้องส่งเสริม แนวทาง EAFM เข้าสู่ระบบการศึกษา

การเปลี่ยนผ่านสู่ EAFM ในประเทศสหรัฐอเมริกา 1976-2013

1950s-1970s การประมงเกินกำลังผลิต → การล่มสลายของการประมง (เช่นใน New England)

1976 พระราชบัญญัติการอนุรักษ์และการจัดการประมง Magnuson-Stevens Act

1980's แผนการจัดการประมงเชิงเดี่ยว (FMPs)

1996 พระราชบัญญัติการประมงอย่างยั่งยืน → **Essential Fish Habitat**

2004 แผนการจัดการประมงในระบบนิเวศปะการัง

2006 แก้ไขพระราชบัญญัติการวัดการประมง → จำกัดปริมาณจับต่อปี

สรุป: การขับเคลื่อนสู่ EAFM

- It's an evolving process
- เพียงแต่เริ่มต้นด้วยการคำนึงถึงปัจจัยทางนิเวศวิทยาอื่นๆ เช่น ผลกระทบต่อแหล่งอาศัย ผลจับพลอยได้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างชนิดพันธุ์ชนิดคุ้มครอง (นกทะเลและเต่าทะเล)
- ขยายกรอบวิธีการจัดการประมง:
 - เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - ขยายขอบเขตของการจัดการให้กว้างขึ้น
 - การเพิ่มข้อมูลที่จำเป็น

สาระสำคัญ

- กรณีศึกษาชี้ให้เห็นว่าการลงมือจัดการประมงตามแนว **EAFM** นั้นใช้เวลา ยาวนาน
- **EAFM** คือกระบวนการจัดการแบบซ้ำๆ; การเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลาที่ลงมือ จัดการประมงตามแนวทาง นี้
- การประมงหลายๆอย่างเป็นการจัดการตามแนวทาง **EAFM** อยู่แล้วบางส่วน; ดังนั้นการขับเคลื่อนสู่แนวทาง **EAFM** ไม่ได้หมายถึงการที่ต้องเปลี่ยนการ จัดการไปโดยสิ้นเชิง แต่หมายถึงการค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปที่ละขั้นทีละตอนตาม เวลาที่ผ่านมา

กิจกรรมที่ 1:

1. รายบุคคล: ทบทวนการบ้านที่ได้รับในวันที่ 1: พล็อตระดับการขับเคลื่อนการประมงคุณสู่ EAFM (สมุดแบบฝึกหัด หน้า.3)

2. รายกลุ่ม, อภิปรายและร่วมกันพล็อต 2 กรณี:
 - a) การประมงในท้องถิ่น (ชุมชน ของคุณ) (ในกรณีนี้ให้เปรียบเทียบของแต่ละชุมชนจากแต่ละคน แล้วสรุปและกำหนดให้เป็นระดับการขับเคลื่อนของชุมชนเดียว
 - b) การประมงของประเทศใช้ตารางในหน้า 4 ในสมุดแบบฝึกหัด

กิจกรรมที่ 2: ภายในกลุ่ม

1. ระบุปัญหาที่ประเทศของคุณจะเผชิญในการขับเคลื่อน
แนวทาง EAFM
2. เขียนแต่ละปัญหาลงในการ์ด (1 การ์ด/1 ปัญหา)
3. แล้วระบุ “โอกาส” ที่ประเทศของคุณมีในการขับเคลื่อน
แนวทาง EAFM (และในการแก้ปัญหาที่กล่าวข้างต้น)
4. เขียนแต่ละ “โอกาส” ลงในการ์ดแต่ละใบ

6. แผน EAFM:

การเชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ ผู้เรียนสามารถ:

- รู้ถึงความจำเป็นของการวางแผนให้มีประสิทธิภาพ
- เข้าใจการแปลงนโยบายไปสู่แผนปฏิบัติงาน

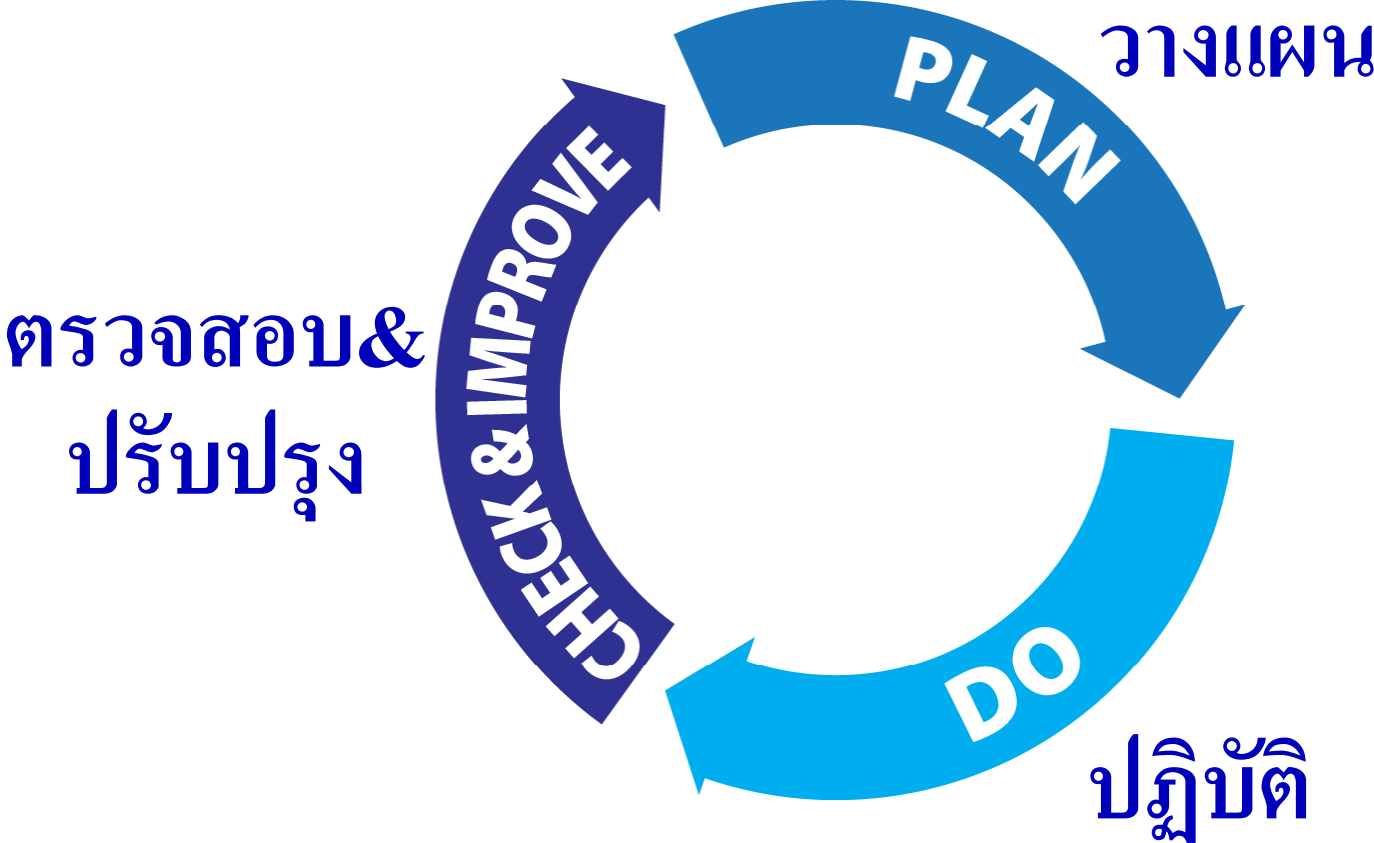

ทำไมต้องมีการวางแผน?

- การวางแผนเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ
- การวางแผนทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ทำให้มีความชัดเจนในบทบาทและความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องต่างๆ
- ทำให้เกิดการขับเคลื่อนของทรัพยากร (บุคคล, เงิน)
- กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของในกระบวนการจัดการ

การจัดการหมายรวมถึง:

การเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติ

ตัวอย่าง ที่ 1:

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง

นโยบาย

จำกัดการลงแรงในการทำประมง

แผน EAFM

ควบคุมจำนวนเรือประมง,
เครื่องมือประมง, อื่นๆ

การดำเนินการจัดการ

การเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติ

ตัวอย่าง ที่ 2:

มีสิ่งแวดล้อมที่ดี

นโยบาย

ฟื้นฟู และปกป้องแหล่งทะเล

แผน EAFM

กำหนดพื้นที่ห้ามทำการประมง
เพื่อป้องกันพื้นที่ที่เป็นแหล่งหญ้า
ทะเล

การดำเนินการจัดการ

การวางแผนที่ดี

- กำหนดทิศทางได้ชัดเจน
- มีความโปร่งใส
- คำนึงถึงทางเลือกอื่นๆ ในการปฏิบัติให้ถึงเป้าหมาย
- อยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่ดีที่สุดที่มีอยู่ (จำเป็นต้องมีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา)

แบบแผนต่างๆ

ชุดของแผนที่เชื่อมโยงกัน:

- แผนพัฒนาประเทศ 5 ปี
- แผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน
- แผน EAFM
- แผนปฏิบัติงาน (work plans)

สรุปสาระสำคัญ

- หลักการและนโยบายในระดับสูงไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยตรง
- แผน EAFM เป็นการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายในระดับสูง (เช่น นโยบายการประมงแห่งชาติ) และการดำเนินการปฏิบัติจริงในพื้นที่
- ดังนั้น การดำเนินการจัดการตามแนวทาง EAFM จะก่อให้เกิดการนำนโยบายระดับสูงไปสู่การปฏิบัติได้ตลอดเวลา

An illustration of a coastal town and fishing boats. The scene shows a harbor with several fishing boats, some with nets. In the background, there are buildings, including a 'PROVINCE OFFICE' and a 'RESTAURANT'. A sign on a boat says 'How can we tackle the turtle problem?'. Another sign on a boat says 'PROTECTED FISHING AREA NO TRAWLING'. The water is blue, and there are fish and a turtle visible in the foreground.

7. ภาพรวมของกระบวนการ EAFM

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

**CORAL TRIANGLE
INITIATIVE**
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

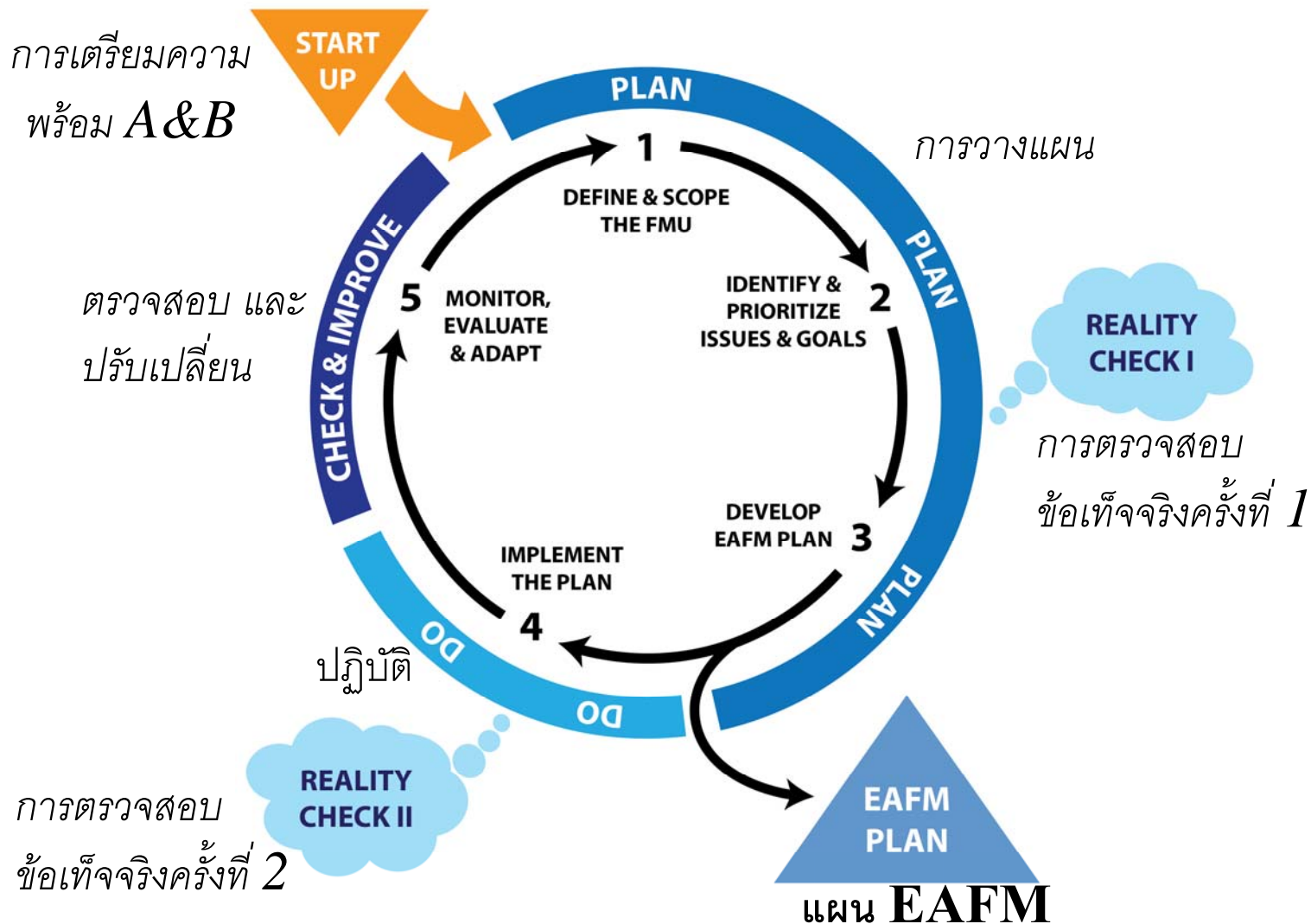

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ ผู้เรียนสามารถ:

- อธิบายขั้นตอนสำคัญของกระบวนการ EAFM รวมถึงการวางแผน, การนำไปปฏิบัติ และการติดตามตรวจสอบ
- จำแนกขั้นตอนการวางแผนในกระบวนการ EAFM
- เกิดความคุ้นเคยกับแผน EAFM

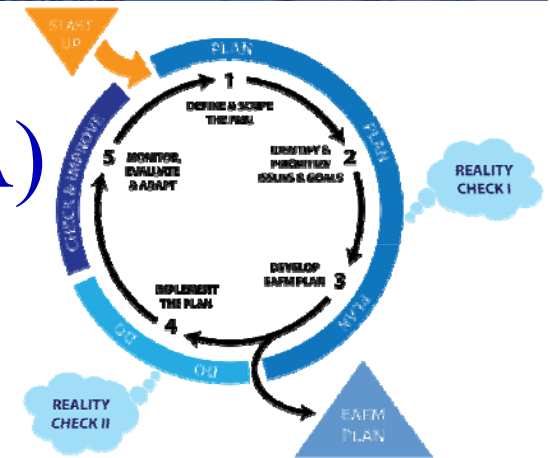
5 ขั้นตอนของEAFM

การเตรียมความพร้อม A (start up A)

A. การเตรียมความพร้อม EAFM

- เลือกพื้นที่
- ระบุว่าใครควรเข้ามามีส่วนร่วมบ้าง
- วางแผนสำหรับกระบวนการ

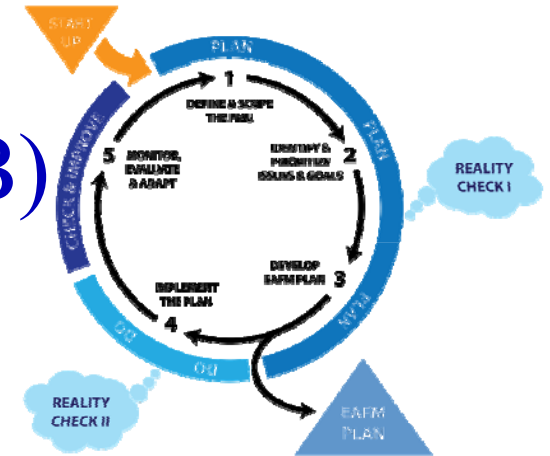

การเตรียมความพร้อม B (start up B)

B. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

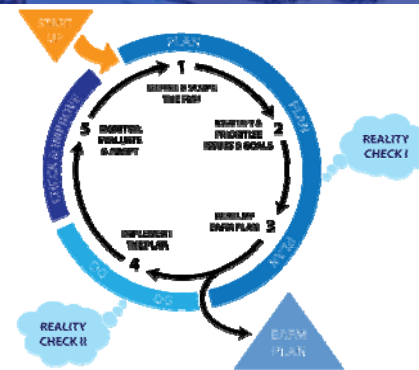
ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อ:

- ร่วมกันวางแผน
- การจัดการร่วม (Co-management)

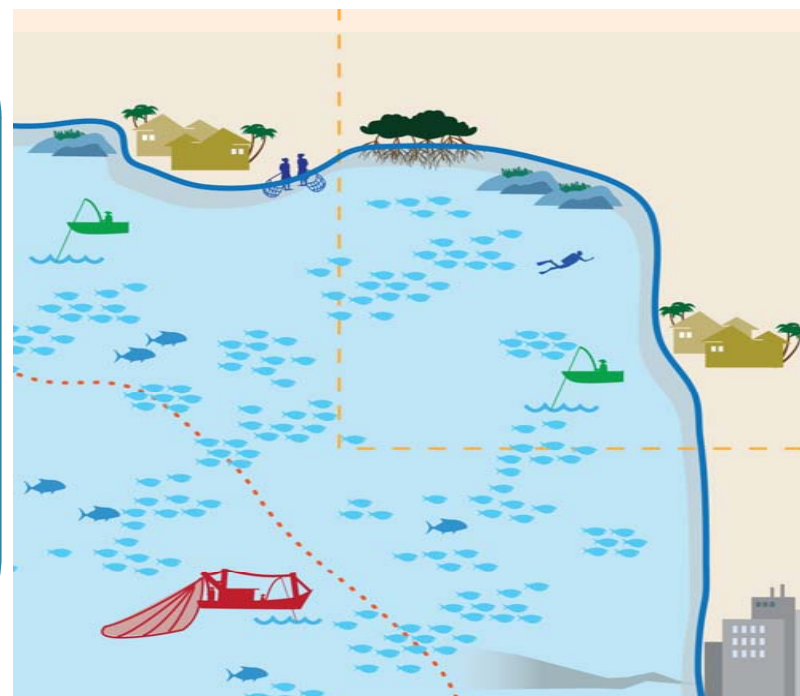

ขั้นตอนที่ 1

กำหนดขอบเขตการจัดการประมง (FMU)

- 1.1 เลือกพื้นที่ประมงที่จะจัดการ
- 1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน
- 1.3 กำหนดขอบเขตของพื้นที่ประมงที่จะจัดการ

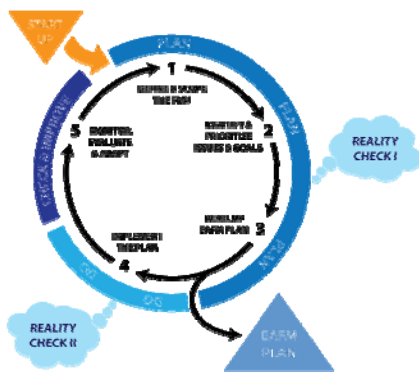

จะได้ข้อมูลความพื้นฐานของพื้นที่ประมง และวิสัยทัศน์

ขั้นตอนที่ 2

ระบุประเด็นปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดเป้าหมาย

ระบุปัญหาที่มีความสำคัญมาก และกำหนดเป้าหมาย

2.1 ระบุประเด็นและปัญหา

2.2 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

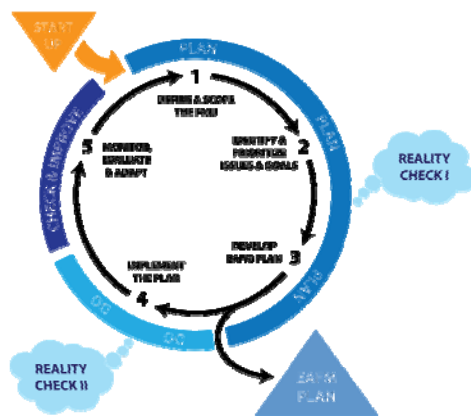
2.3 กำหนดเป้าหมายสำหรับแผน EAFM

ตรวจสอบข้อเท็จจริง ครั้งที่ 1 (reality check I)

เป้าหมายที่กำหนด
เป็นไปได้หรือไม่?

- ตรวจสอบข้อเท็จจริง ครั้งที่ 1
- อุปสรรคและโอกาส
 - การอำนวยความสะดวก/ทักษะ
 - การจัดการความขัดแย้ง

ขั้นตอนที่ 3

การพัฒนาแผน EAFM

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

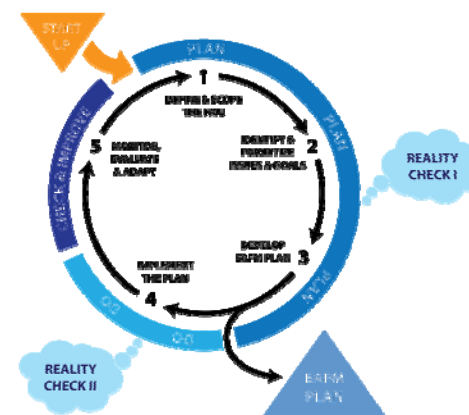
3.2 กำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐาน

3.3 การดำเนินการจัดการและการปฏิบัติตาม

3.4 กำหนดให้มีเงินงบประมาณของแผนอย่างยั่งยืน

3.5 สรุปแผน EAFM

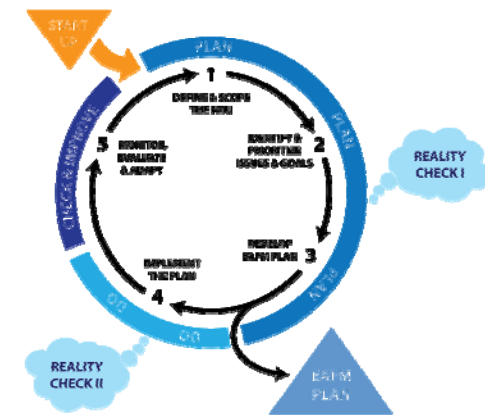
พัฒนาแผนการจัดการ

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ

4.1 การทำแผนให้เป็นทางการ, การสื่อสาร และการมีส่วนร่วม

การนำแผนลงไปปฏิบัติ โดยทำแผนให้เป็นทางการ และนำแผนไปสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้อง

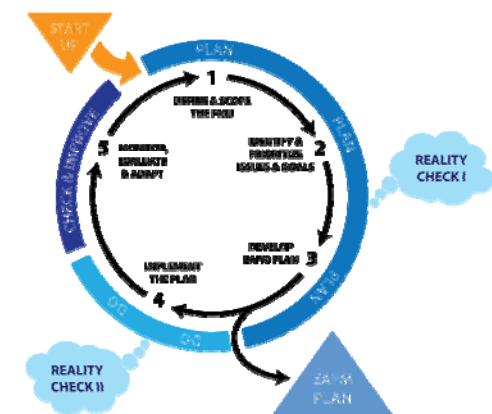

การตรวจสอบข้อเท็จจริง ครั้งที่ 2 (reality check II)

ตรวจสอบข้อเท็จจริง ครั้งที่ 2

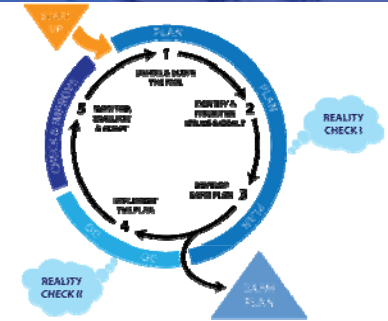
- หลักธรรมาภิบาล
- การจัดการร่วม
- ทรัพยากร, ข้อมูล, งบประมาณ, และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ

ตรวจสอบว่ามีการจัดการและนำหลักการของ **EAFM** มาใช้อย่างครบถ้วนหรือไม่

ขั้นตอนที่ 5

การติดตาม ประเมิน และปรับเปลี่ยน

5.1 ติดตามและประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินการจัดการ

5.2 ปรับเปลี่ยนแผนให้สอดคล้องกับผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผล

กระบวนการ **EAFM** จะเสร็จสมบูรณ์ หลังจาก การติดตาม ประเมิน และ ปรับปรุงแผน แล้วเริ่ม กระบวนการใหม่อีกครั้ง

สรุป

การวางแผน - ขั้นตอนที่ 1-3

1. กำหนดหน่วยประมงและขอบเขตการจัดการ
2. ปัญหา และ เป้าหมาย
3. วัตถุประสงค์, ตัวชี้วัด, การดำเนินการจัดการและการปฏิบัติตาม, การจัดหาแหล่งเงินทุน

การดำเนินการ - ขั้นตอนที่ 4

4. การลงมือปฏิบัติ

การตรวจสอบและการปรับปรุง - ขั้นตอนที่ 5

5. ติดตาม, ประเมิน และปรับเปลี่ยน

สรุปสาระสำคัญ

- กระบวนการ EAFM มี 5 ขั้นตอน
- ก่อนเริ่มขั้นตอนแรกในกระบวนการ ต้องมีการเตรียมการเบื้องต้นก่อน (การเตรียมความพร้อม A&B)
- แผน EAFM ได้จากผลของขั้นตอนที่ 1-3
- ขั้นตอนที่ 4 คือการนำแผนไปปฏิบัติ
- ในขั้นตอนที่ 5 การติดตาม และประเมินผล และอาจมีการปรับปรุง เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งสองครั้ง (reality check I&II) เพื่อให้มั่นใจได้ว่า แผนงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้จริง

กิจกรรม: ขั้นตอนของ **EAFM**

เดินไปยังวงกลมวงใหญ่ และทำตามคำแนะนำ

จัดกลุ่ม

1. จัดกลุ่ม
2. กลุ่มทำงานร่วมกันตลอดระยะเวลาหลักสูตรที่เหลืออยู่ในการพัฒนาแผน EAFM
3. ในวันสุดท้าย แต่ละกลุ่มต้องนำเสนอแผน EAFM และจะได้รับฟังความคิดเห็นจากการนำเสนอ

8. การเตรียมความพร้อม A: การเตรียมการพื้นฐาน

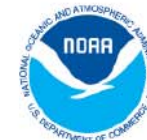
Essential **EAFM**

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ ผู้เรียนจะสามารถ:

- กำหนดงานขั้นต้นที่จำเป็นในการเริ่มกระบวนการ EAFM และ co-management
- เรียนรู้ว่าจะระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างไร

เพื่อเตรียมความพร้อมพื้นฐาน มี 8 อย่างที่จำเป็นต้องทำ

i. สร้างทีม EAFM และ วิทยาการดำเนินการ

ii. กำหนดพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่จะทำการจัดการกว้างๆ

iii. พัฒนาแผนงานขั้นต้น

iv. การเข้าสู่การแนะนำ EAFM

v. ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆและระดับต่างๆในหน่วยราชการ

vi. ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและองค์กรต่างๆ

vii. กำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ

viii. ตรวจสอบพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับ EAFM

เปรียบเทียบการเริ่มต้นเสมือนการอบเค้ก:

Start up tasks ใช้ในการเตรียมการขั้นพื้นฐานเพื่อดำเนินการตามแนวทาง EAFM เปรียบ
ได้กับการอบเค้ก

ก่อนการอบเค้ก, กู้กต้องตัดสินใจได้ว่า:

ใคร จะเป็นคน อบเค้ก (ทีม EAFM)

เครื่องปรุงอะไรที่จะต้องใช้ (แผนงานขั้นต้น)

จะทำเค้กที่ไหน (พื้นที่ทางภูมิศาสตร์อย่างกว้างๆ)

ใครจะเป็นคนกิน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)

ใครจะเป็นคนควบคุมดูแลกระบวนการทำเค้กและแบ่งปันเค้กไปยังคนอื่นๆ (กลุ่มผู้มีส่วน
ได้ส่วนเสียที่สำคัญ)

กำหนดทีม EAFM และแผนงานเริ่มต้น

หน่วยงานที่เป็นผู้นำในการดำเนินการมักจะเป็นหน่วยงานประมง

- ตั้งทีมเพื่อกำหนดแนวทางการเริ่มต้น EAFM – ถ้าเป็นไปได้ควรมีหน่วยงานหลักๆ ในทีม
 - กำหนดผู้นำทีม เพื่อเป็นผู้นำในการดำเนินการ
- เห็นชอบร่วมกันว่าจะใช้ EAFM ในพื้นที่ใด
- ทีมงานพัฒนาแผนงานเริ่มต้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับงานอื่นๆ ที่เหลือ ซึ่งหมายถึงการกำหนดว่า
 - ใคร ทำอะไร เมื่อไหร่ และด้วยงบประมาณใด

ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและองค์กรต่างๆ

- ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดก่อนในเบื้องต้น
- ในขั้นนี้ ให้วิเคราะห์อิทธิพลและความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ เป็นการเบื้องต้น แล้วค่อยกลับมาพิจารณาอีกครั้ง

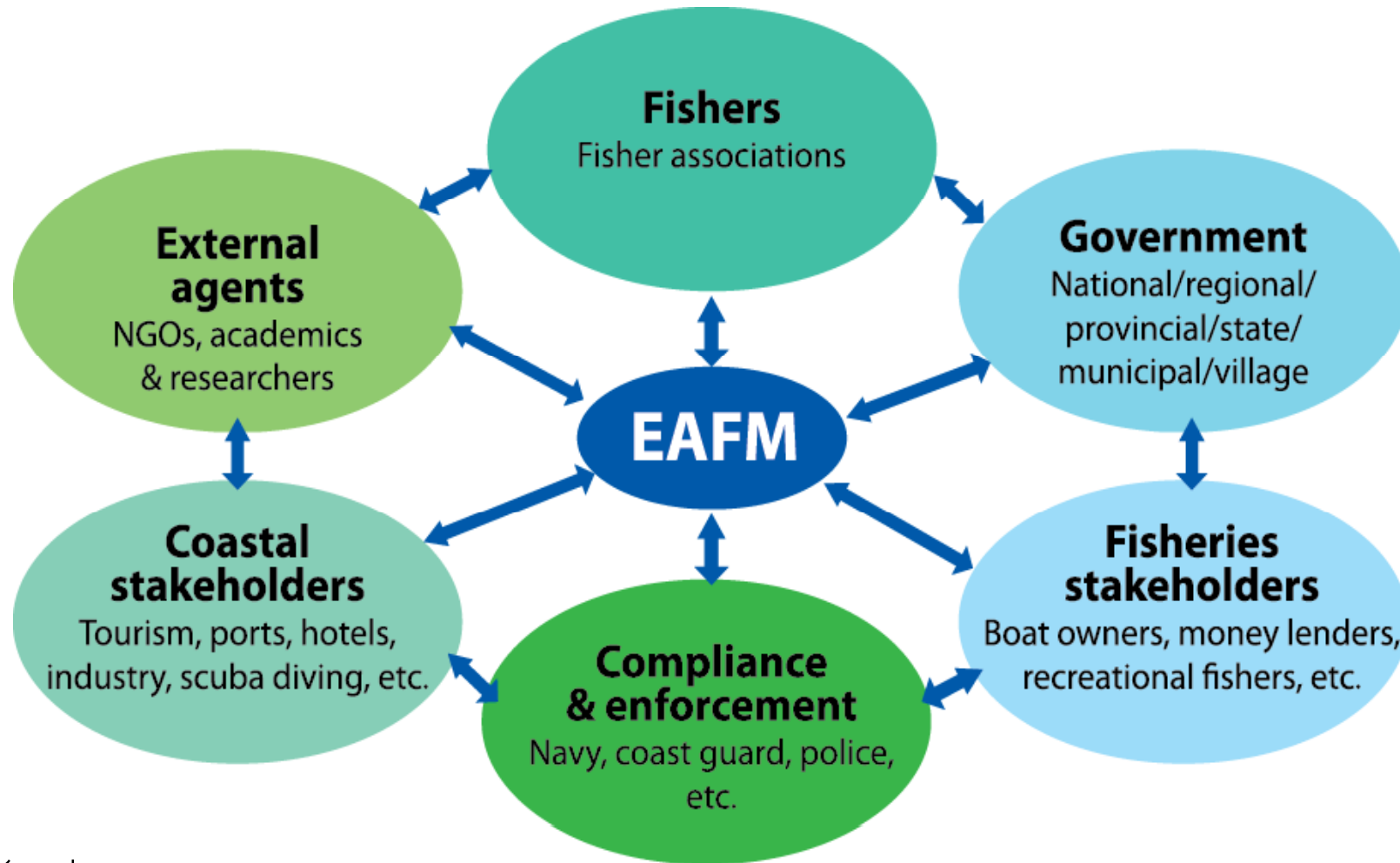

ใครคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย?

“ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือบุคคล, กลุ่มบุคคล หรือองค์กรใดๆ ที่สนใจแนวทาง EAFM, หรือมีอิทธิพล หรือได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะทางบวกหรือทางลบ จาก กระบวนการจัดการตามแนวทาง EAFM”

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นไปได้

ที่มา: ดัดแปลงจาก FAO

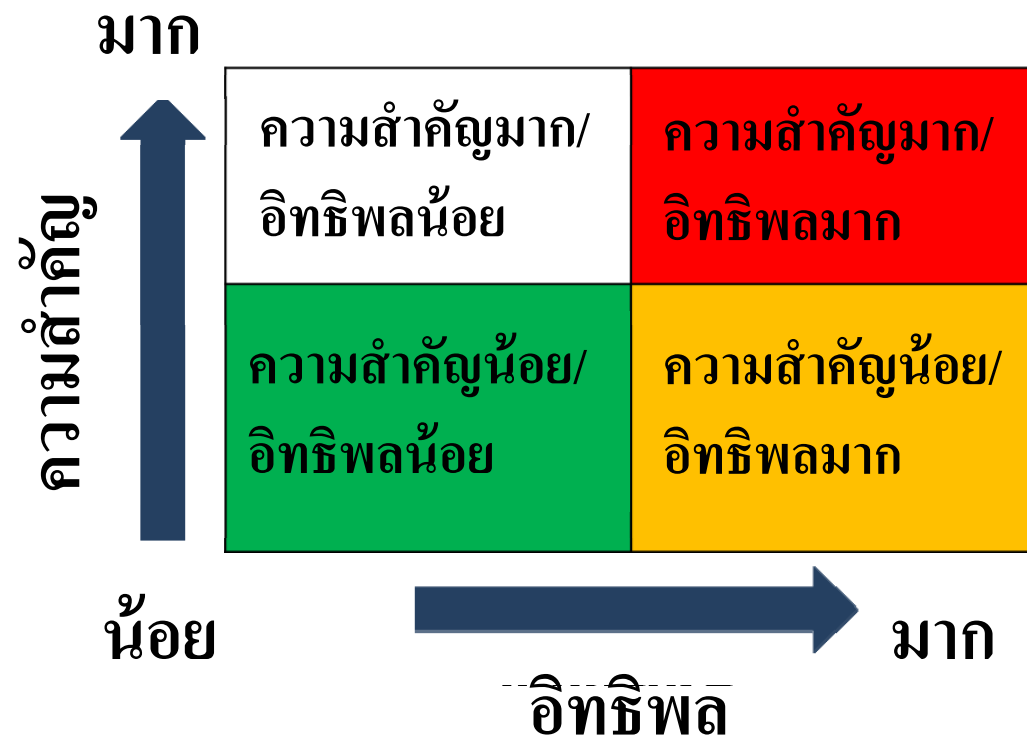

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความสำคัญ: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญอย่างไรต่อกระบวนการจัดการตามแนวทาง EAFM

อิทธิพล: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นมีอิทธิพล (อำนาจ) มากน้อยขนาดไหนต่อ
กระบวนการจัดการตามแนวทาง EAFM

ตารางเมตริก 2x2

ภายในกลุ่ม....ให้

1. เขียนรายชื่อ/กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหน่วยประมงทั้งหมดที่เป็นไปได้ แล้วเขียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละรายไว้ในการ์ดแต่ละใบ
2. สร้างตารางเมตริก 2×2 ที่มี “ความสำคัญ” อยู่ในแกน Y และ “อิทธิพล” อยู่ในแกน X
3. วางการ์ดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละรายในช่องสี่เหลี่ยม โดยสามารถเปลี่ยนตำแหน่งได้เมื่อมีการอภิปรายกัน

ภายใต้หลักคิดที่ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญอย่างไรและมีอิทธิพลมากน้อยขนาดไหนต่อกระบวนการจัดการตามแนวทาง EAFM

การกำหนดลำดับความสำคัญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มีความสำคัญมาก/มีอิทธิพลน้อย	มีความสำคัญมาก/มีอิทธิพลมาก
จำเป็นต้องมีคนกลุ่มนี้ไว้	เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญต่อ EAFM ต้องกำหนดให้อยู่ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ
เป็นกลุ่มที่ไม่น่าสนใจ	ต้อง “เก็บ” คนกลุ่มนี้ ไว้ในกระบวนการ EAFM
มีความสำคัญน้อย/มีอิทธิพลน้อย	มีความสำคัญน้อย/มีอิทธิพลมาก

Venn ไคอะแกรม

มีประโยชน์ในการอธิบายรูปแบบความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์องค์กร

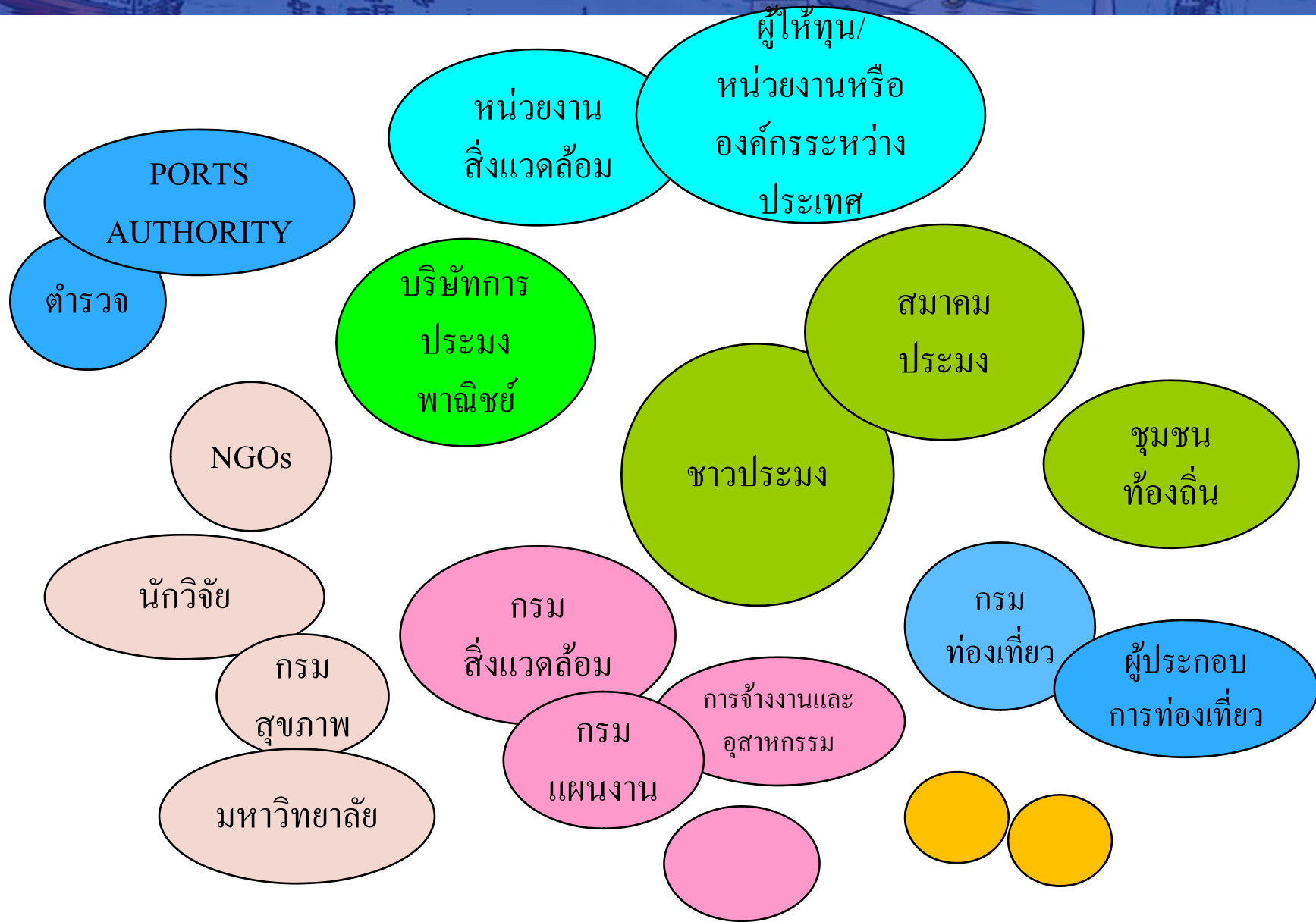
- มิติที่ 1 = ขนาด ของวงกลม (ความสำคัญ)
- มิติที่ 2 = ความใกล้ ของวงกลม (ความถี่ของการติดต่อ/การมีปฏิสัมพันธ์)

วงกลมที่แยกกัน = ไม่มีการติดต่อ

วงกลมที่แตะกัน = มีการส่งผ่านข่าวสารระหว่างองค์กร

วงกลมที่ซ้อนทับกันเล็กน้อย = มีความร่วมมือกันบ้างในการตัดสินใจ

วงกลมที่ซ้อนทับกันมาก = มีความร่วมมือกันอย่างมากในการตัดสินใจ

กิจกรรมกลุ่ม

1. จัดวางและหาความสัมพันธ์ของหน่วยงานภาคประมงและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ โดยใช้ Venn diagram
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และการประสานระหว่างหน่วยงานและกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. เราจะลดช่องว่างและเพิ่มการประสานให้แต่ละหน่วยงานและกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างไร

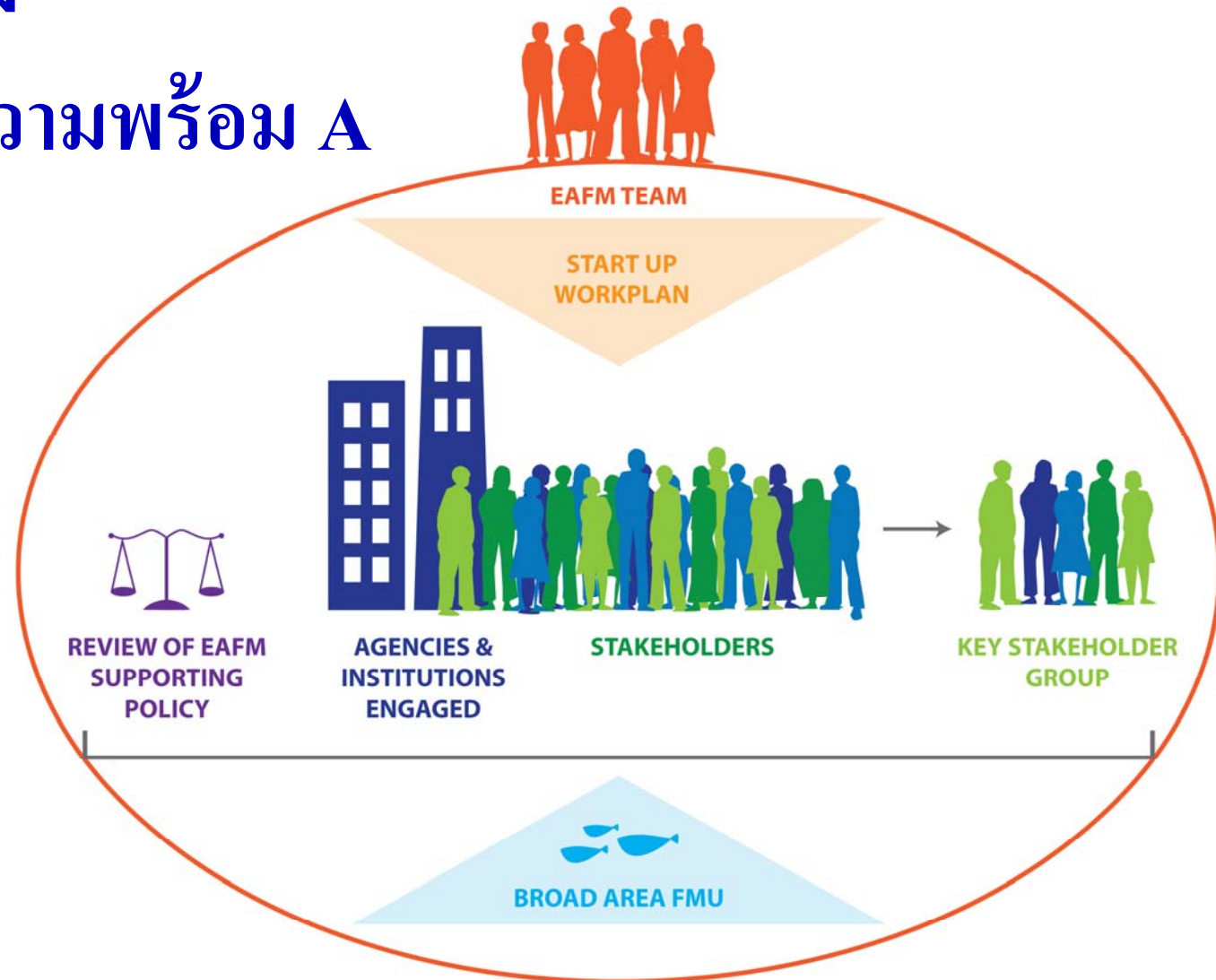
ตั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ

หลังจากกระบวนการขั้นต้นแล้ว, ตัวแทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญจะต้องรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม โดยกลุ่มนี้จะรับผิดชอบในการ:

- พัฒนาให้มีการพูดคุย และการอภิปราย EAFM
- อำนวยความสะดวกให้กับองค์กรในชุมชน
- ช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจ EAFM
- วิเคราะห์ปัญหา, ประเด็น และ โอกาสต่างๆ
- ช่วยตลอดกระบวนการจัดการตามแนวทาง EAFM

ภาพรวมของ การเตรียมความพร้อม A

สรุปสาระสำคัญ

ก่อนที่จะก้าวไปสู่กระบวนการ EAFM นั้น จะต้องมีการเริ่มต้น โดยทีม EAFM ดังต่อไปนี้:

1. การจัดตั้งทีม; และ
2. ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม

9. การเตรียมความพร้อม B: การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE
INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ ผู้เรียนจะสามารถ:

- เข้าใจถึงแนวทางในการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ทราบวิธีการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมในงานประชุม
- เข้าใจแนวคิดพื้นฐานของการจัดการร่วม (co-management)

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- สิ่งสำคัญของกระบวนการ EAFM คือการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดกระบวนการ
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำเป็นต้องเข้าร่วมแผนงานตั้งแต่ต้นและแผนงานควรตั้งอยู่บนพื้นฐานหัวข้อที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสนใจ
- ต้องใช้ทักษะในการดำเนินการ เช่น การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ประชุม และการจัดการความขัดแย้ง

การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมคือ หัวใจ
ของ **EAFM**

ดังนั้น การมีส่วนร่วม คือ อะไร?

หลักสำคัญของการมีส่วนร่วม

แสดงความคิดเห็นและมุมมอง

ห้ามใช้อำนาจ/อิทธิพล

พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่ง
ใหม่ๆ และปฏิบัติตาม

เคารพประเพณี ภาษา
และประสบการณ์ ของ
คนในท้องถิ่น

การฟัง และการสร้าง
ความสามัคคี

เชื่อในความสามารถของ
ผู้อื่น

รับฟังความคิดเห็น

การทำงานเป็นกลุ่ม

มีความยืดหยุ่น

เป้าหมายของการมีส่วนร่วม

เพื่อความเท่าเทียม
(ทุกเสียงได้รับการรับฟัง)

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ
เพื่อสร้างความรู้สึกรับความเป็น
เจ้าของ

เพื่อสร้างความสามัคคีของหมู่คณะ
เพื่อมองหาโอกาสในการพัฒนา

สิ่งที่เอื้อต่อการเข้ามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การประชุม → กลุ่มคนจำนวนมาก

การประชุมเชิงปฏิบัติการ → กลุ่มเล็กๆ เน้นเฉพาะเรื่อง

การอภิปรายแบบกลุ่ม → กลุ่มเล็ก มุ่งเน้นในประเด็น ที่เฉพาะเจาะจง

การสัมภาษณ์แบบ กึ่งมีโครงสร้าง → ได้มุมมองเชิงลึก

แบบสอบถาม/แบบสำรวจ → มุมมองที่หลากหลาย จำนวนมาก

ภายในกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 : วาดภาพลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้ดำเนินการ
ประชุมที่ดี

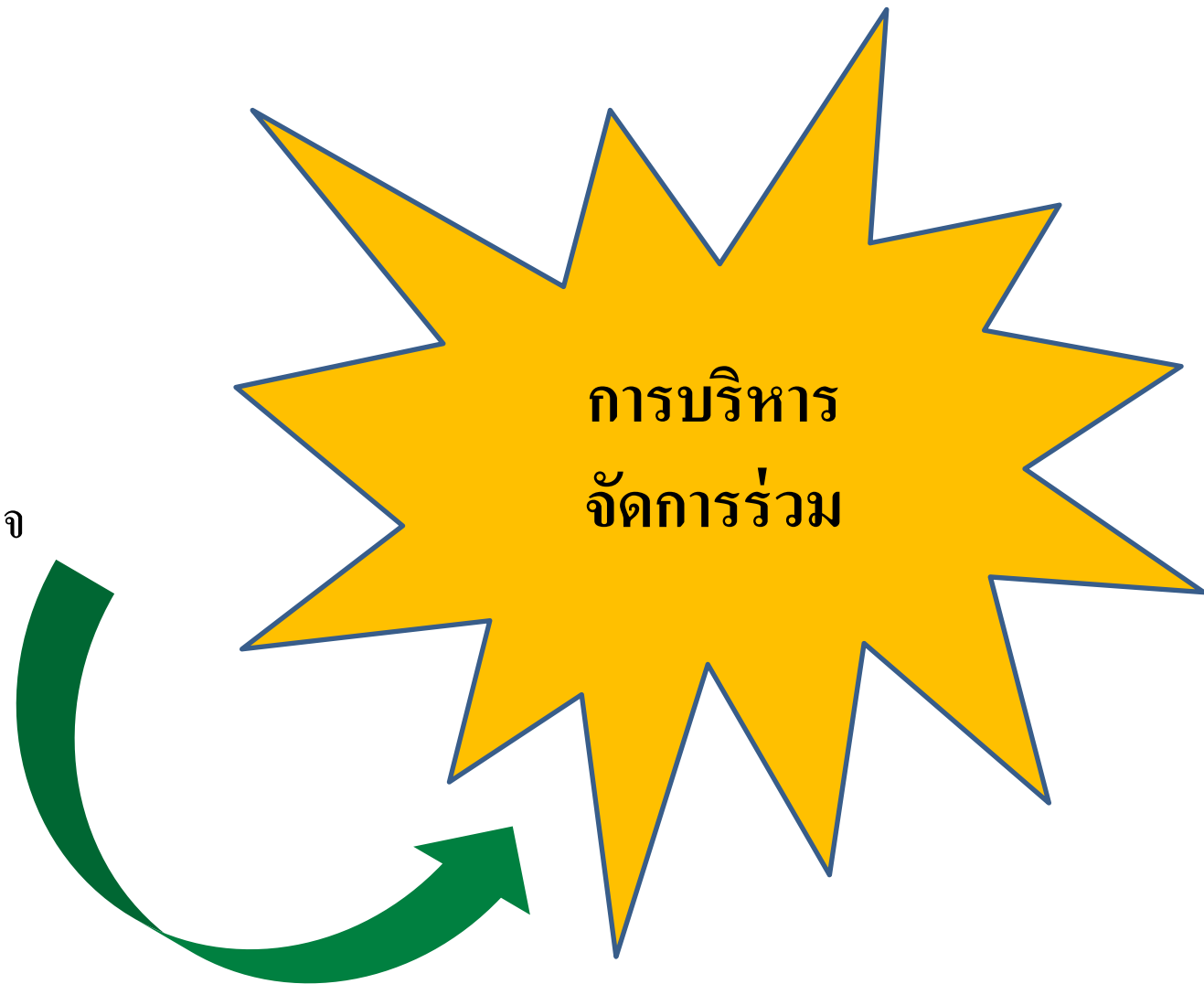
กลุ่มที่ 2 : วาดภาพลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้ดำเนินการ
ประชุมที่ไม่ดี

ห้ามใส่คำพูดหรือเขียนคำบรรยายใดๆ ทั้งสิ้น!

EAFM หมายรวมถึง ...

- การประสานงาน
- การปรึกษาหารือ
- การร่วมมือ
- การเจรจาต่อรอง
- การ่วมกันตัดสินใจ

การบริหารจัดการร่วม

ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการ
รับผิดชอบร่วมกันต่อการบริหารจัดการ
ทรัพยากรประมง โดยมีระดับอำนาจที่
แตกต่างกัน

ระดับของการมีส่วนร่วม

มาก

ขั้นการควบคุมชุมชน

ขั้นความเป็นหุ้นส่วน

ขั้นให้คำแนะนำ

ขั้นการให้การประสานงาน

ขั้นการให้ความร่วมมือ

ขั้นการให้คำปรึกษา

ขั้นการให้ข้อมูลข่าวสาร

น้อย

สิ่งสำคัญของการจัดการร่วม ประกอบด้วย:

- การทำงานร่วมกัน – การแบ่งปันอำนาจ
- การพูดคุย และการสื่อสารที่ดีขึ้น
- การลดความขัดแย้ง
- การเรียนรู้ร่วมกัน
- การแบ่งปันการลงทุน และผลประโยชน์
- การแบ่งปันความสำเร็จและความล้มเหลว

ตัวอย่าง: คลองมะรุ่ย, จังหวัดพังงา

- ความขัดแย้งระหว่างชาวประมงผู้เลี้ยงหอยนางรมและผู้เลี้ยงหอยตลับ
- จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ถกประเด็นปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- การบริหารจัดการร่วม จึงได้ถูกนำมาใช้โดยชาวประมงทั้งสองกลุ่ม

การเตรียมการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม

อย่างจริงจัง:

การสร้างความตระหนัก

- ความรู้ มีส่วนในการเพิ่มศักยภาพของคน และพัฒนาความสามารถให้คนเข้ามามีส่วนร่วม (ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม , สังคม/การจัดการ)
- วิธีการ
 - อบรม, อภิปรายกลุ่มย่อย, วรรณคดีผ่านสื่อ, นโยบาย

การเตรียมการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง... (ต่อ)

การสร้างแรงจูงใจต่อชุมชน

- มีกลไกดำเนินการที่ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีมติร่วมกันต่อประเด็นที่แต่ละคนสนใจและกังวล
- วิธีการ :
 - ให้การศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อม, สร้างพันธมิตรและเครือข่ายและมีการพัฒนาขีดความสามารถของคน

ประเมินความสนใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและข้อตกลง

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีระดับความสนใจที่แตกต่างกันในกระบวนการ

	มีความตระหนักต่อปัญหาที่เกิดกับการประมง	กังวลต่อปัญหาเหล่านี้	เต็มใจเข้าร่วมเพื่อจัดการแก้ไขปัญหา	สิ่งที่ต้องทำ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 1		X		
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2			X	
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3	X			

สรุปสาระสำคัญ

- การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำเป็นต้องเกิดขึ้นตลอดกระบวนการ EAFM
- กระบวนการ EAFM เป็นการนำเอาหลักการบริหารจัดการร่วมมาใช้ ดังนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีส่วนในการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การประเมินผลการปฏิบัติและการปรับปรุง
- การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นจำเป็นต้องใช้ทักษะ ซึ่งมีเครื่องมือต่างๆในการจัดจำแนกแต่ละกลุ่ม

การฟังและจับใจความกลุ่มละ 3 คน

1. จับคู่ 2 คน อภิปราย ยกตัวอย่างการบริหารจัดการร่วม ที่คุณคุ้นเคย/มีประสบการณ์ (โดยให้นึกถึงหัวข้อที่เราเพิ่งอภิปรายกัน)
2. คนที่ 3 ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ (จดบันทึกได้) แล้วให้ความเห็นต่อการสังเกต เวียนกันในกลุ่มเพื่อให้ทุกคนมีทั้ง โอกาสเป็นผู้พูด และมีโอกาสผู้สังเกต

ฝึกการฟังอย่างตั้งใจ:

- ☺ การถ่ายทอดข้อความ
- ☺ การอธิบายชี้แจง
- ☺ การประสานสายตา
- ☺ การใช้ภาษากาย

10. **ขั้นที่ 1:** กำหนดขอบเขต การจัดการประมง

Essential **EAFM**

Date • Place

Version 1

**CORAL TRIANGLE
INITIATIVE**
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

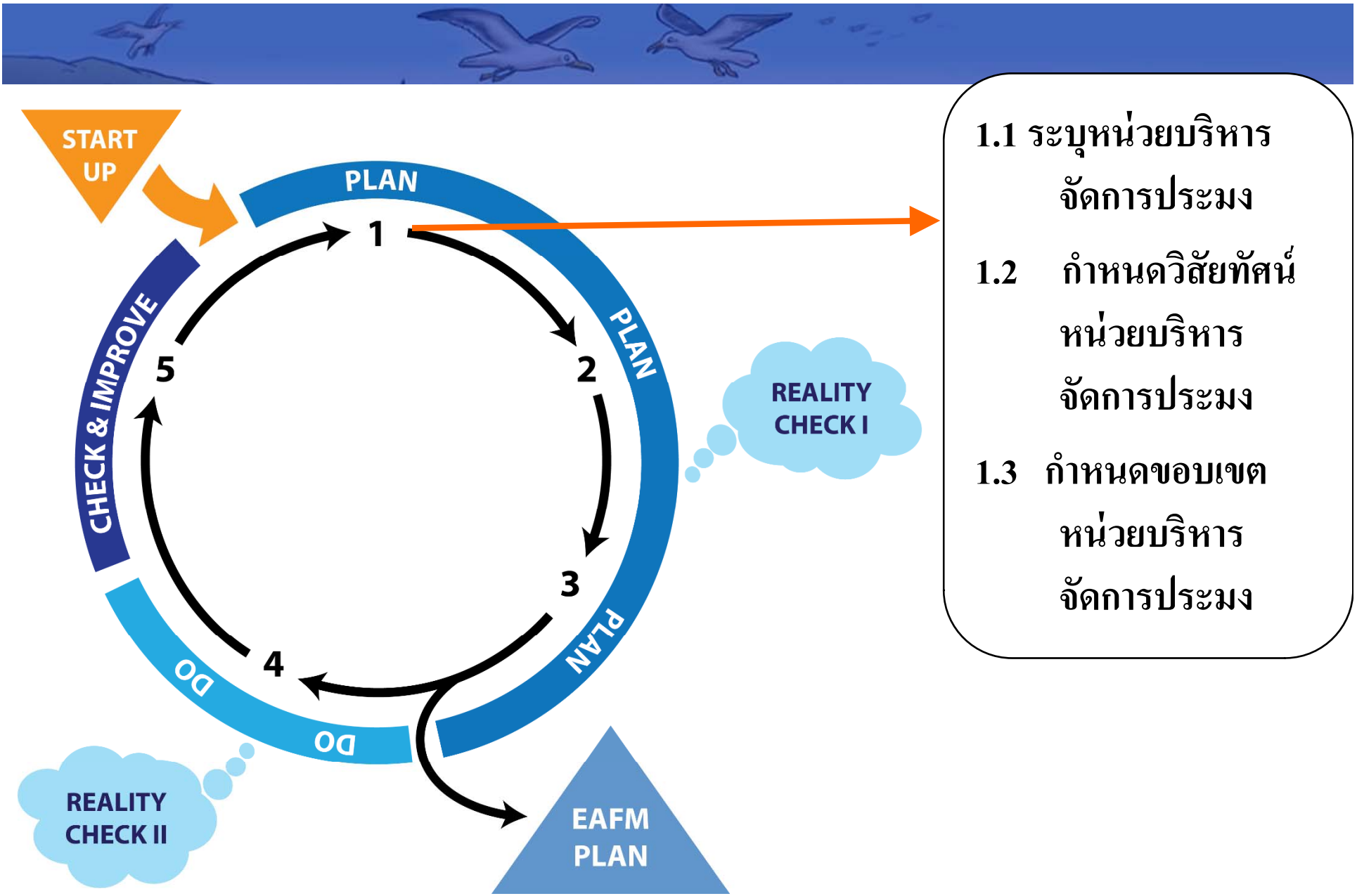
ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ ผู้เรียนสามารถ:

- กำหนดขอบเขตหน่วยการจัดการประมง
- เข้าใจหลักการสร้างวิสัยทัศน์ และสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนงานได้

- 1.1 ระบุหน่วยบริหารจัดการประมง
- 1.2 กำหนดวิสัยทัศน์หน่วยบริหารจัดการประมง
- 1.3 กำหนดขอบเขตหน่วยบริหารจัดการประมง

ข้อควรจำ

เตรียมความพร้อม A & B คือการเตรียมการขั้นพื้นฐานสำหรับแผน EAFM 5
ขั้นตอน:

- เริ่มจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- นำหลักการบริหารจัดการร่วมมาใช้
- การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดำเนินการในขั้นเริ่มต้น และจะคงดำเนินต่อไปตลอด
กระบวนการ

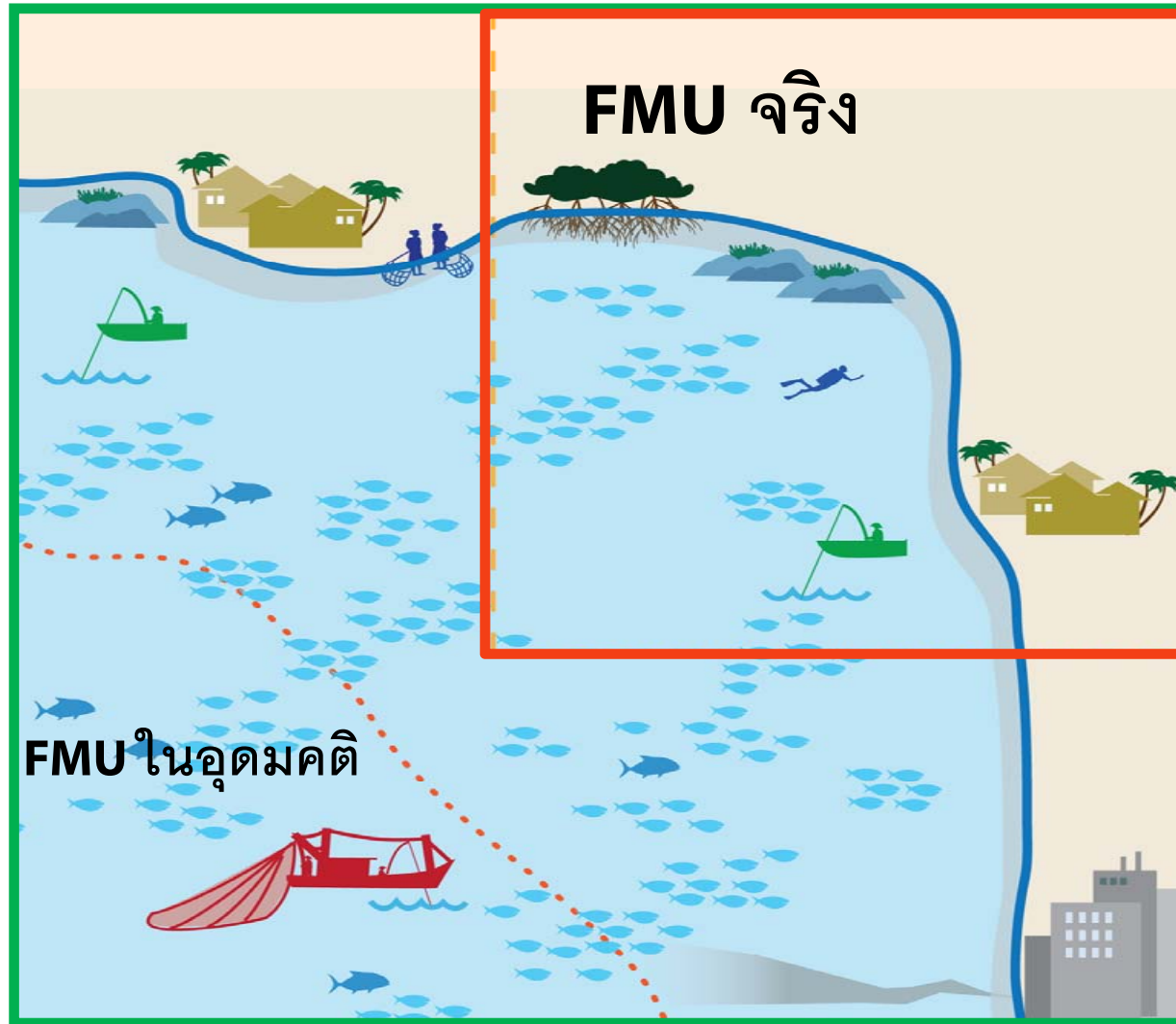
1.1 กำหนดหน่วยบริหารจัดการประมง

กำหนดหน่วยบริหารจัดการประมง เช่น การบริหารจัดการพื้นที่ทำการประมง

หน่วยบริหารจัดการประมง อาจจะเป็น:

- สัตว์น้ำหลากหลายชนิด
- เครื่องมือหลายชนิด ที่จับสัตว์ชนิดเดียวกัน
- เครื่องมือหลายชนิด ที่เกิดความขัดแย้งกัน
- ขอบเขตอำนาจจากหลายๆหน่วยงาน

FMU: **อุดมคติ** และ **ความจริง**

ความจริง – การพิจารณาว่าอะไรที่ไม่เกี่ยวข้อง

- พิจารณาถึงขอบเขตการบริหารจัดการประมงว่าครอบคลุมพื้นที่ตามแผนงานหรือไม่
- การดึงเอา “คนนอก” เข้ามาอยู่ในกระบวนการวางแผน, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง:
 - กลุ่มที่มีการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำร่วมกันเช่น ระหว่าง 2 อำเภอ/จังหวัด/ประเทศ
 - กลุ่มชาวประมงขนาดเล็กและขนาดใหญ่จับสัตว์น้ำพื้นที่เดียวกัน
- มองหาขอบเขตที่เหมาะสมในภายหลัง เช่น การจัดการร่วมระหว่างหลายๆอำเภอ

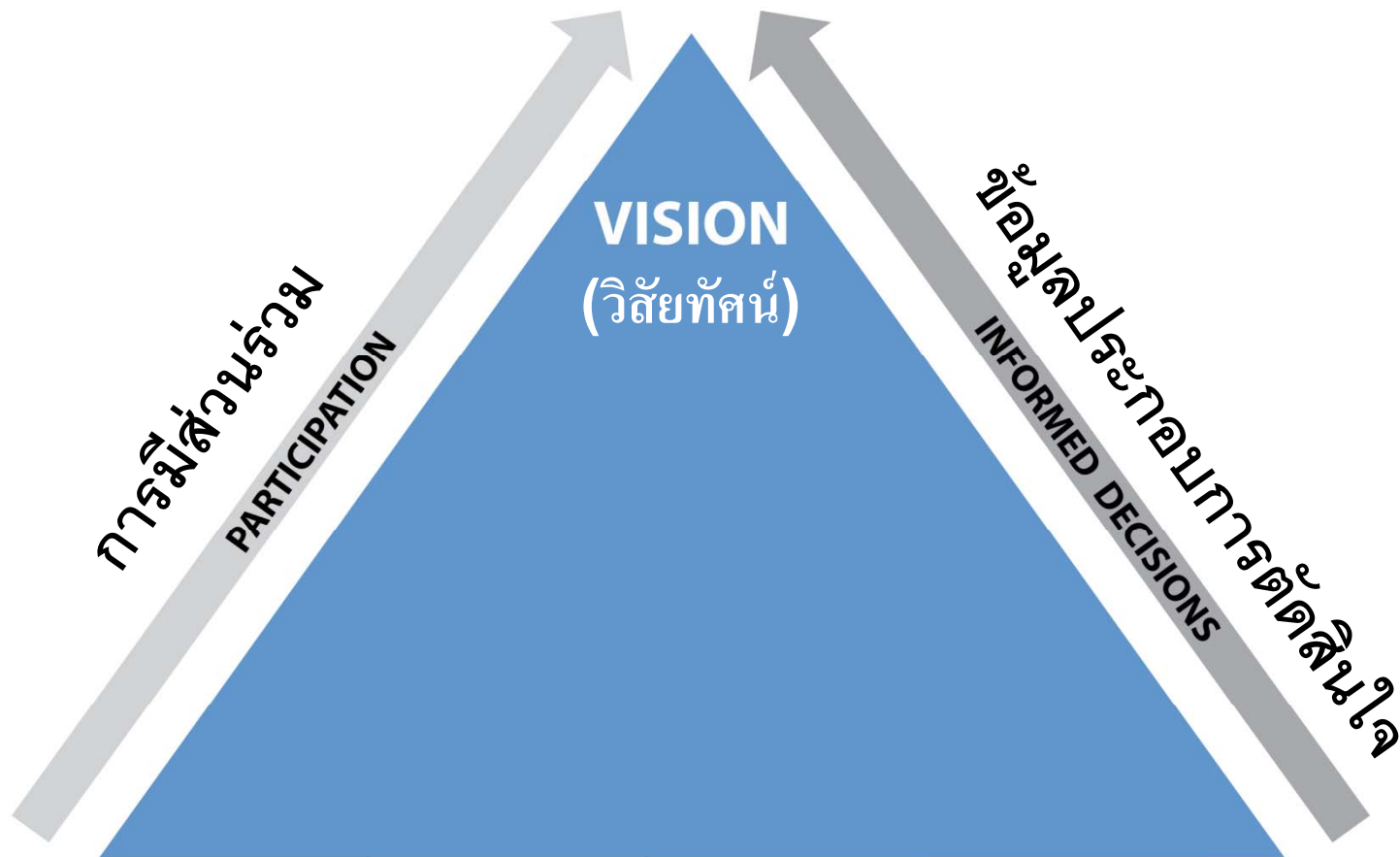

กิจกรรมกลุ่ม

สร้างแผนที่หน่วยจัดการประมงในพื้นที่ของคุณ ประกอบด้วย:

- ขอบเขตเชิงนิเวศ
- ขอบเขตเชิงสังคม (เช่น ชุมชน แพปลา และอื่นๆ)
- พื้นที่แหล่งอาศัย
- ขอบเขตเชิงอำนาจการปกครองตามกฎหมาย (รวมถึง เขตอำนาจการปกครองระดับ ประเทศ/จังหวัด/อำเภอ)

การสร้างแผน EAFM

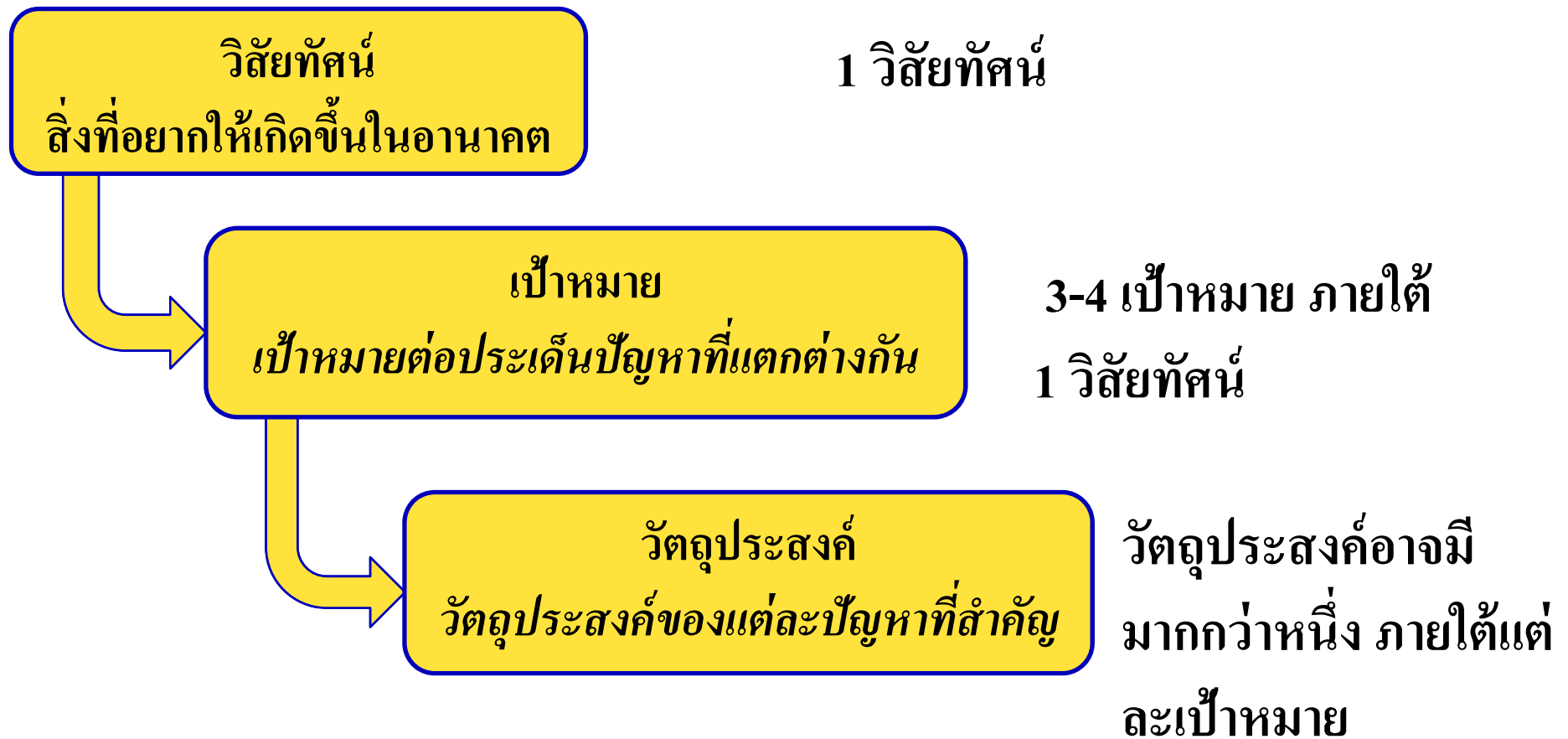

วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์

- **วิสัยทัศน์:** ภาพในระยะยาว (20-30 ปี) ที่คุณต้องการทำต่อการบริหารจัดการประมง (คล้ายกับความฝัน)
- **เป้าหมาย:** ภาพในระยะสั้น (5-10 ปี) ที่คุณต้องการทำในแง่ประเด็นและปัญหา
- **วัตถุประสงค์:** อะไรที่คุณกำลังพยายามทำให้สำเร็จในแง่ของปัญหาที่เฉพาะเจาะจง

การจัดลำดับชั้น

1.2 วิสัยทัศน์ของหน่วยบริหารจัดการประมง

หน่วยบริหารจัดการประมงควรเป็นอย่างไรในอีก 20-30 ปี (ผลของการบริหารจัดการ) อาจรวมถึง:

- เพิ่มการใช้ประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรได้อย่างยั่งยืน
- เพิ่มการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างคุ้มค่า

กิจกรรม:

สร้างวิสัยทัศน์แผนบริหารจัดการของคุณ

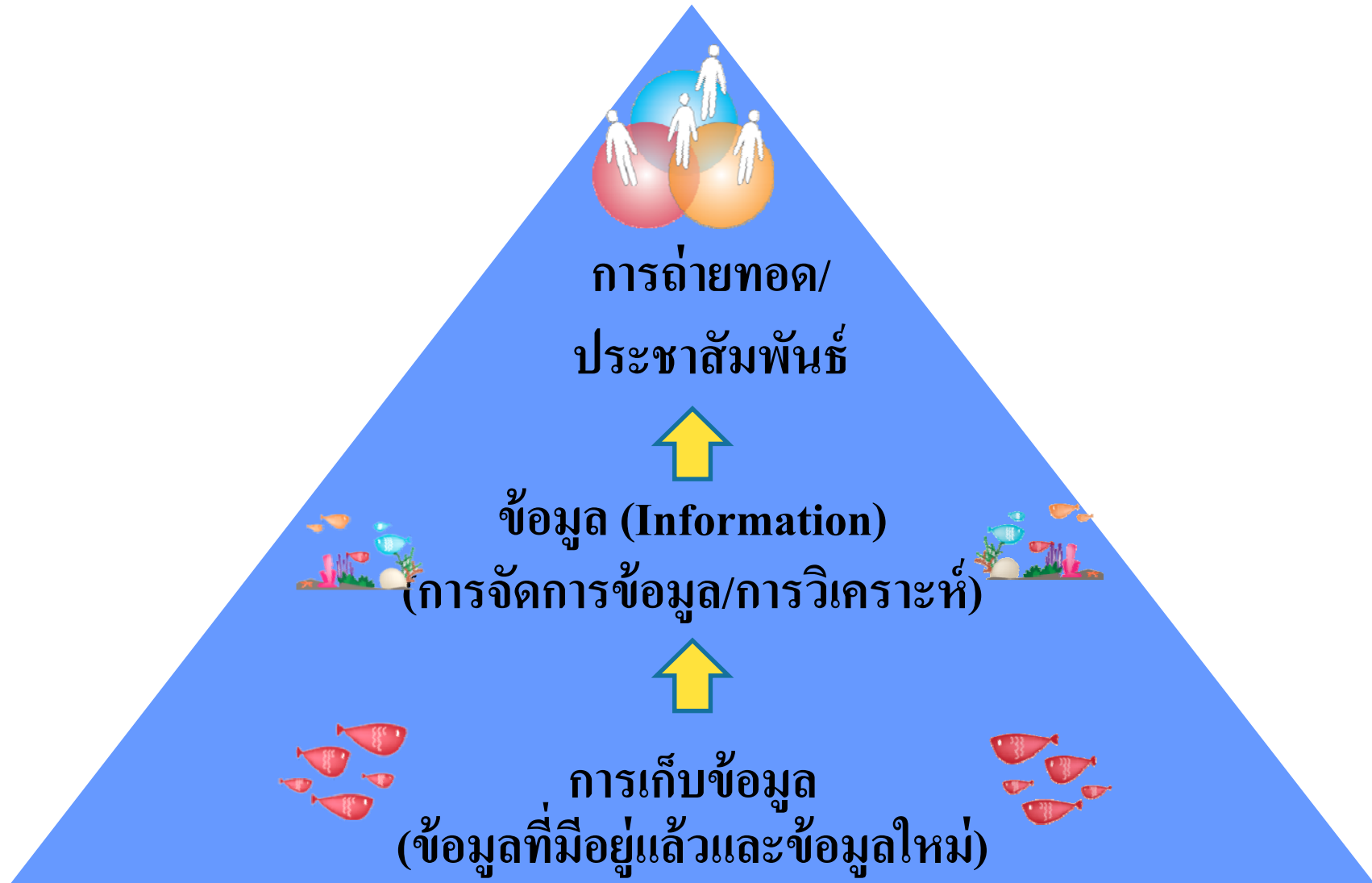
1.3 กำหนดขอบเขตหน่วยบริหารจัดการประมง

คุณได้กำหนด FMU และมีวิสัยทัศน์ของการจัดการแล้ว

ตอนนี้, ต้องมีการกำหนดขอบเขตเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ:

- ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนและกำหนดกิจกรรมเพื่อการบริหารจัดการ (ซึ่งรวมอยู่ในแผน EAFM)
- ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการติดตามและประเมินผลในอนาคต (M&E)

การกำหนดขอบเขตประกอบด้วย

ประเภทของข้อมูล

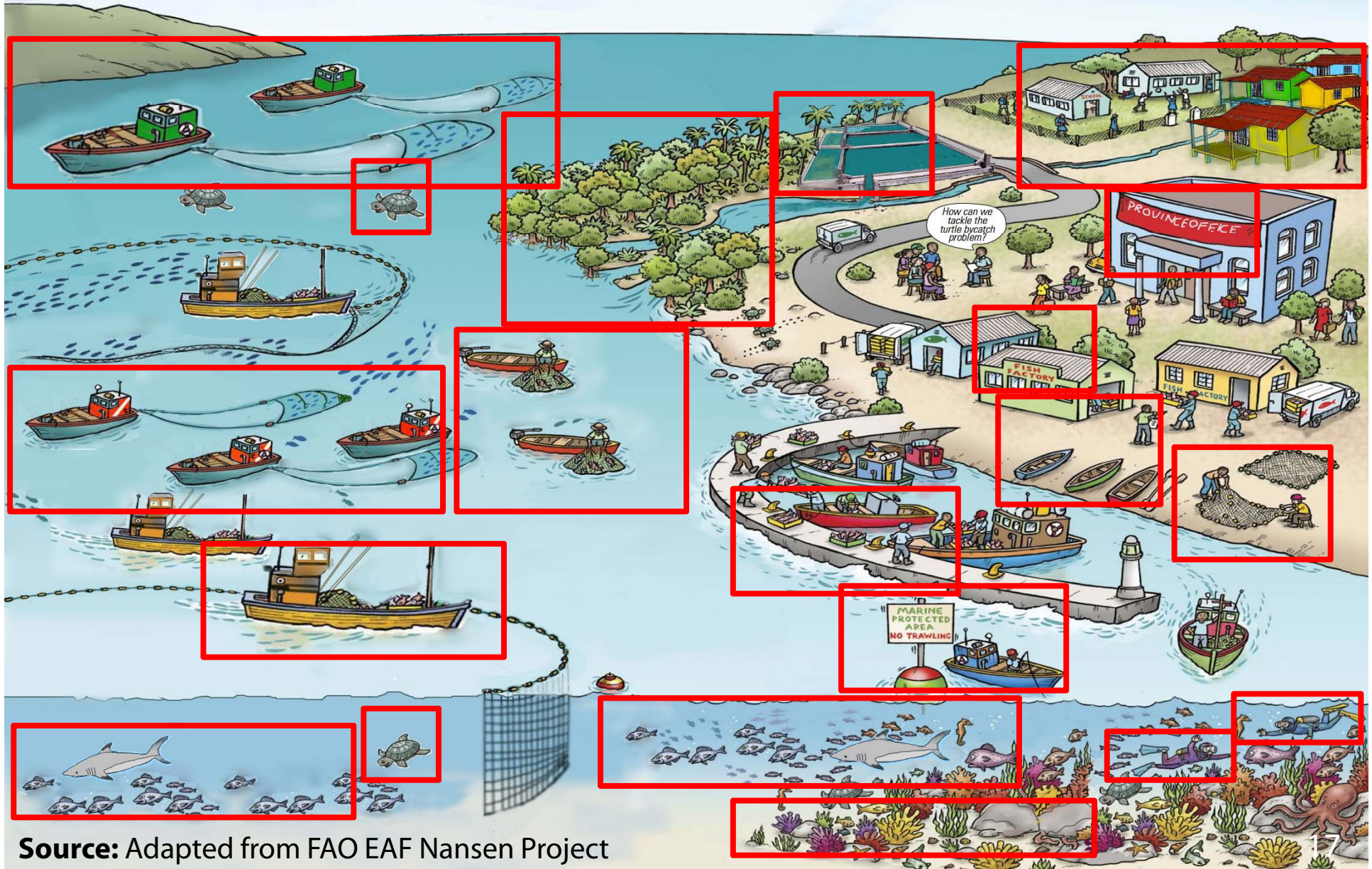
ข้อมูลเชิงคุณภาพ (ซึ่งไม่เป็นทางการ)	ข้อมูลเชิงปริมาณ (ซึ่งเป็นทางการ)
<p>วิเคราะห์ “อย่างไร และ ทำไม”</p> <p>เช่น</p> <p>การสัมภาษณ์อย่างอิสระและแบบมี แนวทาง (รวมทั้งเฉพาะกลุ่ม);</p> <p>การสำรวจโดยการใช้อำถามปลายเปิด;</p> <p>วิธีการแบบมีส่วนร่วม;</p> <p>การสังเกต;</p> <p>การแปลความในเอกสารต่างๆ</p>	<p>การวัดเป็นตัวเลข “ใคร, อะไร, เมื่อไร, ที่ไหน, เท่าไร ความถี่”</p> <p>เช่น</p> <p>การสัมภาษณ์แบบมาตรฐาน; สัมรวจ ทางชีวภาพ;</p> <p>การสำรวจโดยการใช้อำถามแบบปิด</p>

ข้อมูลสำหรับ 3 องค์ประกอบ

- ทางนิเวศวิทยา (ประกอบด้วยข้อมูลสัตว์น้ำ)
- ทางสังคม (ประกอบด้วยข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม)
- ทางธรรมาภิบาล (ประกอบด้วยข้อมูลด้านกฎหมาย)

ข้อมูลที่ต้องการ

Source: Adapted from FAO EAF Nansen Project

ข้อมูลที่มีอยู่และข้อมูลใหม่

ข้อมูลจำนวนมากได้ถูกรวบรวมไว้แล้ว; จำเป็นต้องรู้ว่าจะหาได้จากที่
ไหน:

- ข้อมูลการประมง – ผลจับ, การลงแรง, การประเมินประชากรสัตว์
น้ำ, เศรษฐศาสตร์
- ระบบนิเวศ – ทางชีววิทยา/ทางนิเวศวิทยา แหล่งอาศัยสิ่งแวดล้อม
- การใช้ทรัพยากร – ใครคือใช้ทรัพยากรและเขาได้ประโยชน์
อย่างไร
- ธรรมชาติบาล – การจัดการอย่างธรรมชาติบาลที่มีอยู่ในปัจจุบันคือ
อะไร

อาจต้องเก็บข้อมูลใหม่ๆบางส่วน

หลังจากการกำหนดขอบเขต...

แบ่งปันข้อมูลและตรวจสอบร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถให้ข้อมูลในส่วนที่ขาดหายไป

ข้อควรจำ: เมื่อใดที่แผนยังไม่สิ้นสุดเราสามารถทบทวนและหาข้อมูลเพิ่มเติมได้

การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

นำเสนอข้อมูลหน่วยการจัดการ
ประมง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดย
อยู่บนขั้นตอนการเตรียมงาน: แผน
ที่ และ Venn Diagram

หาข้อตกลงหน่วยการจัดการประมงและ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักๆ

การนำเสนอผลของการสืบค้น
ความเป็นมาของการประมง

อภิปรายความเป็นมา, การให้ผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียระบุข้อผิดพลาดและความ
บกพร่อง

การนำเสนอวิสัยทัศน์

อภิปรายวิสัยทัศน์กว้างๆ และปรับ
วิสัยทัศน์ หากจำเป็น

ขณะนี้ ได้จบ ขั้นตอนที่ 1.

เราสามารถแทรกผลลงในแผนการจัดการตามแนวทาง *EAFM*

แผนการจัดการตามแนวทาง *EAFM* สำหรับหน่วยการจัดการประมง

1. วิสัยทัศน์ (ขั้นตอน 1)
2. ความเป็นมา (ขั้นตอน 1)

ตัวอย่างเช่น:

- หน่วยการจัดการประมง
- ความเป็นมาการประมงและการบริหารจัดการ
- สถานการณ์ปัจจุบันของการประมง
- การบริหารจัดการที่มีอยู่
- ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ-สังคม
- การพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อม
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปสาระสำคัญ

ในขั้นตอนที่ 1:

- การประมงและขอบเขตของหน่วยการจัดการประมงที่จะถูกจัดการต้องได้รับความเห็นชอบ
- วิสัยทัศน์สำหรับการจัดการประมงมาจากการกำหนดร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ข้อมูลความเป็นมาของการจัดการประมงต้องถูกรวบรวมและแบ่งปัน

ภายในกลุ่ม

ระบุ:

1. ข้อมูลอะไรบ้างที่ท่านต้องการรวบรวม
คำแนะนำ: พิจารณาถึงองค์ประกอบของ EAFM
2. วิธีการใดที่ท่านจะนำมาใช้ในการรวบรวม
3. แหล่งข้อมูลใดที่ท่านจะนำมาใช้
4. บันทึกผลลงในฟลิปชาร์ต

11. ขั้นตอนที่ 2.1 – 2.3

ระบุประเด็นปัญหา จัดลำดับความสำคัญของ
ปัญหา และกำหนดเป้าหมาย

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE
INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

Coral Triangle Support Partnership

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

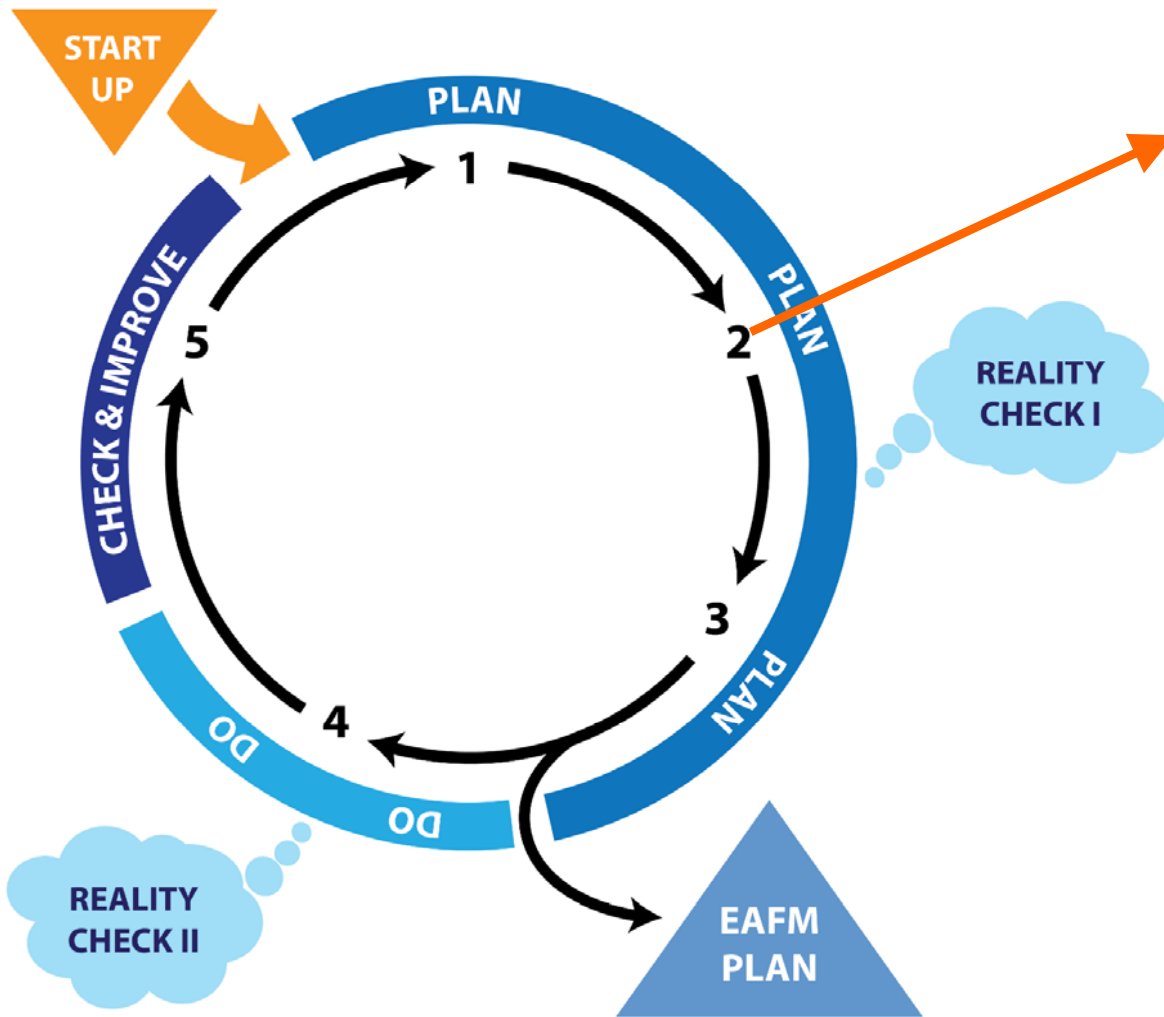
ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจบบทเรียนนี้ ผู้เรียนสามารถ:

- ระบุประเด็นปัญหาในพื้นที่การจัดการประมงได้
- เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาโดยผ่านการประเมินความเสี่ยงได้
- กำหนดเป้าหมาย (Goals) สำหรับแผน EAFM

- 2.1 ระบุประเด็นและปัญหา
- 2.2 จัดลำดับความสำคัญของประเด็นและปัญหา
- 2.3 กำหนดเป้าหมายสำหรับแผน EAFM

2.1 ระบุประเด็นและปัญหาของพื้นที่การจัดการประมง (FMU)

- ประเด็นและปัญหาในพื้นที่การจัดการประมงของคุณคืออะไร ?
- ต้องครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบของ EAFM

สาเหตุและผลกระทบ

- ประเด็นและปัญหาที่มีความหลากหลาย
 - บางประเด็นกว้างมาก (เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลภาวะ)
 - บางประเด็นเฉพาะเจาะจง (เช่น การระเบิดปะการัง)
- บางประเด็นปัญหาที่กว้างเกินไปที่จะจัดการ โดยแผน EAFM
- ดังนั้น เครื่องมือตัวหนึ่งที่จะช่วยในการแยกสาเหตุและผลกระทบออกจากกัน คือ แผนภูมิต้นไม้ปัญหา (Problem tree)

แผนภูมิต้นไม้ปัญหา (Problem tree)

แผนภูมิที่แสดงให้เห็นถึงสาเหตุและผลกระทบจากปัญหา

ตัวขับเคลื่อน

ความยากจน

ผลกระทบ

รายได้น้อย และเป็นหนี้มาก

ปัญหาหลัก

ผลจับปูม้าลดลง

สาเหตุหลัก

จับปูม้าได้ขนาดเล็ก

จับปูไข่

ไม่จำกัดจำนวนของ
ลอบปูพับได้ ต่อ 1
เที่ยวการทำประมง

สาเหตุ

ใช้ลอบที่มีขนาดตาอวนเล็ก

แผนภูมิต้นไม้ปัญหา (Problem tree)

แผนภูมิที่แสดงให้เห็นถึงสาเหตุและผลกระทบจากปัญหา

ตัวขับเคลื่อน

การเพิ่มขึ้นของประชากร
(ปริมาณความต้องการอาหารทะเลเพิ่มขึ้น)

ผลกระทบ

รายได้น้อย และเป็นหนี้มาก

ปัญหาหลัก

ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง

สาเหตุหลัก

การทำประมงแบบเสรี

สาเหตุ

เรือประมงเยอะเกินไป

เครื่องมือประมงที่ไม่จำเพาะ
(จับสัตว์น้ำได้หลายชนิด)

แผนภูมิต้นไม้ปัญหา (Problem tree)

ผลกระทบ

เป้าหมาย

ปัญหาหลัก

วัตถุประสงค์

สาเหตุ

แผนการปฏิบัติ

ภายในกลุ่ม

วันที่ 1: ระดมความคิดเกี่ยวกับประเด็นและปัญหาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการประมงและระบบนิเวศ

1. จัดลำดับประเด็นและปัญหาทั้งหมด ออกเป็น 4 ระดับ คือ
ตัวขับเคลื่อน, ผลกระทบ, สาเหตุ และปัญหาหลัก ลงในกระดาษ
ฟลิปชาร์ต
2. แยก ตัวขับเคลื่อน ออกจากกระดาษฟลิปชาร์ต

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเป็นผู้ที่ร่วมวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาที่มีอยู่มากมาย
- จำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพราะไม่สามารถแก้ไขทั้งหมดที่เดียวพร้อมกัน

ในการจัดลำดับ:

ใช้เครื่องมือในการจัดลำดับ ตัวอย่างเช่น:

- การจัดลำดับอย่างง่าย (simple ranking)
- การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment)

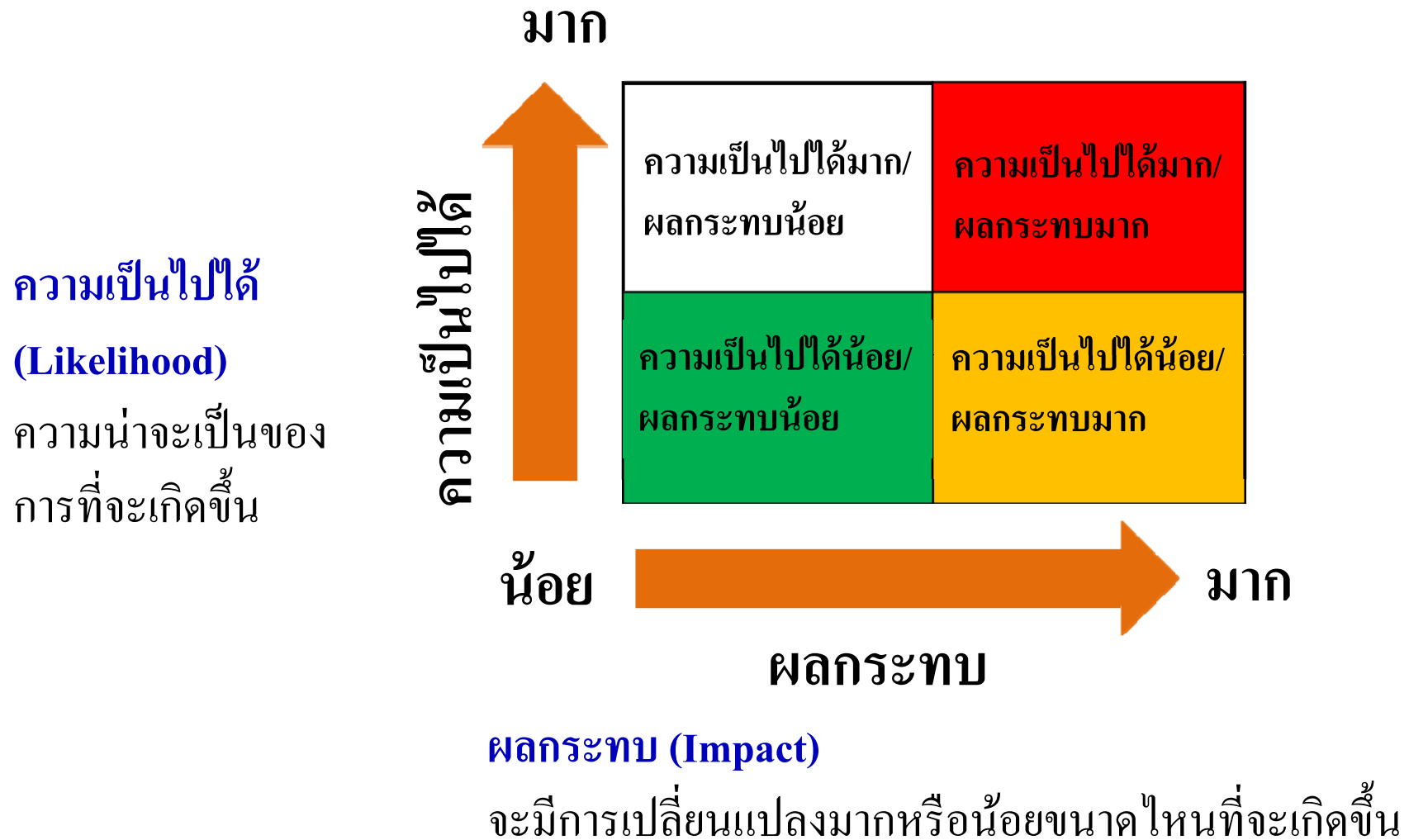
การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment)

- มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น? (ความเป็นไปได้)
- ความรุนแรงของผลกระทบ? (ผลกระทบ)

ความเสี่ยง = ความเป็นไปได้ x ผลกระทบ

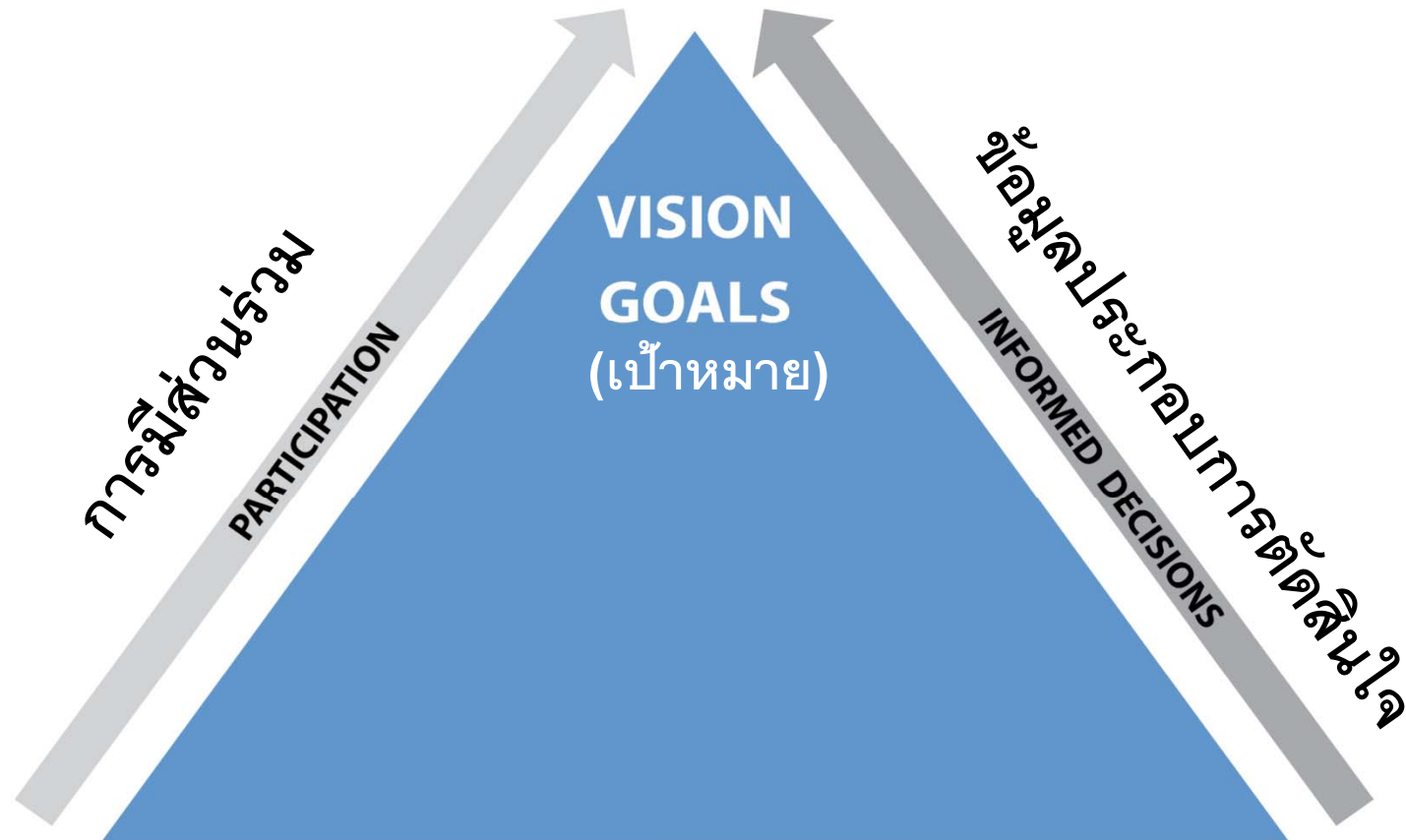
(RISK = Likelihood x Impact)

การจัดลำดับความสำคัญบนพื้นฐานของความเล็ง

การสร้างแผน EAFM

2.3 เป้าหมาย

สามารถกำหนดเป้าหมายได้จากปัญหา

เป้าหมาย คือ สิ่งที่คุณต้องการให้เกิดในพื้นที่การจัดการประมงของคุณ ในอนาคต

ตัวอย่างเช่น:

รูปแบบที่ 1: ปัญหาด้านการประมงและระบบนิเวศ

“การประมงและทรัพยากรทางทะเล ได้รับการฟื้นฟูและการจัดการอย่างยั่งยืน”

รูปแบบที่ 2: ปัญหาด้านแหล่งอาศัย

“แหล่งที่อยู่อาศัยทางทะเลที่สำคัญได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์”

รูปแบบที่ 3: ปัญหาด้านความเป็นอยู่

“ทุกชุมชนที่พึ่งพาทรัพยากรประมงได้รับการฟื้นฟูและดูแลให้มีสถานภาพความเป็นอยู่เหนือระดับมาตรฐานความยากจน”

ภายในกลุ่ม

1. นำประเด็นและปัญหาวางลงในตารางเมตริกซ์แบบ 2x2 แล้วระบุปัญหาที่มีความเสี่ยงสูงสุด

ผลกระทบ vs. ความเป็นไปได้ (มาก/มาก – น้อย/น้อย)

2. นำปัญหาที่อยู่ในความเสี่ยง สูง/สูง มาจัดกลุ่มภายใต้ 3 องค์ประกอบของ EAFM
3. กำหนดเป้าหมายของแต่ละองค์ประกอบ (เป้าหมายหนึ่งๆ อาจจะสามารถเชื่อมโยงได้หลายปัญหาเช่นกัน)

หมายเหตุ: หนึ่งเป้าหมาย ต่อ หนึ่งองค์ประกอบ

โครงสร้างแผน EAFM

ตอนนี้ จบขั้นตอนที่ 2. เราสามารถใส่ผลลงในแผน EAFM ได้

แผน EAFM สำหรับพื้นที่การจัดการประมง ... (ชื่อ) ...

1. วิสัยทัศน์ (ขั้นตอนที่ 1)
 2. ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ (ขั้นตอนที่ 1)
 3. ประเด็นและปัญหาที่สำคัญ (ขั้นตอนที่ 2)
 4. เป้าหมาย (ขั้นตอนที่ 2)
- 3 - 4 เป้าหมาย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของ EAFM

สรุปสาระสำคัญ

ในขั้นตอนที่ 2:

- จำเป็นต้องมีการระบุตัวขับเคลื่อน, ปัญหาหลัก, สาเหตุและผลกระทบของปัญหา เพื่อนำมาช่วยในการกำหนดเป้าหมาย, วัตถุประสงค์ และแผนปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ปัญหาที่สำคัญที่สุดจะได้รับการแก้ไขก่อน
- สามารถกำหนดเป้าหมาย (Goal) ขึ้นได้ภายใต้ 3 องค์ประกอบของ EAFM

12. ตรวจสอบข้อเท็จจริงครั้งที่ 1

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

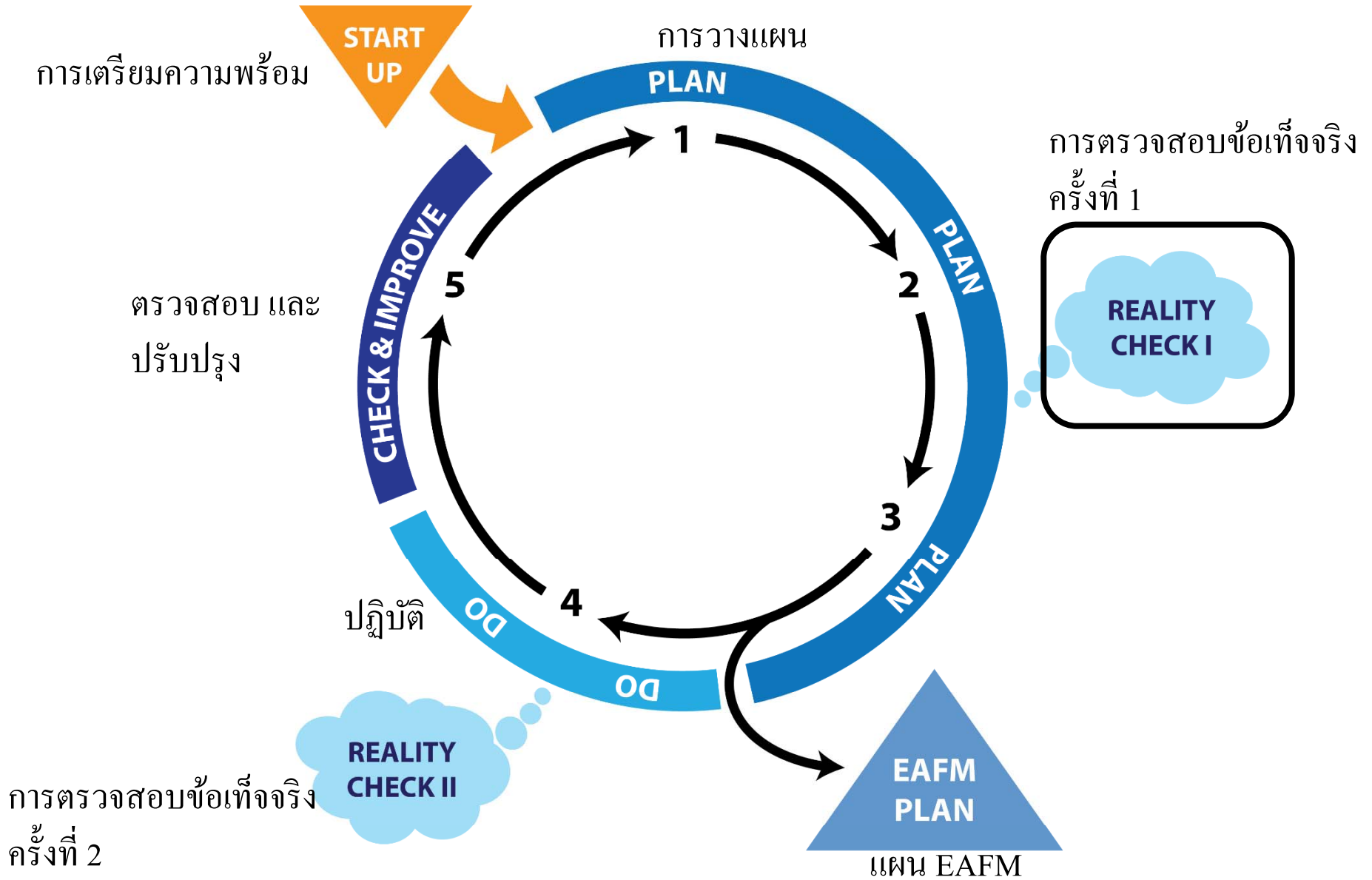
USAID | ASIA
FROM THE AMERICAN PEOPLE

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจบบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- ระบุอุปสรรคและโอกาสในการที่ไปถึงเป้าหมายของหน่วยการจัดการประมง
- ใช้ทักษะการเป็นผู้ดำเนินรายการที่ดี กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมกันจัดการ โดยการจัดกลุ่มอภิปรายประเด็นเฉพาะ
- เข้าใจและสามารถใช้ทักษะและเทคนิคในการรับมือกับปัญหาความขัดแย้ง

อุปสรรคและโอกาสในการไปถึงเป้าหมาย

- สำหรับแต่ละเป้าหมายที่ได้กำหนดในขั้นตอน 2.3 นั้น มีทั้งอุปสรรคและโอกาสที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย
- อาจรวมถึง สิ่งเหล่านี้:
 - ต้นทุน
 - ขาดการสนับสนุนทางการเมือง จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสถาบัน
 - ขาดศักยภาพ/ทักษะของคน
 - เวลาไม่เพียงพอ
 - ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ภายในกลุ่ม

ให้ระบूपสรรคและโอกาสในการบรรลุเป้าหมายของหน่วยการจัดการประมงของท่าน

โดยกำหนดให้: เขียน

-อุปสรรคในการ์คสีเขียว

-โอกาสในการ์คสีเหลือง

ภายในกลุ่ม

กลับไปยังแผนที่หน่วยจัดการประมงของท่าน แล้วกำหนดพื้นที่ที่มี
แนวโน้มว่าจะมีความขัดแย้งเกิดขึ้น และใครคือผู้ที่มีบทบาทตรงนั้น

การจัดกลุ่มอภิปรายประเด็นเฉพาะ

- เป็นเครื่องมือในการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อลดความขัดแย้งและควบคุมโอกาส
- บทบาทของวิทยากรผู้ดำเนินรายการ:
 - ยกประเด็นที่ระบุไว้ในหัวข้อการอภิปราย
 - กระตุ้นการอภิปราย ให้เกิดการสะท้อนในเชิงลึก และ การค้นพบวิธีการแก้ปัญหา
- ผู้เข้าร่วมกำหนดกรอบคำถาม กรอบแนวคิด และพัฒนาลำดับความสำคัญที่เป็นของตนเอง

ความคาดหวังต่อวิทยากรผู้ดำเนินรายการ...

- การกำหนดกรอบและแนะแนวทางในการอภิปราย
- ต้องไม่ก้าวท่ายมากเกินไป
- ให้มีการอภิปรายอย่างอิสระ
- แนะนำการอภิปรายโดยการใช้คำถามทั่วไปเพียงไม่กี่คำถาม
- ถ้าผู้เข้าร่วมไม่ยกปัญหาที่มีความสำคัญ ควรเข้าไปเปิดประเด็น
- ให้ความสำคัญ และสร้างความเป็นมิตร (ใช้การฟังอย่างตั้งใจ)
- ย้อนกลับมาอภิปรายเมื่อมีความจำเป็น

กิจกรรม

จัดให้มีการอภิปรายประเด็นเฉพาะกลุ่มโดยใช้หัวข้อหนึ่งจากสไลด์ถัดไป ให้แสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

กระบวนการ:

- จัดกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มมีวิทยากรดำเนินรายการ 1 คน ผู้สังเกตการณ์ 1 คน แล้วให้คนอื่นเป็นผู้เข้าร่วมการอภิปราย
- เลือก 1 หัวข้อ (ภายใน 30 วินาที) แล้วให้แต่ละคนเตรียมการภายในเวลา 3 นาที
- วิทยากรดำเนินการเริ่มการอภิปรายเฉพาะกลุ่มภายในเวลาที่กำหนด
- ผู้สังเกตการณ์ติดตามกระบวนการอย่างเงียบๆ และจับประเด็นที่สำคัญ
- ให้แสดงความคิดเห็นจากผู้สังเกตการณ์ วิทยากรกระบวนการ ผู้ฝึกสอน และคนอื่นๆ

หัวข้อสำหรับการอภิปรายประเด็นเฉพาะกลุ่ม

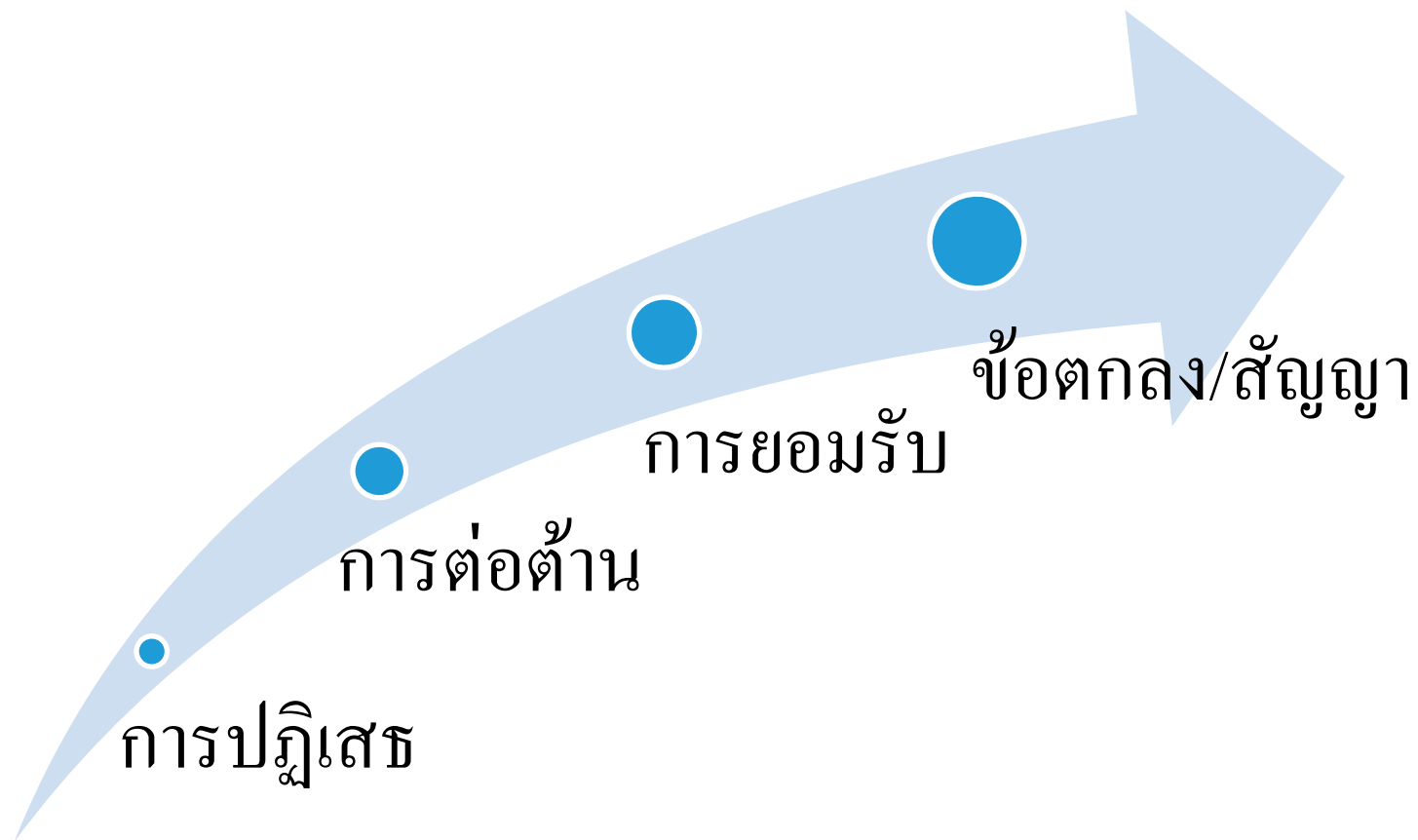
1. แผน EAFM ไม่ได้ได้รับความสนใจและสนับสนุนในเรื่องนโยบายจากภาครัฐอย่างเพียงพอ (ให้คำแนะนำ?)
2. รัฐบาล ตำรวจ และกองทัพเรือควรผลักดันให้มีการปฏิบัติตามข้อบังคับ (หน่วยงานเหล่านั้นจะทำหรือไม่?)
3. กฎและข้อบังคับถูกวางไว้ให้เป็นผลของแผน EAFM แต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ (ให้คำแนะนำ?)

ความขัดแย้งใน EAFM

- อุปสรรคและโอกาสหลายๆ อย่างอาจจะเกี่ยวพันกับความขัดแย้ง:
 - ทางมุมมองและทางความคิดเห็น
 - โดยธรรมชาติของความเป็นมนุษย์
- ความขัดแย้งมีแนวโน้มที่จะเกิดในส่วนของกระบวนการ EAFM?
- ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้หรือไม่?
- คนส่วนใหญ่มักจะต่อต้านต่อการเปลี่ยนแปลง; ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่ง
ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ความขัดแย้งคือกระบวนการเปลี่ยนแปลง

การจัดการความขัดแย้ง

อะไร?

เป็นรูปแบบหนึ่งของการเจรจาต่อรอง

อย่างไร?

นำทักษะที่ช่วยให้คนแสดงข้อโต้แย้งและแก้ปัญหา
เพื่อให้เกิดผลที่เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย (win-win)

การเจรจาต่อรอง

การตั้งคำถาม

การฟัง

การไกล่เกลี่ย

กลยุทธ์การเจรจาต่อรอง

- เข้าใจความขัดแย้ง
 - ใคร, อะไร, ทำไม, อื่นๆ
- วางตัวให้เหมือนเป็นวิทยากรผู้ดำเนินรายการ
- มุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ได้ประโยชน์ทุกฝ่าย (win-win)
 1. เตรียมการและวิเคราะห์
 2. อภิปรายทางเลือกต่างๆ
 3. เสนอและแสวงหาวิธีแก้ปัญหา
 4. การต่อรอง

การถามอย่างมีประสิทธิภาพ

การถามด้วยคำถามหลายๆ คำถาม แล้วฟังอย่าง
ตั้งใจในคำตอบ!!

1. ถามถึงสมมติฐานที่ท้าทาย
2. ถามเพื่อหาทางออก
3. ถามเพื่อกระตุ้นให้คิดหรือถ่ายถอดมุมมอง
4. ถามเพื่อปล่อยความคิดออกไป

การเจรจาต่อรอง

<https://www.youtube.com/watch?v=1FeM6kp9Q80>

สรุปสาระสำคัญ

- ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงครั้งที่ 1, อุปสรรคและโอกาสที่จะไปสู่เป้าหมายของ EAFM ได้ถูกวิเคราะห์
- อุปสรรคต่างๆ สามารถแก้ไขได้ โดยการอภิปรายประเด็นเฉพาะกลุ่ม และการแก้ปัญหาคือความขัดแย้ง (win/win)

บทละครแสดงการแก้ปัญหาที่เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย

ภายในกลุ่ม:

1. อ่านบทละครความขัดแย้งที่ได้รับ แล้วเลือกบทที่แต่ละคนจะเล่น
2. เตรียมบทบาท (การโต้ตอบ/บทบาท) เป็นเวลา 5 นาที
3. แสดงบทบาทสมมติ
4. ให้แสดงความคิดเห็น

13. ขั้นตอนที่ 3.1 & 3.2

การกำหนดวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐาน

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

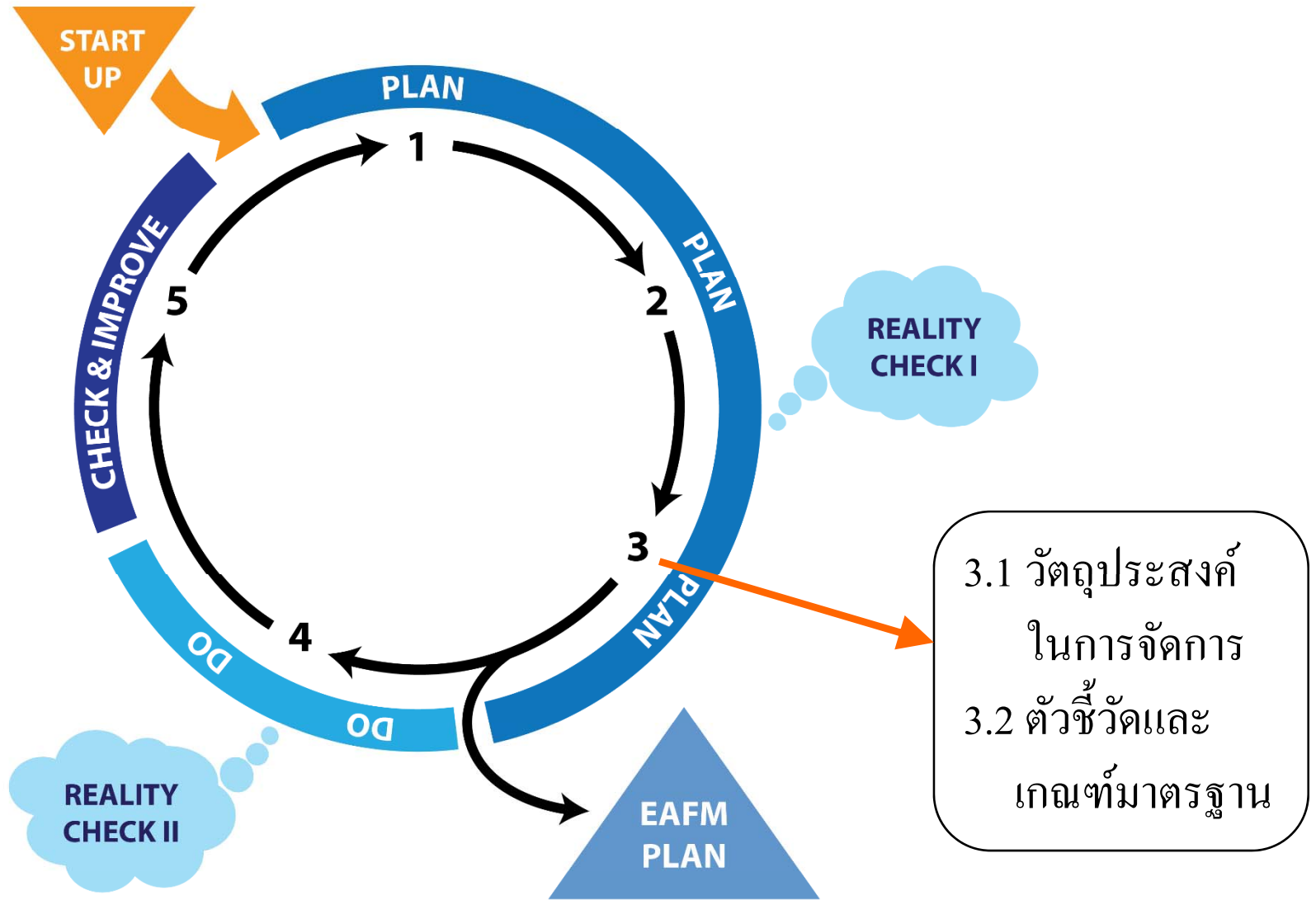
USAID | ASIA
FROM THE AMERICAN PEOPLE

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

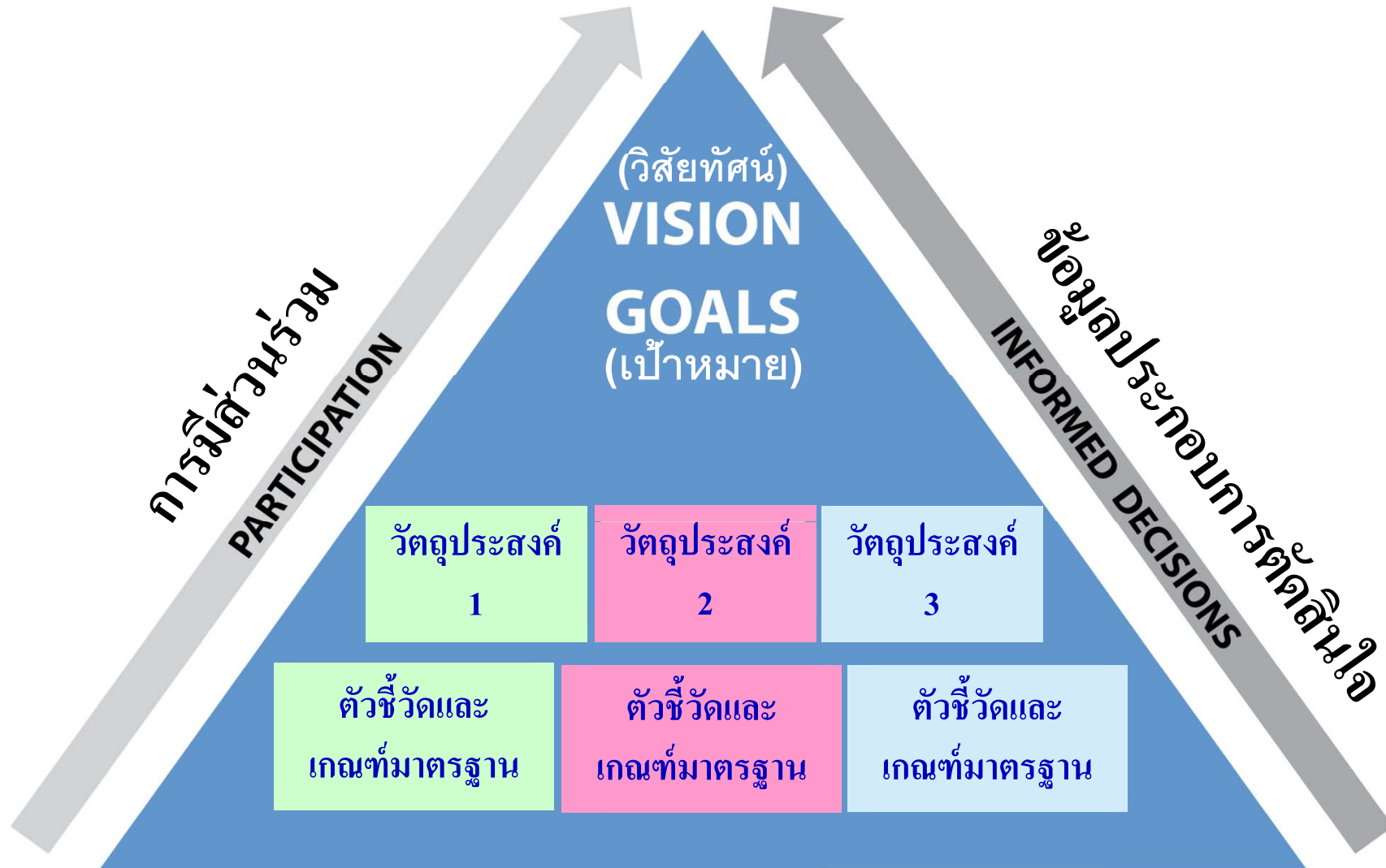
หลังจากบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการ
- กำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐานที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์

การสร้างแผน EAFM

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์

การจัดลำดับประเด็นและปัญหา

วัตถุประสงค์ในการจัดการ

ถาม:

อะไรคือวัตถุประสงค์เฉพาะสำหรับปัญหานี้
ที่คุณต้องการทำให้สำเร็จ?

วัตถุประสงค์

อะไรที่คุณต้องการทำให้สำเร็จ!

วัตถุประสงค์ในการจัดการ

ประสบความสำเร็จได้โดยใช้
แนวทางปฏิบัติ

- 👍 วัตถุประสงค์การจัดการ = เพื่อลดเปอร์เซ็นต์การจับปลาไว้อ่อน
- 👎 วัตถุประสงค์การจัดการ = ปรับปรุงคุณภาพของระบบนิเวศ

3.2 อะไรคือตัวชี้วัด (indicator)?

- ใช้วัดสถานภาพปัจจุบันที่เวลาหนึ่งๆ (เช่น อุณหภูมิ จำนวนปลา พื้นที่ป่าชายเลน)

ตัวชี้วัดต้องเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์

ตัวอย่างต่อทรัพยากรประมง

เป้าหมาย

ผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนสำหรับการประมง

วัตถุประสงค์

ลดเปอร์เซ็นต์ปลาวัยอ่อนที่ถูกจับจากการประมง

ตัวชี้วัด

เปอร์เซ็นต์ปลาวัยอ่อนที่เก็บตัวอย่าง

ตัวอย่างต่อระบบนิเวศ

เป้าหมาย

ลดผลกระทบต่อชนิดพันธุ์ใกล้สูญพันธุ์ และถูกทำลายได้ง่าย

วัตถุประสงค์

ลดจำนวนเต่าที่ถูกจับจากการประมง

ตัวชี้วัด

จำนวนเต่าที่ถูกจับ
(จากการสุ่มตัวอย่าง)

ตัวอย่างต่อทางสังคม

เป้าหมาย

เพิ่มผลประโยชน์ทางการประมงที่มีต่อสังคม

วัตถุประสงค์

เพิ่ม/รักษา การจ้างงานในภาคการจับและภายหลังการจับ

ตัวชี้วัด

จำนวนการจ้างงานในการจับและภายหลังการจับ

ตัวอย่างต่อการธรรมาภิบาล

เป้าหมาย

ปรับปรุงการปฏิบัติตามและการบังคับใช้

วัตถุประสงค์

ทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามและการบังคับใช้ระหว่างหน่วยงานต่างๆ

ตัวชี้วัด

กลุ่มประสานงานได้ถูกตั้งขึ้น, แผนการปฏิบัติตามแบบพหุภาคีได้ถูกจัดตั้งขึ้น และมีการประชุมกลุ่มสม่ำเสมอโดยมีการตกลงกันที่บันทึกลงรายงานการประชุม

อะไรคือเกณฑ์มาตรฐาน (benchmarks)?

- เป้าหมาย ขอบเขต หรือเส้นฐานซึ่งมีการอ้างอิงเพื่อเปรียบเทียบกับตัวชี้วัด

เป้าหมาย: สิ่ง/จุดที่เราอยากให้เป็น

เพิ่มจำนวนป่าชายเลนให้ได้ 20% ในปี 2020

ขอบเขต: ตรงจุดที่เราไม่อยากให้เป็น

พื้นที่ป่าชายเลนจะไม่ลดลงกว่า 50 % จากที่มีอยู่

เส้นฐาน: ตรงจุดเริ่มต้น

มีพื้นที่ป่าชายเลน 1,000 ไร่ในปี 2000

 ควรจำ: เมื่อตัวชี้วัดถูกเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเราจะรู้ว่าเราบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยขนาดไหน

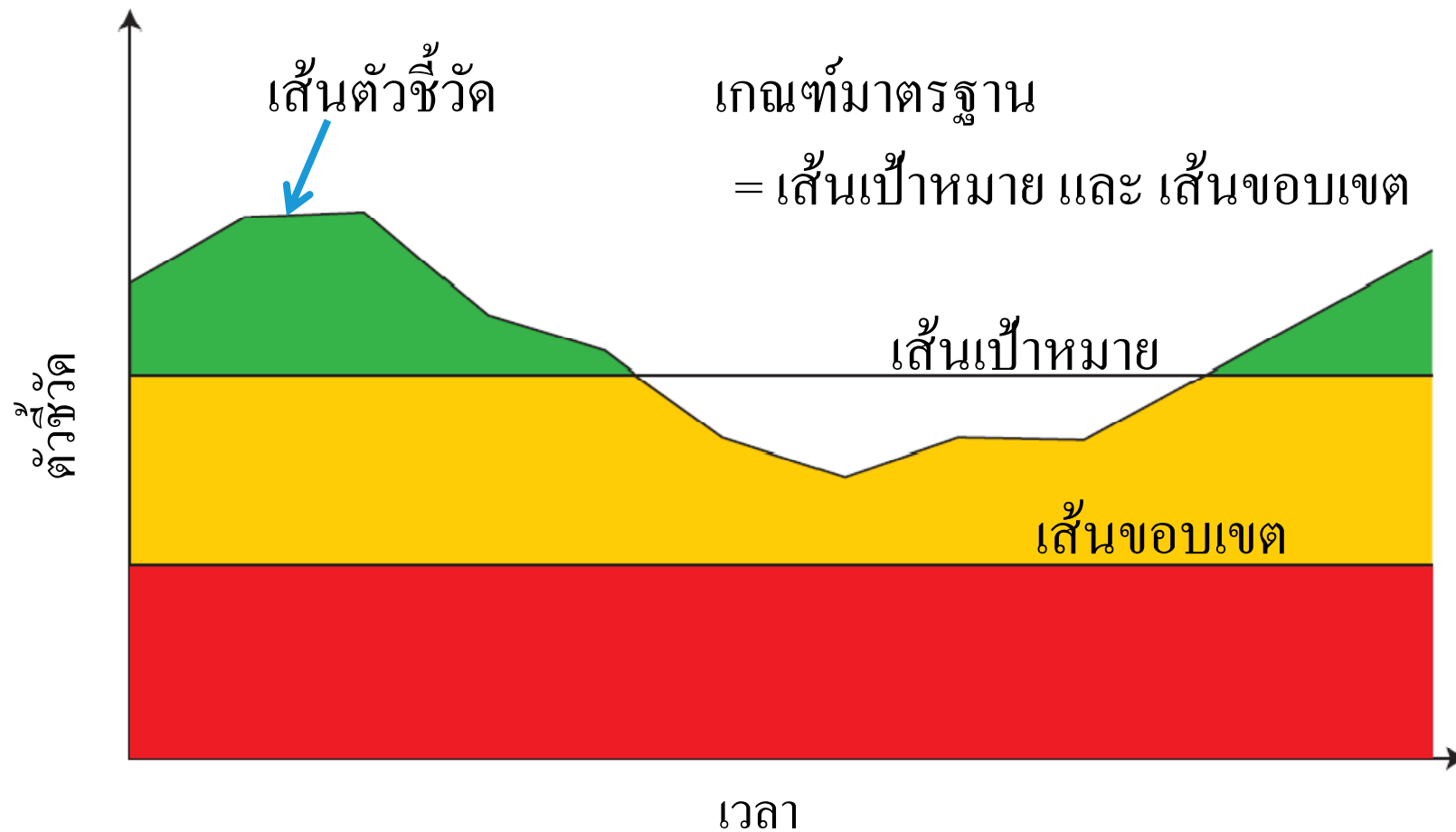

ตัวอย่างอย่างง่าย

- วัตถุประสงค์:
 - ลดค่าใช้จ่าย
- ตัวชี้วัด:
 - อุณหภูมิร่างกายของผู้ป่วย
- เกณฑ์มาตรฐาน:
 - 37 องศาเซลเซียสใน 2 วัน (เป้าหมาย)

ตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อมูล (Data & information) สำหรับตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐาน

- ข้อมูล (Data & information) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐาน
- ใช้ข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์
- เก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ ถ้าจำเป็น
- ใช้แนวทางการมีส่วนร่วม ถ้าเป็นไปได้

Note: ข้อมูล Data & information คือรูปแบบ a cross-cutting ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการกำหนดขอบเขตในการวางพื้นฐานสำหรับตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐาน

ตัวชี้วัดต้อง “SMART”...

- **Specific** เฉพาะเจาะจง (ในเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลา)
- **Measurable** วัดได้ (ง่ายในการวัดโดยใช้ต้นทุนที่ยอมรับได้)
- **Available** มีอยู่จริง (จากทรัพยากรที่มีอยู่หรือด้วยการพยายามทำให้เพิ่มขึ้นได้อย่างสมเหตุสมผล)
- **Relevant** เกี่ยวข้อง (กับวัตถุประสงค์)
- **Timely** เหมาะสมกับเวลา (เพื่อให้มั่นใจว่ามีความเป็นประโยชน์ต่อผู้จัดการ)

คำถามที่สำคัญในการกำหนดตัวชี้วัด

- อะไร: เรากำลังจะวัดอะไร? (อะไรที่จำเป็นต้องถูกวัด?)
- ใคร: ใครจะเป็นคนทำการวัด?
- ที่ไหน: ข้อมูลจะมาจากไหน?

การติดตามประเมินอย่างมีส่วนร่วม M&E

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมใน:
 - การกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐาน
 - การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - การตัดสินใจในวิธีการที่จะใช้

สรุปสาระสำคัญ

ในขั้นตอน 3.1 - 3.2:

- ได้กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการที่สัมพันธ์กับเป้าหมายของความสำเร็จ
- กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้สามารถประเมินได้ว่าบรรลุตามที่ตั้งไว้หรือไม่

ภายในกลุ่ม

1. เลือกปัญหาอย่างน้อย 4 ปัญหา ที่ได้รับการจัดกลุ่มเป็น มาก/มาก (2 ระบบนิเวศ: 1 ประมง และ 1 สิ่งแวดล้อม; (1 มนุษย์ และ 1 การชนรรมาภิบาล)
2. กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการสำหรับแต่ละปัญหา
3. เลือกตัวชี้วัด(s) และเกณฑ์มาตรฐาน(s) สำหรับแต่ละวัตถุประสงค์การจัดการ

ผลที่ได้- Goal:เป้าหมาย

Issue:ปัญหา

Objective:วัตถุประสงค์

Indicator:ตัวชี้วัด

Benchmark:เกณฑ์มาตรฐาน

14. ขั้นตอนที่ 3.3–3.5

แนวทางการปฏิบัติและการปฏิบัติตาม, งบประมาณ และสรุปแผนงาน EAFM

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE
INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

Coral Triangle Support Partnership

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

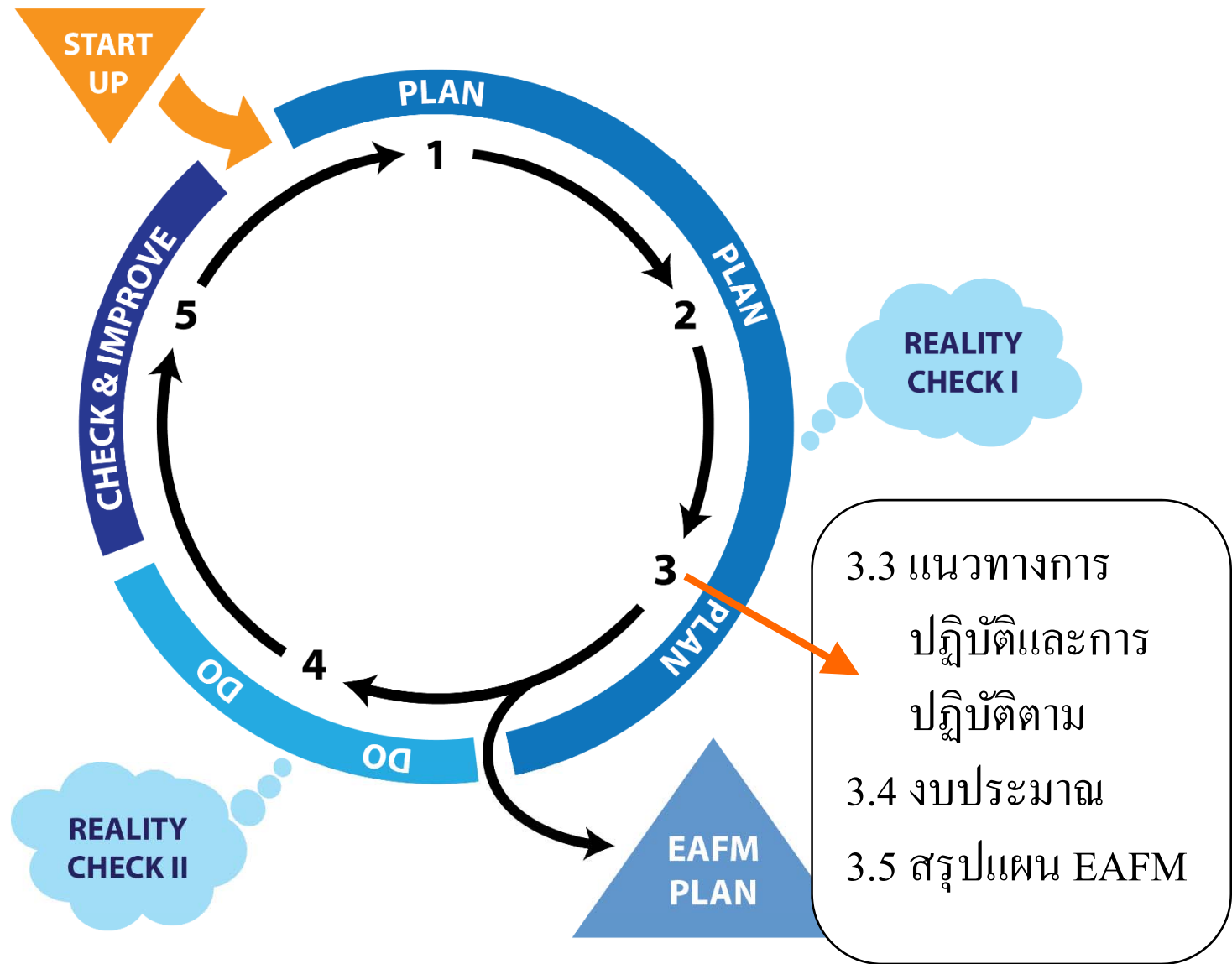
ASIA

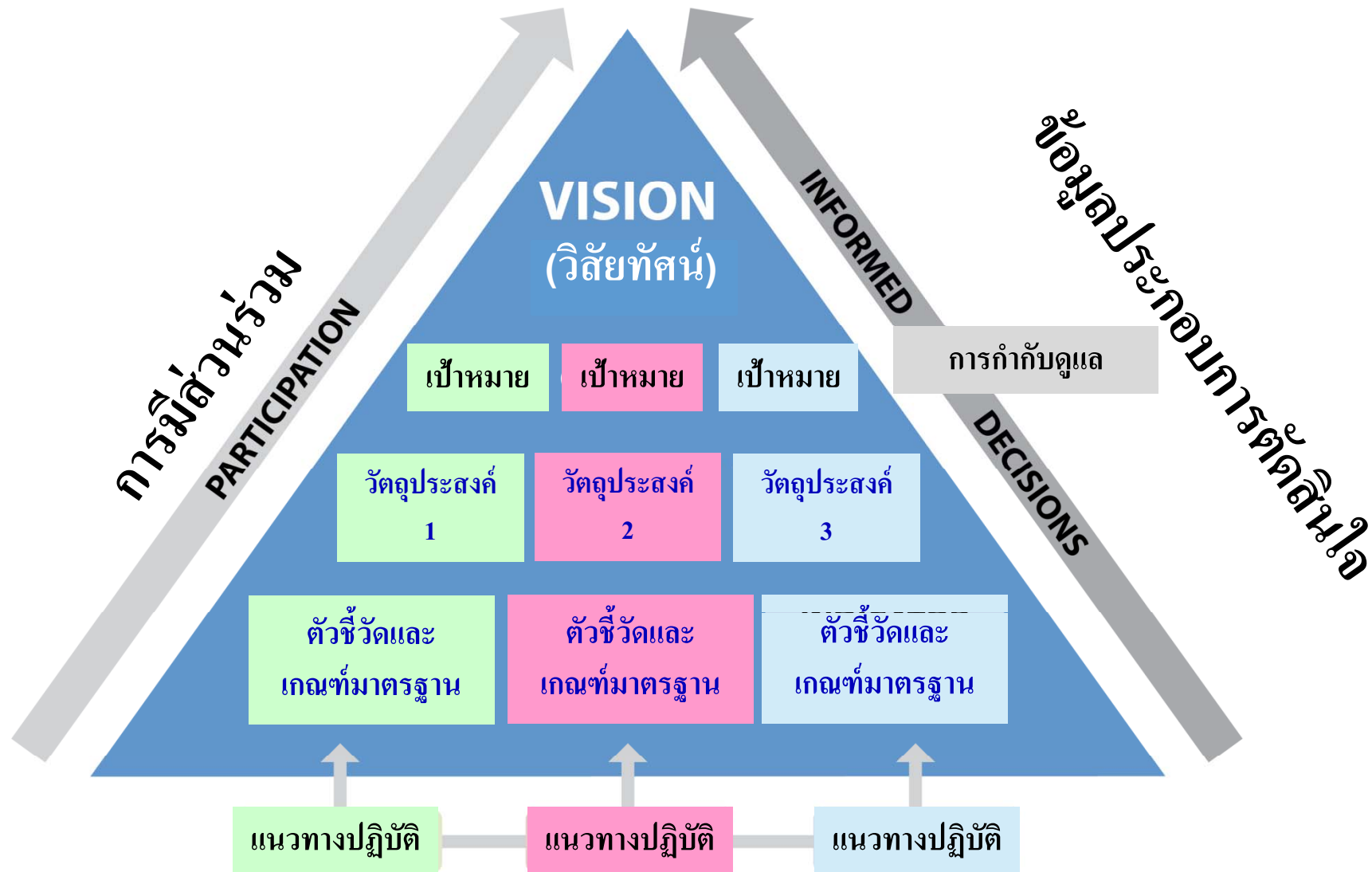

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- แนวทางการปฏิบัติซึ่งได้มาจากความเห็นชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- กลไกงบประมาณของแผนงาน
- สรุปแผนงาน EAFM

3.3 แนวทางการปฏิบัติ

แนวทางการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
ประกอบด้วย:

- ด้านวิชาการ
 - การควบคุมปริมาณจับและการลงแรง (เช่น จำกัดเครื่องมือ ประมง)
 - การควบคุมพื้นที่การจับสัตว์น้ำ (เช่น พื้นที่คุ้มครองทางทะเล การปิดตามฤดูกาล)
- ด้านระบบนิเวศ
 - การฟื้นฟูแหล่งอาศัย (เช่น ปลุกป่าชายเลน)
- ด้านชุมชน
 - มีแหล่งรายได้ที่หลากหลาย (เช่น อาชีพเสริม)

แนวทางการปฏิบัติ (ต่อ)

- ศักยภาพของมนุษย์
 - ทักษะการบริหารจัดการประมง
- ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ
 - เพิ่มการประสานงาน (เช่น การทำงานระหว่างหน่วยงาน)
- การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่มีอยู่
 - การจัดการแบบบูรณาการ หน่วยงานสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ

การจัดกลุ่มแนวทางการปฏิบัติ

- แนวทางการปฏิบัติอาจจะเชื่อมโยงกับหลายวัตถุประสงค์และอาจมีตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน
- แนวทางการปฏิบัติที่ซ้ำซ้อนจะถูกยุบรวม
ถ้าไม่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของแผนงาน

การปฏิบัติตามและการบังคับใช้

กฎและระเบียบถูกกำหนดขึ้นเมื่อใด และจะแน่ใจได้อย่างไรว่าจะมีการปฏิบัติตาม?

วิธีการปฏิบัติตามมีหลายวิธีที่มีอยู่:

- สำหรับการประมง เราใช้ การติดตาม การควบคุมและการตรวจตรา monitoring, control and surveillance (MCS)
 - การติดตาม – รวบรวมข้อมูล การปฏิบัติ
 - การควบคุม - ใช้กฎและการควบคุมในการทำประมง
 - การตรวจตรา - การลาดตระเวน/การบังคับใช้

การติดตาม ควบคุม และ ตรวจตรา (MCS)

MCS ต้องการ:

- ความร่วมมือ การประสานงานระหว่างหลายๆองค์กรและ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การอบรม แหล่งงบประมาณ
- การศึกษาและการเพิ่มความตระหนัก
- การตรวจตราและบทลงโทษ

Top-down (จากบนลงล่าง)

การกำกับดูแล MCS:

เรือตรวจการประมง

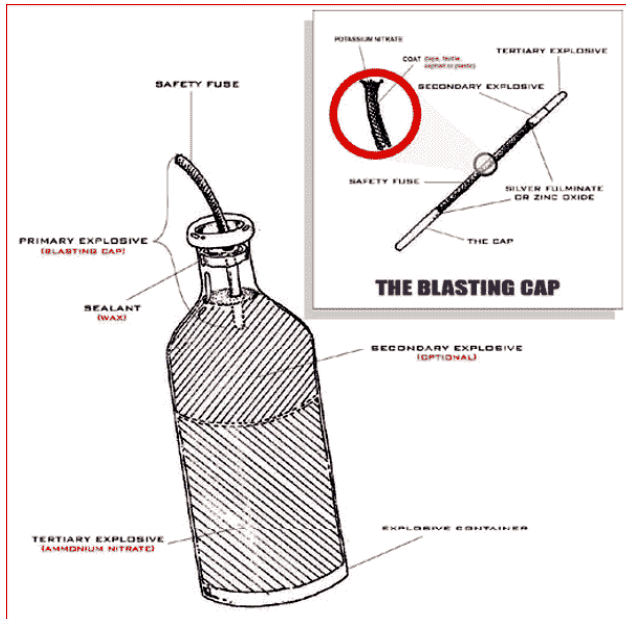
การบังคับใช้

ขีดจำกัดความสามารถ

ปัญหาการคอร์รัปชัน?

Bottom-up จากล่างขึ้นบน
MCS ท้องถิ่น:
การจัดการร่วม ในการดูแลสัตว์น้ำ
และ มี“หน่วยเฝ้าระวัง”

การบริหารจัดการจากบนลงล่าง และ จากล่างขึ้นบน

- บ่อยครั้งที่ใช้การบริหารจัดการทั้ง 2 แบบ
- การพัฒนาแผน EAFM โดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วม
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยลดการบังคับใช้ เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะยินยอมปฏิบัติตามด้วยตนเอง
- การหาสิ่งจูงใจ/รางวัล เพื่อให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์

การติดตามที่ท่าเทียบเรือ ผลจับ/ปริมาณสัตว์น้ำและเครื่องมือประมง

ตัวอย่าง:

การติดตามเขตการทำประมง

ใช้ VMS ติดตามเรือขนาดใหญ่

ใช้ GPS ติดตามเรือขนาดเล็ก

การทำเครื่องหมายแก่งเรือ

3.4 งบประมาณ

- **วางแผนงบประมาณ**
 - ทำอะไร?
 - มาจากไหน? (มีอยู่แล้ว? มีมาใหม่?)
 - งบประมาณที่มีอยู่และรอบงบประมาณ
 - จำเป็นต้องพิจารณาว่า ใครจะสามารถจ่ายได้บ้าง
- **แหล่งเงินทุนอาจมาจากหลายๆแหล่ง ที่สนใจและให้การสนับสนุน**

แหล่งงบประมาณ

- รัฐบาล (เป็นส่วนหนึ่งของรอบประมาณทั่วไป)
- แหล่งอื่นๆ
 - รัฐบาล เช่น อบต., อบจ. และเงินช่วยเหลือพิเศษ
 - ผู้บริจาค (อาจจะครอบคลุมเงินทุนเริ่มต้นแต่ไม่ใช่ในการดำเนินการต่อไป)
 - เงินช่วยเหลือจาก NGOs
 - ภาษีการประมง (เช่น ค่าอาชญาบัตร ค่าปรับ)
 - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (แชร์ค่าใช้จ่ายกัน)

เสร็จสิ้นขั้นตอนที่ 3

เราสามารถนำผลที่ได้ไปสู่แผนงาน EAFM

แผนบริหารจัดการทรัพยากรประมงโดยใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศ

1. วิสัยทัศน์ (ขั้นตอนที่ 1)
2. ความเป็นมา(ขั้นตอนที่1)
3. ประเด็นและปัญหาที่สำคัญ (ขั้นตอนที่ 2)
4. เป้าหมาย (ขั้นตอนที่ 2)
5. วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐาน (ขั้นตอนที่ 3)
6. แนวทางการปฏิบัติ (ขั้นตอนที่ 3)
7. การปฏิบัติตามแผน (ขั้นตอนที่ 3)
8. ข้อมูลที่จำเป็น - แหล่งข้อมูล (ขั้นตอนที่ 3)
9. งบประมาณ (ขั้นตอนที่ 3)

ภายในกลุ่ม

1. เขียนแนวทางการปฏิบัติสำหรับวัตถุประสงค์ที่ท่านได้ระบุไว้ก่อนหน้านี้
2. ในแนวทางการปฏิบัติแต่ละข้อ ให้คำนึงถึงกฎข้อบังคับที่เหมาะสม, การนำมาใช้ในเชิงปฏิบัติได้จริง รวมทั้งค่าใช้จ่าย
3. ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับกลไกทางการเงินที่จะมาสนับสนุนการบริหารจัดการในแต่ละแนวทางปฏิบัติ

3.5 การทำแผน EAFM ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

- ขณะนี้ได้ทำขั้นตอนที่ 1 – 9 ของแผน EAFM เสร็จสมบูรณ์แล้ว
- หัวข้อสุดท้าย
 - วิธีการนำเสนอแผน EAFM (ขั้นตอนที่ 4)
 - กำหนดความถี่ในการทบทวนแผน (การติดตามและประเมินผล) (ขั้นตอนที่ 5)

EAFM เสร็จสมบูรณ์แล้ว

แผนการจัดการ EAFM สำหรับหน่วยการจัดการประมง XX

1. วิสัยทัศน์ (ขั้นตอนที่ 1)
2. ความเป็นมา (ขั้นตอนที่ 1)
3. ประเด็นและปัญหาที่สำคัญ (ขั้นตอนที่ 2)
4. เป้าหมาย (ขั้นตอนที่ 2)
5. วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐาน (ขั้นตอนที่ 3)
6. แนวทางการปฏิบัติ (ขั้นตอนที่ 3)
7. การปฏิบัติตามแผน (ขั้นตอนที่ 3)
8. ข้อมูลที่จำเป็น - แหล่งข้อมูล (ขั้นตอนที่ 3)
9. งบประมาณ (ขั้นตอนที่ 3)
10. การนำเสนอ-สื่อสาร – เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ในการสื่อสาร (ขั้นตอนที่ 4)
11. การทบทวนแผน – การติดตาม และประเมินผล (ขั้นตอนที่ 5)

สรุปสาระสำคัญ

ในขั้นตอนที่ 3.3 – 3.5:

- แนวทางการปฏิบัติจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับแต่ละวัตถุประสงค์
 - ต้องพิจารณาการปฏิบัติตามและแนวทางการปฏิบัติการ
- สามารถยુบรวมแนวทางการปฏิบัติที่ซ้ำซ้อน
 - แนวทางการปฏิบัติ 1 แนวทาง สามารถบรรลุได้หลายวัตถุประสงค์
- ผลที่ได้จากขั้นตอน 1-3 นำมาใช้ในการสร้างแผน EAFM
 - สิ่งที่มีอยู่ในแผนคือ การนำเสนอ และการทบทวนแผน

15. ขั้นตอนที่ 4.1 แผนอย่างเป็นทางการ การสื่อสาร/การนำเสนอ และการมีส่วนร่วม

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ASIA

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- ได้แผน EAFM ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ
- พัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร/นำเสนอได้
- พัฒนาแผนการปฏิบัติงานได้

การเตรียมความพร้อม A&B

START UP

PLAN

การวางแผน

ตรวจสอบ และปรับปรุง

CHECK & IMPROVE

5

PLAN

2

REality CHECK I

การตรวจสอบข้อเท็จจริงครั้งที่ 1

4.1 แผนอย่างเป็นทางการ, การสื่อสาร/ การนำเสนอ และการมีส่วนร่วม

ปฏิบัติ

4

DO

PLAN

3

REality CHECK II

การตรวจสอบข้อเท็จจริงครั้งที่ 2

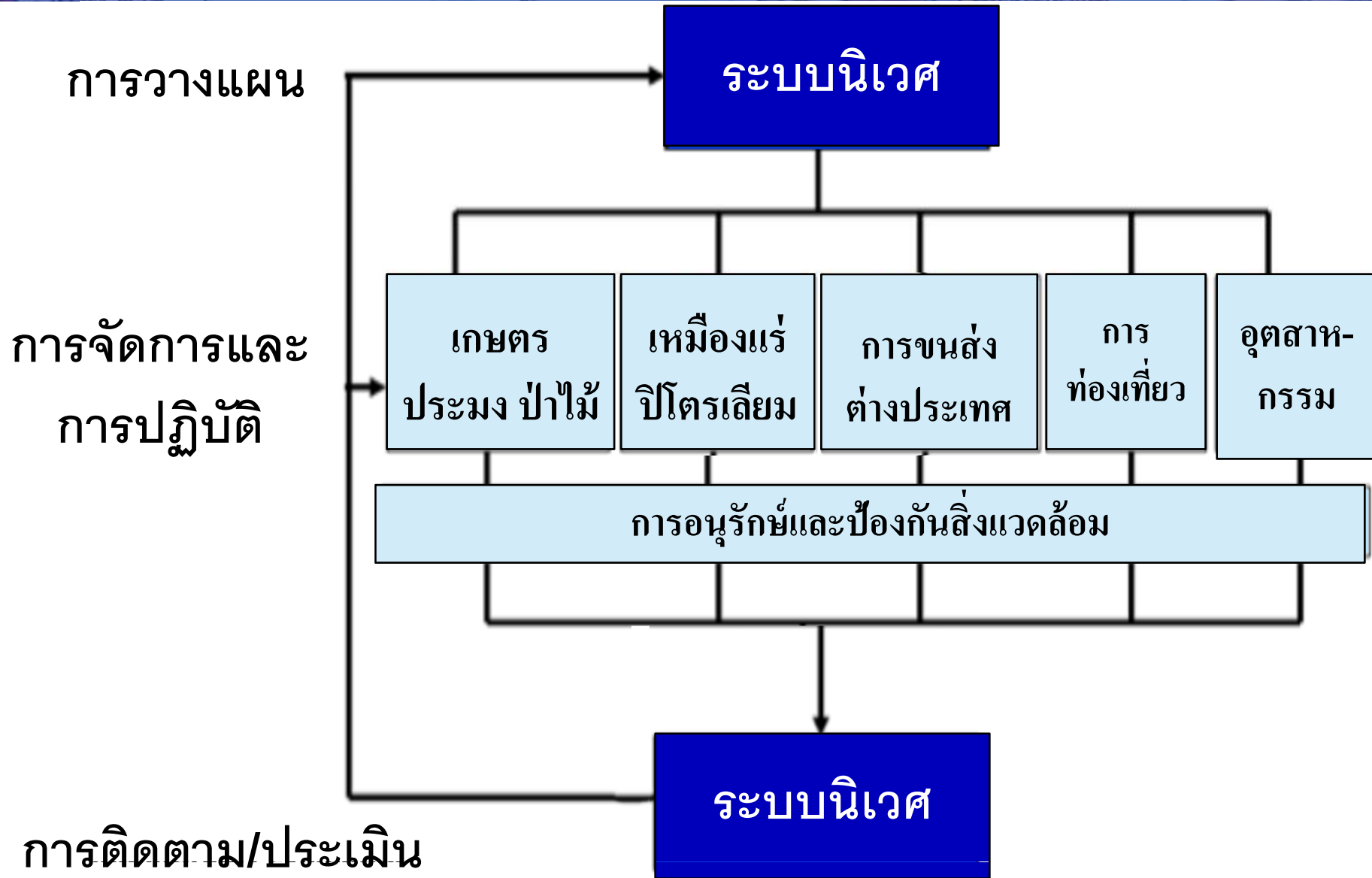
EAFM PLAN

แผน EAFM

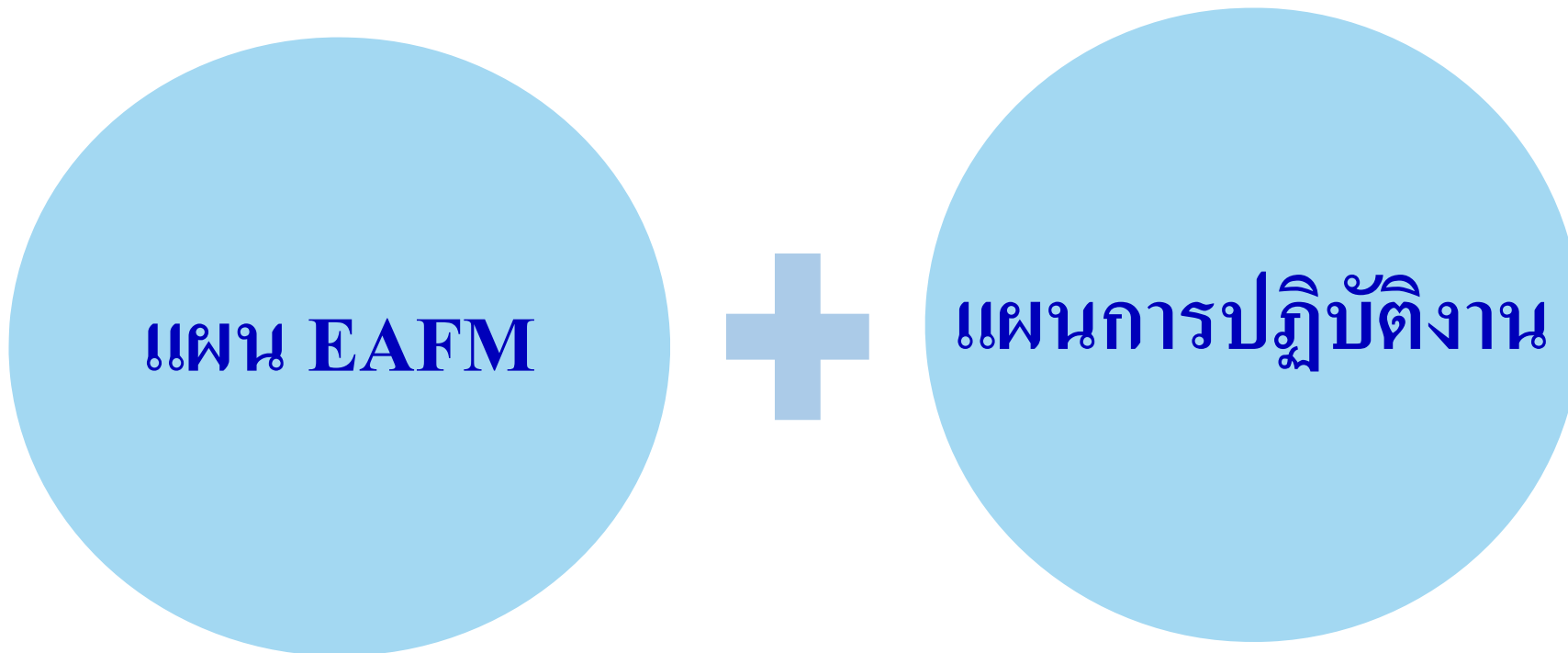
การนำ EAFM ไปปฏิบัติ

- รัฐบาล เป็นองค์กรใหญ่ จึงถูกจัดแบ่งเป็นภาคส่วนต่างๆ (เช่น ภาคการทำเหมืองแร่, ภาคการขนส่ง, ภาคการเกษตร)
- การนำไปปฏิบัติจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับหลายๆ ภาคส่วน
- ควรจะมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน
- การนำ EAFM ไปใช้ในระดัปรากหญ้า (เช่น ชุมชนประมง) ถึงแม้จะเป็นการดำเนินการที่เป็นเอกเทศน้อยกว่าระดับอื่นๆ แต่ก็ยังคงต้องการการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

จำเป็นต้องมีแผนการปฏิบัติงาน

แผนการปฏิบัติงาน

- จำเป็นต้องมีแผนการปฏิบัติงานร่วมด้วย
- จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด ถ้ามีการนำแผนการปฏิบัติงานไปผนวกเข้ากับแผนและงบประมาณประจำปี แต่อาจต้องใช้เวลา
- จะทำแผน **EAFM** ให้เป็นทางการได้อย่างไร
- จะนำแผนไปสื่อสารและลงมือปฏิบัติได้อย่างไร

- งานอะไร ที่จะต้องดำเนินการ?
- ใคร เป็นคนดำเนินการ?
- เมื่อไร ที่ต้องดำเนินการ?

จำเป็นต้องทำงานกับหน่วยงานอื่นๆ

แผน EAFM ที่เป็นทางการ

ลักษณะของแผนที่เป็นทางการ

- มีการตรวจสอบ และได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ได้รับการรับรอง และการยอมรับแผน
- แผนถูกต้องตามกฎหมาย และสามารถบังคับใช้ได้ในสังคม โดยหน่วยงานหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

แผน EAFM ที่เป็นทางการ

แผนที่เป็นทางการนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศ

- พระราชกฤษฎีกา
- พระราชบัญญัติ
- ประกาศ
- พระราชบัญญัติการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ที่สำคัญคือ ต้องเชื่อมโยงกับกฎหมายที่มีอยู่แล้ว
เช่น พระราชบัญญัติการประมง

การนำแผน EAFM ไปสื่อสาร/นำเสนอ

จุดประสงค์ → เผยแพร่แผน EAFM กับกลุ่มเป้าหมาย

- อย่างไร? →
- ระบุกลุ่มเป้าหมาย
 - พัฒนาแนวทางในการสื่อสารกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
 - สรรูปสาระสำคัญ
 - ช่วงเวลา

ข้อพิจารณาอื่นๆ ในการสื่อสาร/นำเสนอแผน EAFM

ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย

- งบประมาณที่ใช้ในการสื่อสาร/นำเสนอ?
- สื่ออะไรที่จะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ?
- การใช้ภาษา?
- เวลาและสถานที่?
- คุณจะรู้ได้อย่างไรว่าสิ่งที่คุณสื่อสาร/นำเสนอออกไปได้รับการตีความหรือเข้าใจมากน้อยแค่ไหน?

กลยุทธ์ในการสื่อสาร/นำเสนอ

กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการสื่อสาร/ นำเสนอ (อย่างไร & ที่ไหน)	สาระสำคัญ	ช่วงเวลา

สรุปสาระสำคัญ

ในขั้นตอนที่ 4:

- ต้องทำแผนให้เป็นทางการ (เพื่อเลี่ยงจากการที่แผนจะถูก
ละเลย)
- จำเป็นต้องมีการสื่อสาร/การนำเสนอแผน EAFM ในวงกว้าง
โดยใช้กลยุทธ์ในการสื่อสาร
- จำเป็นต้องมีแผนการปฏิบัติงานเพื่อนำแผน EAFM ไปสู่การ
ปฏิบัติ

16. การตรวจสอบข้อเท็จจริง ครั้งที่ 2

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE
INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

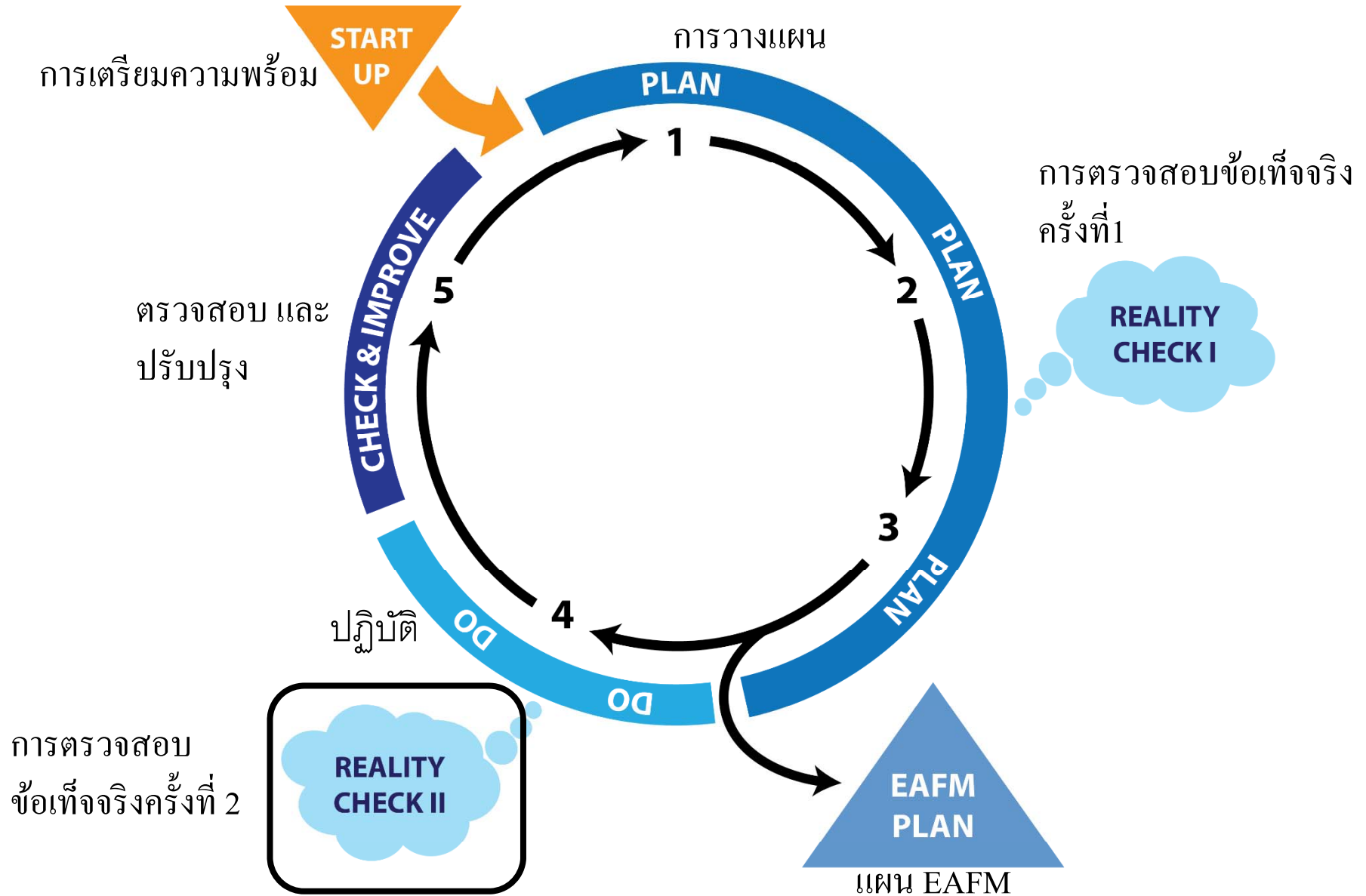
USAID | ASIA
FROM THE AMERICAN PEOPLE

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

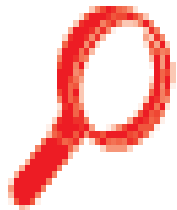
หลังจากบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- ตรวจสอบสถานะการปฏิบัติของแผน EAFM
- พิจารณาว่าการดำเนินการตามแผนนั้นเป็นไปตามหลักการของ EAFM หรือไม่
- ตรวจสอบการปฏิบัติจริง–มีบริบทแวดล้อมที่สนับสนุนการปฏิบัติหรือไม่?
- ทบทวนอุปสรรค และ โอกาส ในการบรรลุสู่เป้าหมายของหน่วยการจัดการประมง

การตรวจสอบข้อเท็จจริง ครั้งที่ 2

ตรวจสอบว่ามีกลไกหลัก, กระบวนการ, ทรัพยากร (บุคคลและงบประมาณ), และสถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ หรือไม่?

7 หลักการสำคัญของ EAFM

P1: มี
ธรรมาภิบาล

P3: เพิ่มการมี
ส่วนร่วม

P4: มีหลาย
วัตถุประสงค์

P2: มีขอบเขตที่
เหมาะสม

P7: เป็นแนวทาง
แบบป้องกันไว้
ก่อน

P5:
มีการประสานงาน
และการร่วมมือ

P6: เป็นการจัดการ
ที่สามารถปรับได้

กิจกรรม: ภายในกลุ่ม

1. มี 7 หลักการของ EAFM
2. มีคำถามอยู่ 7 คำถาม
3. จับคู่ คำถาม กับ หลักการ

ปัจจัยสำคัญในการประสบความสำเร็จ

- ธรรมชาติกับการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ
- ขอบเขตที่เหมาะสม
- การจัดการร่วมที่ให้สิทธิ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การจัดการที่ยืดหยุ่นได้

คำถามเพื่อตรวจสอบปัจจัยสำคัญในการประสบความสำเร็จ

- เรามีหลักธรรมาภิบาลกับการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพหรือไม่?
- เรามีขอบเขตที่เหมาะสมในการทำงานหรือไม่?
- เรามีการจัดการร่วมที่ให้สิทธิ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่?
- เรามีการจัดการที่ยืดหยุ่นหรือไม่?

และต้องมี: สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุน

1. มีทรัพยากรเพียงพอ (บุคคล, เครื่องมือ, การอบรม) สำหรับ EAFM?
2. มีงบประมาณเพียงพอ?
3. มีข้อมูลเพียงพอในการสนับสนุนการจัดการ?
4. มีกลยุทธ์ในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ?
5. มีการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (M&E)?

กิจกรรม: เป็นกลุ่มใหญ่

1. ให้นำ “อุปสรรค” (ปัญหา) และ “โอกาส” ที่คุณได้คิดไว้ก่อนหน้านี้
2. วาง โอกาส ลงในวงกลม และ วางอุปสรรคให้อยู่นอกวงกลม
3. อธิบายว่าเราสามารถเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นโอกาสได้หรือไม่?
4. หากยังคงมีอุปสรรคอยู่จะแก้ไขได้อย่างไร

สรุปสาระสำคัญ

การตรวจสอบข้อเท็จจริงครั้งที่ 2:

- ตรวจสอบว่าทุกอย่างถูกต้องตามขั้นตอน ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง
- พิจารณาว่าเป็นไปตามหลักการของ EAFM
- ตรวจสอบว่ามีการเตรียมการปฏิบัติอย่างถูกต้อง (มีบริบทสิ่งแวดล้อมสนับสนุน)

17. ขั้นตอนที่ 5.1 & 5.2

ติดตาม ประเมิน และ ปรับเปลี่ยน

Essential EAFM

Date • Place

Version 1

CORAL TRIANGLE
INITIATIVE
ON CORAL REEFS, FISHERIES AND FOOD SECURITY

Norad

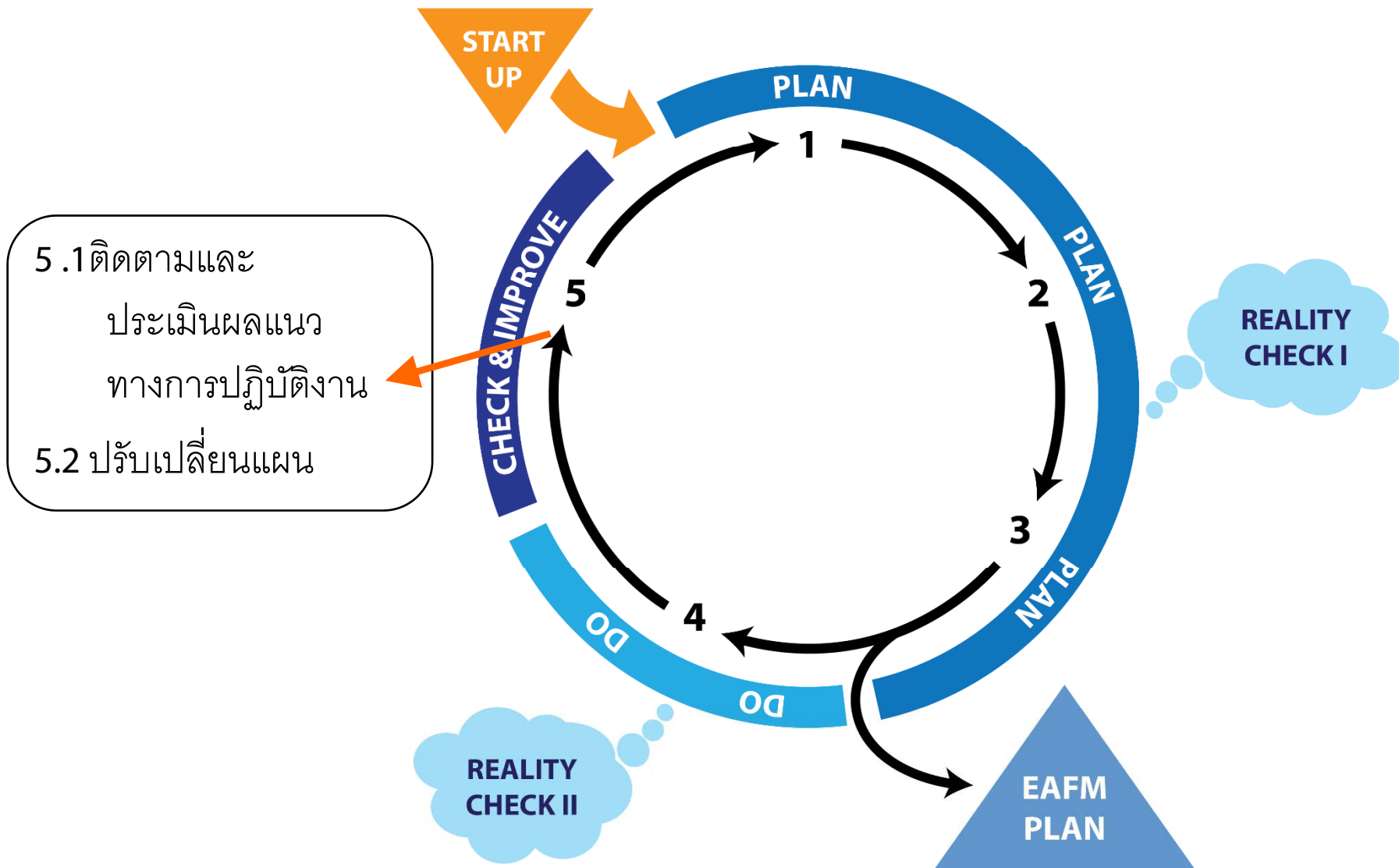
USAID | ASIA
FROM THE AMERICAN PEOPLE

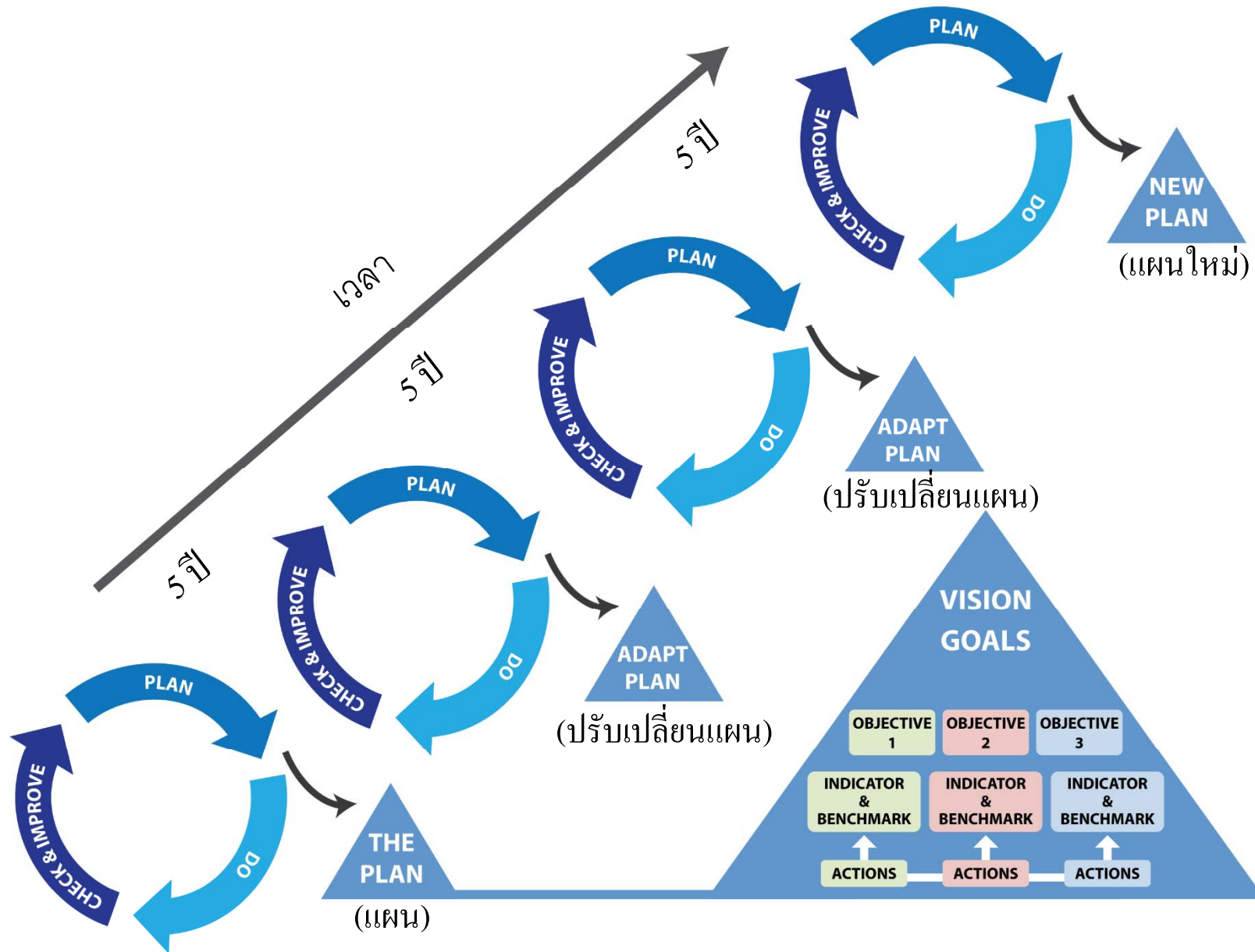

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

หลังจากบทเรียนนี้ผู้เรียนสามารถ:

- ติดตามว่าแนวทางการปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่
- เข้าใจว่า อะไรบ้างที่จะต้องถูกติดตาม และ ทำไม เมื่อไร อย่างไร และโดยใคร
- ประเมินข้อมูลที่ได้จากการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงาน
- ทบทวนและปรับเปลี่ยนแผน

ขั้นตอนที่ 5 คือขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการจัดการ

- ต้องมีการติดตาม และทบทวนการแนวทางการปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการไปสู่วัตถุประสงค์
- การติดตามและประเมินผล (M&E) ช่วยให้ได้ข้อมูลที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนแผน

หมายเหตุ: อย่าสับสนกับ “การติดตาม **MONITORING**” ใน MCS

ขั้นตอนย่อย

5.1 ติดตามและประเมินผล (M&E)

- ติดตาม: เก็บข้อมูล (มุ่งเน้นตัวชี้วัด)
- การประเมิน: ตรวจสอบผลของการติดตาม และประเมินผลการจัดการ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และรายงาน

5.2 ทบทวนและปรับเปลี่ยนแผน EAFM

- ทบทวน: การทบทวนแผนเป็นประจำ
- ปรับเปลี่ยน: การปรับเปลี่ยนแผนตามความจำเป็น

ติดตาม

- เก็บข้อมูลสำหรับแต่ละตัวชีวิต
เลี่ยงการเก็บข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง แต่อย่าละเลยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (เช่น การสังเกตของชาวประมง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม)
- ติดตามอย่างต่อเนื่องตลอดอายุของแผน
- ความถี่ของการติดตามขึ้นอยู่กับตัวชีวิต
 - บางตัวชีวิตต้องสุ่มตัวอย่างรายเดือน บางตัวชีวิตต้องสุ่มตัวอย่างเป็นฤดูกาล และบางตัวชีวิตต้องสุ่มตัวอย่างรายปี

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

- การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - รวบรวมข้อมูล
 - กำหนดวิธีการ
- ใช้ตัวชี้วัดพื้นฐานในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสม

ประเมินผลการจัดการ

ประเมินแต่ละตัวชี้วัดเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อวัดประสิทธิภาพของการลงมือการจัดการ ตัวอย่าง:

วัตถุประสงค์: เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน

ตัวชี้วัด: ปริมาณพื้นที่ป่าชายเลนเป็นไร่

เกณฑ์มาตรฐาน (ข้อมูลพื้นฐาน): 10,000 ไร่ ในปี 2000

เกณฑ์มาตรฐาน (เป้าหมาย): พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น 50% ในปี 2020 (15,000 ไร่)

ตัวชี้วัดในปี 2014: พื้นที่ป่าชายเลนลดลง 50% (5,000 ไร่)

การประเมิน: การจัดการไม่มีประสิทธิภาพ

ประเมินผลการจัดการ...ต่อ

- ประเมินทุกตัวชี้วัด
- รวบรวม วิเคราะห์ และอธิบายประสิทธิภาพของแนวทางการปฏิบัติ โดยภาพรวม

ตรวจสอบแหล่งข้อมูลอื่นเพื่อช่วยยืนยัน หรือปฏิเสธผลการประเมินจากตัวชี้วัด

เช่น การตรวจเทียบกับการสังเกตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

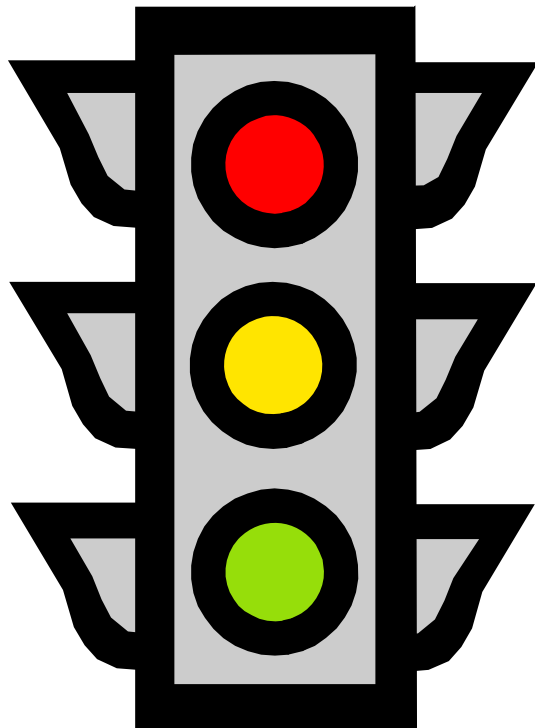

การนำเสนอและการรายงาน

- การประเมิน ต้องถูกนำเสนอและรายงาน
- กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันต้องการรูปแบบการรายงานที่ต่างกัน
 - แบบสรุปความ และตรงประเด็น สำหรับผู้กำหนดนโยบาย
 - เรียบง่ายต่อการเข้าใจ สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน

ระบบไฟจราจร

เป็นตัวอย่างที่ง่ายของระบบการรายงาน

แดง

ผลการปฏิบัติอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ส้ม

ผลการปฏิบัติใกล้เคียงเกณฑ์มาตรฐาน

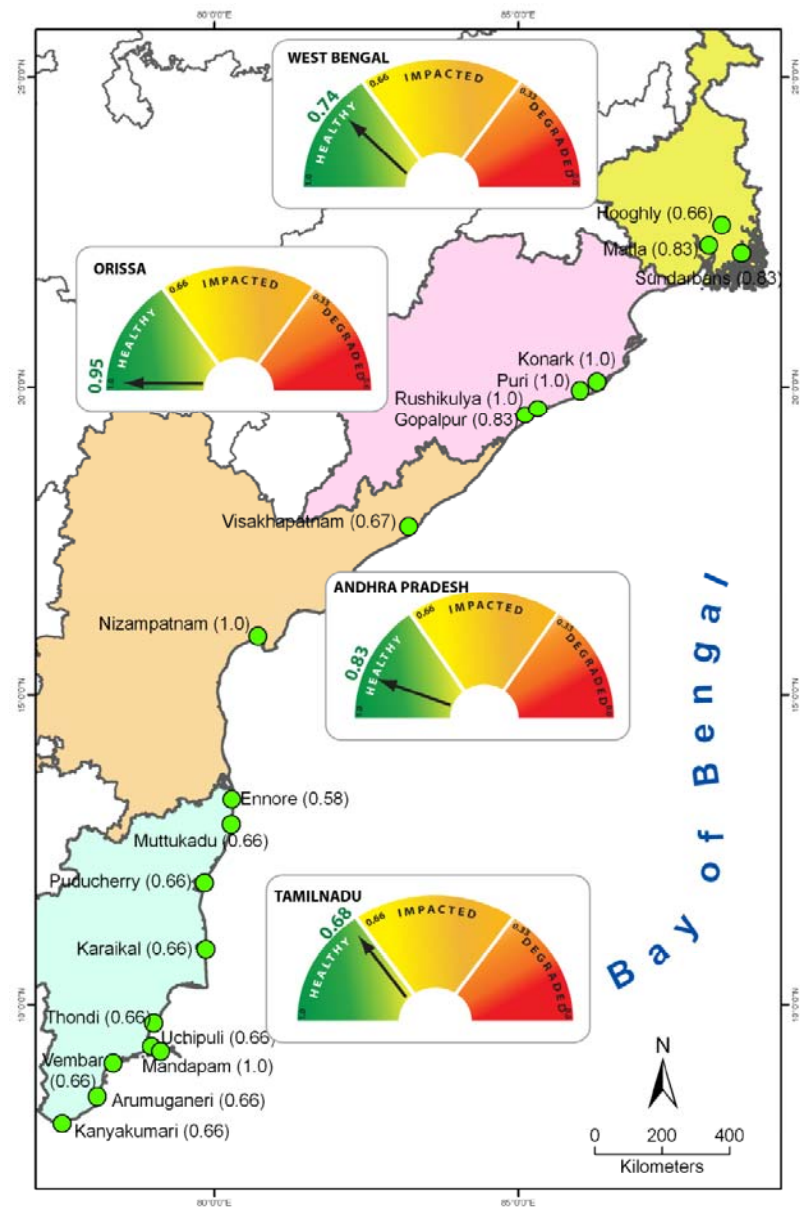
เขียว

ผลการปฏิบัติเท่ากับหรือเหนือกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

แผนหน้าปัด

อีกตัวอย่างที่ง่ายอันหนึ่งในการรายงาน

ความอุดมสมบูรณ์ระบบนิเวศในอ่าวเบงกอล

5.2 การทบทวนผลการประเมินและการปรับเปลี่ยน

- การรายงานผลการประเมินทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทบทวนแผน
- การทบทวน
 - ระยะสั้น (ผลการประเมินรายปี)
 - ระยะยาว (ผลการประเมินทุก 3-5 ปี)

การทบทวนระยะสั้น

- ถ้าแผนล้มเหลว ให้หาสาเหตุ
- ปรับเปลี่ยนแผน:
 - แนวทางการปฏิบัติ
 - การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
 - ตรวจสอบการมีธรรมาภิบาล

การทบทวนระยะยาว

ให้ทำการทบทวนอย่างครอบคลุม 3-5 ปี ซึ่งจำเป็นต้อง:

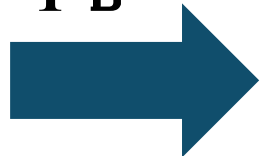
- กลับไปพิจารณาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และอื่นๆ
- อาจจะจำเป็นต้องพิจารณาแผน และระบบการจัดการ ใหม่ทั้งหมด
- ให้มีการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบอิสระบ่อยๆ

ถ้าแผนสำเร็จ ฉลอง!!!!

การติดตาม

1 ปี

การทบทวนระยะสั้น

- ประเมินและปรับเปลี่ยน
- แนวทางการปฏิบัติ
- การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- ตรวจสอบการมีธรรมาภิบาล

3-5 ปี

การทบทวนระยะยาว

- การประเมินและปรับปรุง
- ให้พิจารณา เป้าหมาย ปัญหา และวัตถุประสงค์ที่เชื่อมโยง การลงมือปฏิบัติ และตัวชี้วัด ใหม่อีกครั้ง

สรุปสาระสำคัญ

ในขั้นตอนที่ 5:

- การติดตาม ประเมินผลและการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการ EAFM และสามารถเข้าสู่การวางแผนในรอบถัดไป
- การทบทวนผลการทำงานรายปี ช่วยให้ทราบว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ (หากไม่บรรลุ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติ และตรวจสอบว่าทุกอย่างได้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้)
- การทบทวนผลการทำงานระยะยาว (เช่น 5 ปี) ช่วยให้ทราบว่าบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายหรือไม่ (หากไม่บรรลุ จำเป็นต้องมีการทบทวนดูประเด็นปัญหา และเป้าหมาย)

งานกลุ่ม: เตรียมนำเสนอในวันที่ 11 กรกฎาคมนี้

- แผน EAFM
- ไม่ใช่ PowerPoints
- ใช้ฟลิปชาร์ต การ์ด กระดาษสี.....ใช้ความคิดสร้างสรรค์!
- ผู้สอนต้องดูการเรียนรู้ และประยุกต์กรอบแนวคิด EAFM และการใช้เครื่องมือ
- ทุกคนมีส่วนร่วม
- มีสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุน – แสดงความคิดเห็นเชิงบวก

ทดสอบความเข้าใจ!

